Grey Scale #13
R G B WH GR BL C M Y K
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
DANES-PICTA.COM

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Nr ewid. Pf-17/S II Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Nr ewid. Pf-69/S II Akademii Obrony Narodowej

POUFNE

Egz. Nr 3

JAWNE

BIBLIOTEKA GŁÓWNA-ARCHIWUM Nr ewid. II Akademii Obrony Narodowej

Płk doc. dr hab. Jan RABAN
Ppłk dr Jan KUTYŁA
Ppłk dypl. Roman PRZEMYSKI

ZABEZPIECZENIE CHEMICZNE TYŁÓW OPERACYJNYCH I ZASADY WYKORZYSTANIA BATALIONÓW CHEMICZNYCH TYŁÓW

Praca studyjna

62538

WARSZAWA 1987

Colour Chart #13
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Centimetres Inches
DANES-PICTA.COM

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Pf-17/s Nr ewid. II Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA NIEJAWNA Pf-69/s Nr ewid. II Akademii Obrony Narodowej

POUFNE

Egz. Nr 3

JAWNE

BIBLIOTEKA GŁÓWNA Nr ewid. 3536 (III) Akademii Obrony Narodowej

Płk doc. dr hab. Jan RABAN
Ppłk dr Jan KUTYŁA
Ppłk dypl. Roman PRZEMYSKI

ZABEZPIECZENIE CHEMICZNE TYŁÓW OPERACYJNYCH I ZASADY WYKORZYSTANIA BATALIONÓW CHEMICZNYCH TYŁÓW

Praca studyjna

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM Nr ewid. II Akademii Obrony Narodowej

62538

WARSZAWA 1987

Inwent. na Jawne. Podst. prot. wpis 828
z dn 2007-02-28 Anna Kaide

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O W P

W Y D Z I A Ł W O J S K L Ą D O W Y C H

K A T E D R A T A K T Y K I W O J S K C H E M I C Z N Y C H

BIBLIOTEKA NIEJAWNA
Nr ewid. Pf-17/s
II
Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA NIEJAWNA
Nr ewid. Pf-69/s
II
Akademii Obrony Narodowej

P O U F N E

Egz.nr 3

J A W N E

BIBLIOTEKA NAUKOWA
Nr ewid. 02536
(III)
Wojsk Obrony Specjalnej

Płk doc.dr hab. Jan RABAN

Ppłk dr Jan KUTYŁA

Ppłk dypl. Roman PRZEMYSKI

ZABEZPIECZENIE CHEMICZNE TYŁÓW OPERACYJNYCH I ZASADY WYKORZYSTANIA BATALIONÓW CHEMICZNYCH TYŁÓW

Praca studyjna

POUFNE
23.01.2003 Ja Kalinowski

BIBLIOTEKA GŁÓWNA - ARCHIWUM
Nr ewid. 62538
II
Akademii Obrony Narodowej

W A R S Z A W A 1 9 8 7 rok

SPIS TREŚCI

Strona

WSTĘP 5

I. ZAGROŻENIE WOJSK I TYŁÓW OPERACYJNYCH BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA 8

1. Zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych uderzeniami jądrowymi i skażeniami promieniotwórczymi 8

2. Zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych skażeniami chemicznymi 17

3. Ocena odporności tyłów operacyjnych na uderzenia BMR 24

II. WŁAŚCIWOŚCI ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO TYŁÓW OPERACYJNYCH 28

1. Istota i zakres przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych 28

2. Specyficzne właściwości realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych 29

III. OCENA MOŻLIWOŚCI ORAZ ZASAD WYKORZYSTANIA I DZIAŁANIA WOJSK CHEMICZNYCH TYŁÓW OPERACYJNYCH 39

1. Przeznaczenie, zadania, struktura organizacyjna oraz zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów frontu 39

1.1. Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD frontu oraz FBMZ 40

1.2. Batalion chemiczny tyłów frontu 41

1.3. Kompania chemiczna TBF 56

1.4. Kompania chemiczna FBMZ 61

1.5. Pluton chemiczny batalionu zabezpieczenia TSD frontu 64

1.6. Plutony chemiczne BDE, BM i BWK 66

1.7. Pluton rozpoznania skażeń batalionu przeciw-epidemiologicznego 68
1.8. Samodzielne drużyny rozpoznania skażeń oddziałów tyłowych 69
1.9. Drużyna instalacji IRS FTBR i FBR 70
1.10. Drużyna zabiegów sanitarnych nbw 71
2. Przeznaczenie, zadania, struktura organizacyjna oraz zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów armii 71
2.1. Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD armii i ABMZ 72
2.2. Batalion chemiczny tyłów armii 73
2.3. Kompania chemiczna ABMZ 89
2.4. Pozostałe pododdziały chemiczne tyłów armii 92
3. Działalność szefostwa wojsk chemicznych frontu /armii/ na rzecz zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych 93
IV. MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA WOJSK CHEMICZNYCH TYŁÓW OPERACYJNYCH WYNIKAJĄCE Z ĆWICZEŃ BATALIONÓW CHEMICZNYCH TYŁÓW 96
1. Ćwiczenie doświadczalne z bchemT A w POW 97
2. Ćwiczenie doświadczalne z bchemT A w SOW 100
3. Wnioski z ćwiczeń bchemT w zakresie doskonalenia struktur organizacyjnych, wykorzystania i działania batalionów chemicznych tyłów oraz dowodzenia nimi 102

V. AKTUALNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO TYŁÓW OPERACYJNYCH ORAZ KIERUNKI DOSKONALENIA SYSTEMÓW I STRUKTUR 112

1. System wykrywania skażeń 112
2. Likwidacja skażeń 118
3. Kierowanie zabezpieczeniem chemicznym tyłów operacyjnych 119

BIBLIOGRAFIA 122

ZAŁĄCZNIKI :

1. Wykaz środków przenoszenia broni masowego rażenia i ich zdolność rażenia elementów ugrupowania tyłów..... 123
2. Rozkaz bojowy dowódcy bchemT F ... /wydany ustnie - wariant/ 124
3. Mapa robocza dowódcy bchemT F 127
4. Rozkaz bojowy dowódcy bchemT ... A 128
5. Mapa robocza dowódcy 3 bchemT ... A 131

W S T Ę P

Ciągłe zagrożenie wojsk bronią masowego rażenia nieprzyjaciela wymaga organizowania specjalistycznych przedsięwzięć, mających na celu odtwarzanie zdolności bojowej porażonych wojsk i tyłów operacyjnych. Najbardziej złożone przedsięwzięcia w tym zakresie wykonują pododdziały wojsk chemicznych. W tyłach armii i frontu występują pododdziały, które realizują przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego w związkach, oddziałach i urządzeniach tyłowych /elementach ugrupowania tyłów/. Obok batalionów chemicznych tyłów armii i frontu, w skład niektórych jednostek tyłów operacyjnych wchodzą inne pododdziały chemiczne, posiadające w swoim składzie siły i środki przeznaczone do rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz prowadzenia zabiegów specjalnych.

W niniejszej pracy autorzy przedstawiają problematykę zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych oraz zasady wykorzystania pododdziałów chemicznych w realizacji tego zabezpieczenia. Jej celem jest sformułowanie zasad zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych realizowanego etatowymi siłami i środkami oraz z wykorzystaniem batalionów chemicznych tyłów, stosownie do zagrożenia skażeniami, zwłaszcza po uderzeniach BMR nieprzyjaciela.

Rozwiązując powyższe zadanie naukowe autorzy zamierzają udzielić odpowiedzi na następujące pytania:

1. Jaka jest skala zagrożenia bronią jądrową i chemiczną tyłów operacyjnych?

2. Jakie są możliwości realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego etatowymi siłami i środkami tyłów operacyjnych?

3. Jakie są możliwości wykorzystania wojsk chemicznych tyłów operacyjnych wynikające z ćwiczeń batalionów chemicznych tyłów?

4. W jakich kierunkach powinno zmierzać doskonalenie systemów

struktur organizacyjnych oraz zasad i sposobów wykorzystania i działania rozpatrywanych pododdziałów, aby wzrosła efektywność ich działania?

Udzieleniu odpowiedzi na sprecyzowane wyżej pytania podporządkowany został układ pracy studyjnej. Składa się ona z pięciu rozdziałów.

W rozdziale pierwszym przedstawiono zagrożenie tyłów bronią masowego rażenia oraz określono prawdopodobne powierzchnie skażeń promieniotwórczych i chemicznych, w zasięgu których mogą znaleźć się tyły operacyjne.

W rozdziale drugim dokonano analizy możliwości realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego etatowymi siłami i środkami oraz przedstawiono istotę, zakres i specyfikę zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych.

W rozdziale trzecim oceniono możliwości oraz zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów operacyjnych.

W rozdziale czwartym przedstawiono możliwości wykorzystania wojsk chemicznych tyłów operacyjnych wynikające z ćwiczeń batalionów chemicznych tyłów.

W rozdziale piątym oceniono obecne możliwości zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych oraz wskazano kierunki doskonalenia systemów i struktur.

Podjęcie zadania naukowego wynikającego z tematu pracy studyjnej wymagało od autorów odpowiedniego przygotowania i organizacji procesu badawczego. Jednym z ważniejszych problemów natury metodologicznej był dobór metod badawczych, zastosowanie których umożliwiło uzyskanie odpowiedzi na wszystkie ogólne i szczegółowe pytania oraz osiągnięcie przez to ostatecznego celu badań.

Opracowanie prezentowanej w pracy problematyki wymagało

wikliwych studiów literatury przedmiotu połączonych z wyselekcjonowaniem wartościowych treści i faktów. Wśród materiałów określonych umownie mianem bibliografii można wyodrębnić następujące ich grupy, dotyczące:

- teorii użycia broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela;
- zasad i systemu zabezpieczenia tyłowego armii i frontu;
- organizacji, możliwości oraz zasad wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów operacyjnych.

Praca może być przydatna w szefostwie wojsk chemicznych MON jako materiał teoretyczny, zaś w szefostwach okręgów wojskowych - wykorzystana w szkoleniu, ćwiczeniach oraz przedsięwzięciach związanych z utrzymaniem gotowości bojowej systemu zabezpieczenia chemicznego w wojskach.

I. ZAGROŻENIE WOJSK I TYŁÓW OPERACYJNYCH BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

W skład tyłów operacyjnych wchodzą związki, oddziały i urządzenia tyłowe wraz z utrzymywanymi przez nie zapasami środków materiałowych. Ze względu na hierarchię organizacyjną, tyłami operacyjnymi nazywamy tyły frontu, armii, wojsk lotniczych, marynarki wojennej, a także okręgów wojskowych. W niniejszym rozdziale przedstawione zostanie zagrożenie bronią masowego rażenia tyłów frontu i armii. Tyły operacyjne są ważnym siłotwórczym czynnikiem współczesnych wojsk, skąd wynika ich ciągłe zagrożenie.

Zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych uderzeniami bronią masowego rażenia jest jednym z charakterystycznych zjawisk współczesnego i przyszłego pola walki. Występuje ono ciągle, niezależnie od tego, czy działania prowadzone są tylko środkami konwencjonalnymi, czy też z użyciem broni jądrowej i chemicznej. Zagrożenie tyłów, to ciągła możliwość uderzenia nieprzyjaciela na elementy ich ugrupowania i obiekty infrastruktury komunikacyjnej siłami i środkami będącymi w jego dyspozycji. Nasz potencjalny nieprzyjaciel - wojska NATO - posiada zarówno broń jądrową, jak i chemiczną i może jej użyć w każdym etapie działania tyłów operacyjnych.

1. Zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych uderzeniami jądrowymi i skażeniami promieniotwórczymi

Według poglądów NATO broń jądrowa może być użyta zarówno w wojnach lokalnych, jak i w powszechnej wojnie jądrowej. Po powzięciu decyzji o jej użyciu przez organa polityczne NATO, mogą ją stosować te szczeble organizacyjne, w dyspozycji których ona znajduje się. W armii USA jest to szczebel brygady, w innych armiach NATO - szczebel dywizji.

Możliwości użycia broni jądrowej przez nieprzyjaciela prze-

ciwko wojskom przygotowującym i realizującym operacje armijne i frontowe są uzależnione od liczby przydzielonej amunicji jądrowej, liczby posiadanych środków przenoszenia, warunków meteorologicznych, sytuacji operacyjno-taktycznej oraz etapu operacji.

Przydział ładunków jądrowych dla związków operacyjnych i taktycznych potencjalnego nieprzyjaciela zależy przede wszystkim od wykonywanego zadania, roli i miejsca związku operacyjnego w toku operacji, przewidywanego czasu trwania operacji oraz narodowej przynależności wojsk. Typowe normy przydziału amunicji jądrowej dla grupy armii, korpusów armijnych i dywizji przedstawiono w tabeli 1. Podane w tabeli 1 normy przydziału amunicji odnoszą się do działań zaczepnych i obronnych prowadzonych w początkowym okresie wojny na ważniejszych kierunkach TOW.

Wśród środków przenoszenia broni jądrowej o znaczeniu operacyjnym i taktycznym są rakiety, samoloty i artyleria jądrowa. Stan ilościowy środków przenoszenia broni jądrowej w wojskach lądowych głównych państw armii NATO na SE TDW przedstawiono w tabeli 2, a stan ilościowy tych środków w siłach powietrznych NATO przedstawiono w tabeli 3. Z danych zawartych w powyższych tabelach wynika, że liczba środków przenoszenia ładunków jądrowych w poszczególnych państwach NATO jest różna. Najwięcej tych środków posiada armia amerykańska.

Prawdopodobne zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych bronią jądrową można określić, biorąc za podstawę przedstawione ilości przydzielonej amunicji jądrowej oraz środków ich przenoszenia do celu, a także zasady prowadzenia działań przez wojska własne i nieprzyjaciela. Ocenę prawdopodobnej skali zagrożenia wojsk operacyjnych uderzeniami broni jądrowej w operacji zaczepnej przedstawiono w tabeli 4.

Normy przydziału amunicji jądrowej dla GA, KA i DZ /DPanc/

Państwo		Ogólna ilość ładunków jądrowych	Środek przenoszenia	Pierwszy dzień: Do 40 % ogólnej ilości	Pierwszy dzień: % i liczba przypadająca na środki przenoszenia	Pierwszy dzień: Liczba ładunków określonej mocy	Drugi dzień: Do 24 % ogólnej ilości	Trzeci dzień: Do 10 % ogólnej ilości	Razem na pozostałe dni do 20 %
GA		900-2000		360-800	-	-	215-480	145-320	180-400
KA	A	300-625	Lance	120-250	15 % 18-38	do 1 kt	70-150	50-100	60-125
			203,2 mm hb		30 % 36-75	60 % 72-150			
			155 mm hb		40 % 48-100	30 % 36-75			
			bomby jądrowe		10 % 12-25	ponad 10 kt			
			miny jądrowe		5 % 6-12	-			
	NZ	175-300	Lance	70-120	15 % 11-18	60 % 42-72 do 5 kt	40-70	30-50	35-60
			203,2 mm hb		30 % 21-36				
			155 mm hb		40 % 28-48	30 % 21-36			
			bomby jądrowe		10 % 7-12	ponad 10 kt			
			miny jądrowe		5 % 3-6	-			
	WB	175-300	Lance	70-80	15 % 11-22	do 1 kt	40-50	30-40	35-40
			203,2 mm hb		30 % 21-24	60 % 42-72			
			155 mm hb		40 % 28-32	30 % 21-24			
			bomby jądrowe		10 % 21-24	ponad 10 kt			
			miny jądrowe		5 % 3-4	-			
DZ /DPanc/	A	Ogólna ilość ładunków zależy od czasu użycia dywizji w działaniach bojowych	203,2 mm hb	40-80	35 % 14-28	80 % 16-24 do 1 kt	25-50	15-30	do 10
			155 mm hb		60 % 24-48	do 5 kt			
			miny jądrowe		5 % 2-4	20 % 8-16			
	NZ		203,2 mm hb	20-50	35 % 7-18	do 1 kt	10-30	8-20	do 5
			155 mm hb		60 % 12-30	80 % 16-40 do 5 kt			
			miny jądrowe		5 % 1-2	20 % 4-10			
	WB		203,2 mm hb	5-10	35 % 2-4	80 % 4-8 do 1 kt	5-6	2-4	do 2
			155 mm hb		65 % 36	20 % 1-2 do 5 kt			

Źródło: Kompendium sił zbrojnych państw NATO, W-wa 1985r., str. 184-185.

Tabela 2.

Stan ilościowy środków przenoszenia broni jądrowej w wojskach lądowych głównych armii NATO na SE TDW /wg etatów na 1987-01-01/

Państwo	Środki przenoszenia broni jądrowej							Ogółem
	Wyrzutnie pocisków rakietowych				Artyleria atomowa			
	Pershing -2	Pershing-1A	Lance	Razem	hb 203,2mm	hb 155 mm	Razem	
PGA	-	36	32	68	152	624	776	844
CGA	54	90	48	192	370	870	1240	1432
KA A x/	-	-	18	18	158	228	386	404
KA NZ	-	-	8	8	60	288	348	356
KA WB	-	-	12	12	12	96	108	120
DZ A	-	-	-	-	16	72	88	88
DZ NZ	-	-	-	-	18	72	90	90
DPanc WB xx/	-	-	-	-	-	48	48	48

x/ według stanu ilościowego środków przenoszenia broni jądrowej 7 KA

xx/ według stanu ilościowego środków przenoszenia broni jądrowej 1 DPanc

Uwaga: Na SE TDW aktualnie są rozmieszczane pociski rakietowe CRUISE: 96 szt w RFN, 48 szt w Belgii i 48 szt w Holandii

Tabela 3.

Stan ilościowy środków przenoszenia broni jądrowej w siłach powietrznych NATO rozmieszczonych na SE TDW

Wyszczególnienie	Liczba samolotów-nosicieli broni jądrowej	
	Ogółem	Po wzmocnieniu z 3 ALT
3 ALT /A/	156	-
2 PTSP	180	252
4 PTSP	288	372
Ogółem:	624	624

Źródło: Kompendium sił zbrojnych państw NATO, Warszawa 1985r.

Tabela 4.

Ocena prawdopodobnej skali zagrożenia frontu, armii i dywizji bronią jądrową w operacji zaczepnej

Szczebel i miejsce w ugrupowaniu		Ilość uderzeń				W tym o mocy		
		P	Ne	Nz	Razem	do 1 kt	1-10 kt	powyżej 10 kt
Armia I rzutu	Dywizja I rzutu	10-12	10-15	1-3	20-30	15-25	5-8	1-2
	Dywizja II rzutu	8-10	2-4	6-10	15-20	4-5	7-10	4-5
	Ogółem armia I rzutu	30-50	30-50	15-20	80-100	50-60	25-30	8-12
Armia II rzutu		35-50	-	25-30	60-80	do 10	20-30	30-40
Front		170-200	80-100	120-150	400-450	100-120	120-150	150-180

Z danych przedstawionych w tabeli 4 wynika, że nieprzyjaciel w pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym może wykonać na wojska frontu 400-450 i więcej uderzeń jądrowych, w tej liczbie 80-100 ładunkami neutronowymi i 120-150 naziemnych. Analogicznie na armię pierwszego rzutu może być wykonane 80-100 uderzeń, w tym 30-50 ładunkami neutronowymi oraz 15-20 naziemnych, zaś na armię znajdującą się w drugim rzucie 60-80 uderzeń jądrowych, głównie średniej mocy, z których do 40 % mogą stanowić uderzenia naziemne.

Znacznie większymi możliwościami rażenia bronią jądrową nieprzyjaciel będzie dysponować w razie prowadzenia przez nasze wojska operacji obronnych. Na przykład na ugrupowanie obronne armii znajdującej się w pierwszym rzucie operacyjnym frontu nieprzyjaciel może wykonać od 120 do 200 uderzeń, w tym 50-60 neutronowych, 5-10 naziemnych. Na armię występującą w drugim rzucie operacyjnym może być wykonanych 50-60 uderzeń jądrowych, w tym 10-15 naziemnych. Ogółem na wojska frontu może być użyte do 500 ładunków jądrowych, z tego 100-120 neutronowych i 20-30 naziemnych.

W wyniku wykonania naziemnych uderzeń jądrowych powstaną, szczególnie w rejonach rozmieszczenia drugich rzutów i odwodów armii oraz frontu, a także tyłów operacyjnych, rozległe strefy skażeń promieniotwórczych, w których zostanie skażona duża ilość ludzi, sprzętu bojowego, środków materiałowych oraz teren. Rozmiary powierzchni skażonej po wykonaniu przez nieprzyjaciela naziemnych uderzeń jądrowych przedstawiono w tabeli 5.

Z danych przedstawionych w tabeli 5 wynika, że związki taktyczne znajdujące się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem będą w mniejszym stopniu, niż drugorzutowe, narażone na skażenia środkami promieniotwórczymi. Znacznie większe zagrożenie występuje w związkach operacyjnych drugiego rzutu oraz tyłów operacyjnych,

Tabela 5.

Rozmiary stref skażeń promieniotwórczych po naziemnych uderzeniach jądrowych wykonanych na wojska frontu /wariant/

Szczebel organizacyjny		Powierzchnia stref skażeń /km^2/			
		Całkowita	B	C	D
I rzut	Armia	6000	1000	350	150
	Armia	4000	750	250	100
Armia drugiego rzutu		8000	1100	600	300
Jednostki frontowe		8000	1100	600	300
Razem front		26000	3950	1800	850

gdzie skażeniu może ulec do 30 % stanu osobowego i sprzętu. Dane w tabeli charakteryzują zagrożenie wojsk własnych skażeniami promieniotwórczymi, jakie może wystąpić po wykonaniu pierwszego zmasowanego uderzenia jądrowego. Uwzględniając czas trwania tego uderzenia oraz wypadania pyłu promieniotwórczego w strefie operacyjnej można stwierdzić, że formowania się stref promieniotwórczych i narastanie skażeń będzie wynosić kilka godzin.

Zgodnie z zasadami użycia przez nieprzyjaciela broni jądrowej, po pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym , jeszcze w tym samym dniu mogą być wykonane uderzenia grupowe i pojedyńcze oraz kolejne zmasowane uderzenia jądrowe. Część wybuchów może być naziemnych, co zwiększy ilość skażonych rejonów od 10-20 % do 40-50 %. Działając na znacznych odległościach od nieprzyjaciela, tyły operacyjne będą szczególnie narażone na naziemne uderzenia jądrowe o średniej i dużej mocy oraz na rażące działania powstałych skażeń

promieniotwórczych.

Najbardziej skomplikowana sytuacja może powstać, jeżeli przeciwnik wykona zmasowane uderzenie jądrowe z zaskoczenia już w początkowym okresie konfliktu zbrojnego, szczególnie w czasie osiągania przez wojska własne i tyły operacyjne pełnej gotowości bojowej w rejonach alarmowych, w okresie przegrupowania, a także w rejonach wyjściowych do operacji.

Wychodząc z oceny skali prawdopodobnego zagrożenia frontu, armii i dywizji bronią jądrową w operacji zaczepnej /tabela 4/ oraz rozmiarów stref skażeń promieniotwórczych po naziemnych uderzeniach jądrowych wykonanych na wojska frontu /tabela 5/ możemy dokonać oceny prawdopodobnego zagrożenia tyłów operacyjnych uderzeniami jądrowymi i skażeniami promieniotwórczymi, po pierwszym zmasowanym uderzeniu jądrowym. Przedstawienie takiej oceny jest problemem niezwykle trudnym i złożonym. Złożoność polega na trudnym do ustalenia obszarze rozmieszczenia tyłów operacyjnych i zasadach ich działań. Na przykład bazy szpitalne oraz inne jednostki i urządzenia tyłów frontu działające w pierwszym wysuniętym rzucie wykonują zadania w strefie tyłów armii. Biorąc pod uwagę fakt, że tyły armii rozwijają się i wykonują swoją pracę w strefie tyłów, która jest ograniczona z przodu rubieżą rozwinięcia tyłów dywizji, z tyłu - rubieżą rozwinięcia ABMZ, /głębokość może dochodzić do 60 km/ z boków zaś liniami rozgraniczenia armii, możemy założyć, że strefa ta może wynosić do 50 % pasa operacji zaczepnej. Natomiast tyły frontu rozwijają się w obszarze, który obejmuje teren ograniczony z przodu rubieżą rozwinięcia ABMZ, z tyłu - tylną granicą rozmieszczenia jednostek tyłowych frontu, a z boków - liniami rozgraniczania. Głębokość obszaru tyłów frontu może dochodzić do 300-400 km, co może stanowić około 70-80 % pasa operacji frontu. Wymienione głę-

bokości obszaru tyłów dotyczą tylko położenia wyjściowego, bowiem w toku operacji głębokość ta może dochodzić nawet do 1000 km.[1/]

Przy takim założeniu można stwierdzić, że w strefie tyłów armii pierwszego rzutu /50 % pasa operacji zaczepnej armii/ nieprzyjaciel może wykonać 40-50 uderzeń jądrowych, a na drugorzutową armię 30-40 uderzeń. Natomiast w obszarze tyłów frontu /70-80 % powierzchni pasa operacji frontu/ może być wykonane 280-315 do 320-360 ładunków jądrowych. W sposób analogiczny można ustalić, na podstawie tabeli 5, że całkowita powierzchnia stref skażeń promieniotwórczych może wynieść od 2000 do 3000 km^2 w armii pierwszego rzutu oraz 4000 km^2 w armii drugiego rzutu. Odnośnie do frontu, powierzchnia skażeń promieniotwórczych obejmie obszar od 18200 do 20800km^2.

Do wymienionych liczb dotyczących ilości uderzeń jądrowych oraz powierzchni skażeń promieniotwórczych należy podchodzić bardzo elastycznie. Mogą się one bowiem zmieniać zależnie od rozmieszczania tyłów, rodzajów operacji oraz warunków meteorologicznych, zwłaszcza w górnych warstwach atmosfery. Liczby tych uderzeń dotyczą stref tyłów armii oraz obszaru tyłów frontu. Należy jednak brać pod uwagę, że zarówno w strefach, jak i na obszarze tyłów mogą być rozmieszczone także drugorzutowe związki taktyczne i operacyjne oraz inne elementy ugrupowania operacyjnego armii /frontu/. Toteż jednostki i urządzenia tyłów operacyjnych w zajmowanych przez nie rejonach mogą być rażone znacznie mniejszą liczbą uderzeń jądrowych. Ponadto artyleryjskie środki przenoszenia BMR, mogą nie dosięgnąć elementów ugrupowania operacyjnych tyłów. Wykaz środków przenoszenia BMR i ich zdolność rażenia elementów ugrupowania tyłów przedstawiono w załączniku nr 1.

1/ Biuletyn Informacyjny nr 2 /145/, Warszawa 1984r MON, nr bibl. ASG WP 021688, str. 60.

Z analizy danych zawartych w powyższym załączniku wynika, że:

- wszystkie elementy ugrupowania tyłów operacyjnych znajdują się w zasięgu rakietowych i lotniczych środków rażenia;

- elementy ugrupowania tyłów wojsk szczebli taktycznych walczących w pierwszym rzucie są narażone na oddziaływanie artyleryjskich środków przenoszenia broni jądrowej i chemicznej.

Wiele elementów ugrupowania tyłów jest łatwo rozpoznawalnych, szczególnie te o małej ruchliwości, jak: bazy materiałowe, techniczne, rakietowo-techniczne i szpitalne oraz stałe obiekty drogowo-kolejowe. Są więc łatwym celem dla nieprzyjaciela. Bronią jądrową mogą być rażone najważniejsze elementy ugrupowania tyłów. Do nich należą: polowe techniczne bazy rakietowe, tyłowe stanowiska dowodzenia, linie komunikacyjne i znajdujące się na nich obiekty, bazy i brygady materiałowego zabezpieczenia remontowe i szpitalne.

2. Zagrożenie wojsk i tyłów operacyjnych skażeniami chemicznymi

Broń chemiczna, zgodnie z doktryną NATO, może być stosowana zarówno w warunkach użycia broni jądrowej przez nieprzyjaciela, jak i w czasie działań z wykorzystaniem środków konwencjonalnych. W warunkach użycia broni jądrowej uderzenia bronią chemiczną wykonuje się z reguły w przerwach między kolejnymi uderzeniami jądrowymi. Broń chemiczna stanowi efektywne uzupełnienie broni jądrowej i konwencjonalnej. Może być używana zarówno w wojnach lokalnych jak i wojnie globalnej.

Specjaliści wojskowi bloku NATO wysoko oceniają walory broni chemicznej, jako środka rażenia siły żywej oraz obniżającego potencjał ekonomiczny, wojskowy i moralno-polityczny przeciwnika na dalekim zapleczu. W ich wypowiedziach niejednokrotnie zwracano uwagę na te zalety, które wyróżniają broń chemiczną spośród innych środ-

ków rażenia. W odróżnieniu od broni jądrowej może ona razić ludzi, pozostawiając w stanie nienaruszonym sprzęt i obiekty, zachowanie których jest pożądane ze względów politycznych, wojskowych i ekonomicznych. Broń chemiczna może być z powodzeniem stosowana do rażenia obiektów o niewielkiej powierzchni, w stosunku do których wykonywanie uderzeń jądrowych jest niecelowe. Użyciu broni chemicznej nie towarzyszą pożary, zawały leśne, zniszczenia terenowe. Poza tym broń chemiczna może powodować porażenia ludzi rozśrodkowanych na dużych powierzchniach. Cechuje się też długotrwałością rażącego działania w terenie oraz zdolnością rozprzestrzeniania się na duże odległości, daleko poza rejony bezpośrednio skażone. Różnorodność typów i rodzajów środków trujących stwarza warunki do sterowania stopniem porażenia siły żywej nieprzyjaciela. Do zalet broni chemicznej należy ponadto zaliczyć: dostępność surowców, z których jest wytwarzana; znacznie mniejsze koszty produkcji w porównaniu z bronią jądrową; trudności realizacji międzynarodowej kontroli nad produkcją, badaniami i gromadzeniem broni chemicznej.

Broń chemiczna może być używana w operacjach zaczepnych i obronnych przede wszystkim do rażenia ludzi. W działaniach zaczepnych, zgodnie z poglądami NATO mogą być używane zarówno nietrwałe, jak i trwałe środki trujące. Pierwszy rzut obrony naszych wojsk atakowany będzie przede wszystkim nietrwałymi środkami trującymi /np. sarinem/. Ich użycie wywołuje natychmiastowe straty, zmusza broniącego się do stosowania środków ochrony, eliminuje jednocześnie możliwość skażenia rejonów, z których zajęciem lub przekroczeniem liczy się nacierający.

Drugie rzuty, odwody i tyły mogą być atakowane trwałymi lub nietrwałymi środkami trującymi. Trwałe środki trujące mogą być używane do skażenia wojsk i terenu. Spowoduje to konieczność prowadze-

nia zabiegów specjalnych i sanitarnych. Wojska znajdujące się w drugim rzucie lub odwodzie nie będą mogły przez to w terminie wesprzeć broniących się pierwszorzutowych sił i środków, a tyły operacyjne zabezpieczyć je w środki materiałowe.

W operacjach obronnych wojska NATO mogą również stosować trwałe i nietrwałe środki trujące, przy czym te pierwsze będą wykorzystywane w większej skali, niż w działaniach zaczepnych. W rezultacie użycia trwałych środków trujących mogą być skażone zarówno wojska, jak i teren ich działań. Trwałe środki trujące mogą być używane do rażenia drugich rzutów nacierających wojsk stanowisk dowodzenia /w tym także TSD/, obiektów tyłowych i innych elementów ugrupowania. Uważa się, że przez użycie trwałych środków trujących przeciwko drugim rzutom i odwodom oraz tyłom operacyjnym można zmusić je do wykonywania czaso i pracochłonnych przedsięwzięć, jakimi są zabiegi sanitarne ludzi i zabiegi specjalne sprzętu. Trwałe środki trujące mogą być skuteczne w wypadku skażenia nimi składów materiałowo-technicznych i sprzętu. Przeciwnik, którego tyły zostaną obezwładnione, będzie musiał podejmować dodatkowe wysiłki w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania systemu techniczno-specjalnego i tyłowego zabezpieczenia jednostek pierwszego rzutu. Wysiłki te sprowadzać się będą do prowadzenia rozpoznania i likwidacji skażeń, dokonywania częstych zmian zajmowanych rejonów, prowadzenia akcji ratunkowo-ewakuacyjnej w rejonach porażenia, dokonywanie manewru zapasami materiałowymi itp.

Armie NATO dysponują całym arsenałem bojowych środków trujących. Są wśród nich środki o działaniu śmiertelnym /Vx, sarin, toksyna botuliny/ albo powodującym czasową utratę zdolności bojowej /BZ/ lub o działaniu drażniącym /CS/. Pod względem taktycznym środki trujące dzieli się umownie na trwałe /Vx, iperyt, toksyna botuliny/ i nietrwałe /sarin, BZ, CS/. Do tych ostatnich zalicza się również

toksyczne środki przemysłowe, przede wszystkim chlor, fosgen, cyjanowodór, chlorocjan, które mogą oddziaływać na wojska i tyły operacyjne.

Bojowe środki trujące mogą być przenoszone do celu przy pomocy moździerzowych i artyleryjskiej amunicji chemicznej, głowic chemicznych rakiet, bomb, kaset i lotniczych przyrządów wylewczych oraz fugasów. Do skażenia atmosfery mogą być również używane generatory aerozoli środków trujących.

Artyleria rakietowa i lufowa może wykonywać niespodziewane i gwałtowe nawały ogniowe amunicją chemiczną, wytwarzać śmiertelne lub obezwładniające stężenia środków trujących w atmosferze oraz skażać teren, sprzęt bojowy i obiekty. W wyposażeniu artylerii lufowej wojsk lądowych znajdują się pociski kalibru 105, 155 i 203,2mm oraz moździerzowe wypełnione sarinem, iperytem i Vx. Zawierają one ładunki wybuchowe, które zapewniają przejście przeważającej ilości środka trującego w stan pary /sarin/, aerozolu /Vx/ lub kropel /iperyt/. Liczba środków artylerii lufowej do przenoszenia broni chemicznej jest dość poważna, jednak fakt, że mogą one razić cele znajdujące się w odległości 6-24 km od stanowisk ogniowych sprawia, że nie mogą one dosięgnąć obiektów i urządzeń tyłów operacyjnych. Najbliższą bowiem jednostką tyłów operacyjnych jest ABR rozmieszczona w odległości 30-40 km od przedniego skraju /patrz załącznik 1/. Jednak użycie broni chemicznej przy pomocy wymienionych środków rażenia może wpływać na działanie tyłów szczególnie w niekorzystnych warunkach atmosferycznych w przyziemnej warstwie powietrza.

Głowice chemiczne rakiet to kolejny środek przenoszenia środków trujących do celu. W wyposażeniu wojsk lądowych znajdują się rakiety kierowane Lance, przy pomocy których nieprzyjaciel może wykonywać pojedyńcze i grupowe uderzenia na wojska i tyły operacyjne.

Głowice chemiczne tych rakiet są kasetami napełnionymi kulistymi bombami o małej masie /0,35-0,40 kg/ zawierającymi sarin lub toksynę botuliny. Mieści się w niej 1460 małych bomb zawierających 200-260 kg środka trującego.

Siły powietrzne wojsk lądowych armii USA mogą stosować środki trujące za pomocą bomb, kaset i lotniczych przyrządów wylewczych. Środki te przeznaczone są do rażenia ludzi, skażania terenu, sprzętu bojowego i innych obiektów. Chemiczne bomby lotnicze występujące w wyposażeniu sił powietrznych dzielą się na dwa podstawowe typy: bomby wykonywane na bazie standardowych bomb fugasowych ogólnego przeznaczenia oraz bomby z lekkimi, cienkościennymi kadłubami ze stopów aluminiowych. Lotnictwo amerykańskie może stosować środki trujące również przy pomocy przyrządów wylewczych dwóch typów - TMU-28/B i AERO-14.

Siły lądowe USA mogą również stosować broń chemiczną za pomocą fugasów chemicznych. Są one przeznaczone do przygotowania zapór chemicznych i inżynieryjno-chemicznych. Ich użycie utrudni wojskom pokonywanie zapór i wykonywanie w nich przejść oraz poprzez skażenie terenu i wojsk trwałymi środkami trującymi może spowodować straty w ludziach.

Reasumując można stwierdzić, że siły zbrojne Stanów Zjednoczonych i innych armii NATO mają rozbudowany arsenał środków napadu chemicznego. Szczególnie ważne miejsce zajmują w nim pociski artylerii rakietowej i lufowej oraz bomby i kasety. Różnorodność środków napadu chemicznego pozwala stosować odpowiednie z nich w różnych rodzajach operacji oraz uniezależnić ich użycie w znacznym stopniu od warunków meteorologicznych i sytuacji operacyjno-taktycznej.

Warunki meteorologiczne, terenowe, rodzaj działań bojowych

/operacji/ oraz ilość posiadanych środków przenoszenia i zapasów amunicji stanowią o skali użycia broni chemicznej. W działaniach prowadzonych bez stosowania broni jądrowej, do użycia bojowych środków trujących związki operacyjne i taktyczne armii NATO otrzymują odpowiedni limit amunicji chemicznej. Na dzień walki przewiduje się wydzielenie od 0,02 do 0,17 jednostki ognia dla artylerii lufowej i 0,4 - 0,67 jednostki ognia dla wyrzutni artylerii rakietowej oraz jedną głowicę na każdą wyrzutnię Lance. Broń chemiczną może ponadto stosować lotnictwo taktyczne i strategiczne - średnio przez 30 % samolotów. W działaniach obronnych 2/3 samolotów z tego limitu będzie wykorzystane do wykonania uderzeń trwałymi środkami trującymi /Vx/, a pozostała część do stosowania sarinu lub innych środków trujących. W działaniach zaczepnych do użycia Vx może być wykorzystane 30-35 % środków napadu powietrznego. Samoloty wydzielane do stosowania broni chemicznej mogą w ciągu doby wykonać średnio po 2 wyloty, natomiast środki artyleryjskie wykonują w tym czasie kilka nawał i nalotów ogniowych. W tabeli 6 przedstawiono zagrożenie wojsk frontu bronią chemiczną z uwzględnieniem powyższych zasad oraz norm taktyczno-operacyjnych wojsk własnych i nieprzyjaciela.

Przedstawiona w powyższej tabeli ocena wykazuje, że na skażenia bojowymi środkami trującymi Vx i XR w operacjach armijnych i frontowych będą narażone elementy ugrupowania operacyjnego, począwszy od drugich rzutów pierwszorzutowych związków taktycznych.

Głównym środkiem przenoszenia broni chemicznej, posiadającym największe możliwości w zakresie rażenia ludzi oraz skażenia sprzętu i terenu jest lotnictwo wspierające działania wojsk lądowych. W globalnych możliwościach korpusów armijnych w zakresie użycia broni chemicznej wkład lotnictwa wynosi 70-80 %. Oznacza to, że

Tabela 6.

Zagrożenie wojsk frontu bronią chemiczną

Rodzaj ZO		Powierzchnia rejonu użycia /km^2/					Powierzchnia skażenia terenu /w km^2/
		sarin	iperyt	Vx	XR	Razem	
zutowe rmie	A	35	5	60	18	118	340
	A	41	2	80	24	157	470
mia drugiego rzutu rzut frontu		30	-	100	-	130	290
dnostki frontowe		35	-	80	-	115	230
półem front:		141	7	330	42	520	1330

największa ilość pododdziałów może ulec skażeniu środkami trującymi w okresie zmasowanych nalotów lotnictwa nieprzyjaciela. Może ono w ciągu doby wykonać dwa takie naloty z użyciem broni chemicznej.

Przedstawione zagrożenie wojsk frontu bronią chemiczną może stanowić podstawę wyjściową do ustalenia powierzchni skażeń chemicznych tyłów operacyjnych. Przyjmując tok rozwiązań dotyczący oceny zagrożenia uderzeniami jądrowymi i skażeniami promieniotwórczymi /rozdział I, pkt 1/ oraz strefy /obszary/ zajmowane przez tyły operacyjne możemy ustalić ich powierzchnie skażeń. Powierzchnie te mogą wynosić w strefie tyłów armii pierwszego rzutu /około 50 % pasa armii/ do 170-230 km^2, a w armii drugiego rzutu - do 245 km^2. Skażenie obszaru tyłów frontu może wynosić do 1 000 km^2. Powyższe dane dotyczą tylko jednorazowych możliwości nieprzyjaciela w zakresie użycia broni chemicznej. Biorąc pod uwagę fakt, że w stre-

fach tyłów armii i w obszarze tyłów frontu znajdą się wszystkie elementy ugrupowania tyłów operacyjnych, może ulec około 30 % tyłów operacyjnych skażeniu bojowymi środkami trującymi.

3. Ocena odporności tyłów operacyjnych na uderzenia BMR

Tyły operacyjne stanowią element ugrupowania armii i frontu, który w związku ze swoją strukturą organizacyjną, wyposażeniem technicznym i zasadami działania jest najbardziej wrażliwy na działania wszystkich czynników wybuchów jądrowych i uderzeń chemicznych Uwzględniając specyfikę jednostek i urządzeń tyłowych oraz zakres i charakter wykonywanych przez nie zadań, można je podzielić pod względem zagrożenia uderzeniami BMR na cztery zasadnicze grupy.

Grupa pierwsza - jednostki i urządzenia tyłowe, które z dużym prawdopodobieństwem będą stanowić główny cel uderzeń BMR wykonywanych na tyły. Do tej grupy można zaliczyć: tyłowe stanowiska dowodzenia armii i frontu /TSD A i F/., techniczne bazy rakietowe, składy MPS i amunicji, brygady materiałowego zabezpieczenia /ABMZ i FBMZ/, stacje załadowcze i wyładowcze, zgrupowania transportu samochodowego, węzły kolejowe i drogowe, lotnictwa i porty, mosty, przeprawy i urządzenia techniczne na śródlądowych drogach wodnych. Ponadto celami uderzeń mogą być aglomeracje miejsko-przemysłowe i ważne zakłady, w rejonie których lub w pobliżu będą rozmieszczone jednostki i urządzenia tyłowe.

Grupa druga - jednostki i urządzenia tyłowe powiązane systemem dowozu i obsługi z jednostkami i urządzeniami grupy pierwszej. Obiekty te w zasadzie nie są prawdopodobnie przewidywane jako opłacalne cele bezpośrednich uderzeń BMR. Jednak z racji swoich powiązań systemem dowozu i obsługi, rozmieszczenia i charakteru wykonywanych zadań mogą być zagrożone w wyniku uderzeń na inne cele oraz odchyleń i błędów podczas porażenia przez nieprzyjaciela grupy

pierwszej. Do tej grupy można zaliczyć wszystkie składy armijne i frontowe oprócz podstawowych już w pierwszej grupie oraz jednostki drogowe i kolejowe pracujące przy budowie, rozbudowie i odbudowie ważnych obiektów i urządzeń drogowo-eksploatacyjnych.

Grupa trzecia - jednostki i urządzenia tyłowe okresowo związane z obiektami grupy pierwszej, która ze względu na charakter wykonywanych zadań posiadają możliwość względnie szybkiej zmiany rejonów. Są to jednostki transportowe, które będą najbardziej narażone na uderzenia BMR podczas prac załadowczych w składach i obiektach zaliczanych do grupy pierwszej.

Grupa czwarta - jednostki tyłowe o charakterze usługowym. Nie stanowią one opłacalnych celów dla uderzeń bronią jądrową. Mogą być natomiast obiektem ataku bronią chemiczną. Do tej grupy można zaliczyć jednostki remontowo-ewakuacyjne, zabezpieczające oraz medyczne.

Analizując strukturę organizacyjną oraz wyposażenie techniczne jednostek tyłowych można stwierdzić, że tyły operacyjne są bardzo wrażliwe na uderzenia BMR głównie z następujących względów:

- nie są opancerzone;
- w małym stopniu są zabezpieczone pod względem inżynieryjnej rozbudowy ukryć;
- charakter ich prac /zadań/ dyktuje rozmieszczenie większości z nich poza ukryciami.

Uwzględniając możliwości rażenia przez nieprzyjaciela tyłów operacyjnych bronią jądrową i chemiczną oraz ich odporność na uderzenia tych broni, w jednostkach i urządzeniach tyłowych w wyniku tych uderzeń oraz oddziaływania innych czynników wystąpią określone straty. Przewidywane /możliwe/ straty sanitarne w operacji zaczepnej armii i frontu przedstawiono w tabeli 7.

Przewidywane straty sanitarne w tyłach operacyjnych

w operacji zaczepnej armii i frontu x/ /w procentach/

Rodzaj broni	Tyły armii				Tyły frontu	
	w natarciu		w obronie		na dobę	w operacji /12-15 dób/
	na dobę	w operacji /6-7 dób/	na dobę	w operacji /4-5 dób/		
Broń jądrowa	2,5-3,0	15,0-21,0	3,0-3,5	12,0-17,0	1,0-1,5	12,0-22,5
Strefy skażeń promieniotwórczych	0,4-0,8	2,5-5,0	0,5-0,6	2,0-3,0	0,2-0,3	2,4-4,5
Broń chemiczna	0,6-1,0	3,5-7,0	0,3-0,7	1,2-3,5	0,2-0,3	2,4-4,5
Broń biologiczna	0,2-0,3	1,5-2,0	0,3-0,4	1,2-2,0	0,1-0,2	1,2-3,0
Broń konwencjonalna	0,6-1,0	3,5-7,0	0,6-0,7	2,4-3,5	0,3-0,6	4,8-9,0
Ostre psychozy reaktywne	0,1-0,2	0,5-1,4	0,2-0,3	0,8-1,5	0,1-0,2	1,2-3,0
Chorzy	0,1	0,6	0,1	0,5	0,1	1,2-1,5
Razem:	4,5-6,4	27,1-44,0	5,0-6,3	20,1-31,0	2,0-3,2	25,2-40,0

x/ Biuletyn Informacyjny nr 2 /145/, wyd. MON, Warszawa 1984 r., nr bibl. ASG WP 021688.

Z danych zawartych w tabeli 7 wynika, że największe straty sanitarne powstaną po uderzeniach bronią jądrową, a w następnej kolejności - bronią chemiczną. Mogą one zwiększyć się w przypadku przebywania żołnierzy w strefach skażeń promieniotwórczych i chemicznych.

II. WŁAŚCIWOŚCI ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO TYŁÓW OPERACYJNYCH

1. Istota i zakres przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych

Zabezpieczenie chemiczne organizuje się i realizuje w celu stworzenia wojskom i elementom ugrupowania tyłów warunków niezbędnych do wykonania zadań w sytuacjach skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych oraz maskowania oddziałów /pododdziałów/ i obiektów dymami, zapewnienie wojskom bezpieczeństwa od promieniowania, a także rażenia nieprzyjaciela środkami zapalającymi.

Zabezpieczenie chemiczne tyłów obejmuje:

- wykrywanie uderzeń jądrowych oraz uderzeń chemicznych i środkami zapalającymi;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych;
- wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony;
- kontrolę napromienienia i stopnia skażenia wojsk i obiektów tyłowych;
- zabiegi specjalne uzbrojenia, umundurowania, sprzętu bojowego /amunicji/ i innych środków materiałowych, odkażanie i dezynfekcję odcinków terenu, dróg i urządzeń oraz zabiegi sanitarne żołnierzy;
- realizację przedsięwzięć zapewniających bezpieczeństwo od promieniowania;
- wykorzystanie dymów.

W skład przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego wchodzą także zadania dotyczące udziału w wykonywaniu przejść w zaporach chemicznych /niszczeniu lub unieszkodliwieniu/ fugasów chemicznych nieprzyjaciela i użycie przez wojska chemiczne miotaczy ognia. W związku z tym, że te przedsięwzięcia prawdopodobnie nie będą

realizowane przez wojska chemiczne tyłów operacyjnych, zostaną omówione w sposób ogólny.

2. Specyficzne właściwości realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych

Tyły operacyjne realizują przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego siłami i środkami własnych pododdziałów /oddziałów/ i pododdziałów chemicznych wchodzących w ich skład. Najbardziej złożone i specyficzne zadania, wymagające specjalnego przygotowania żołnierzy i zastosowania odpowiedniego sprzętu, realizują pododdziały /oddziały/ wojsk chemicznych tyłów lub przydzielona ze szczebla armii /frontu/.

Zabezpieczenie chemiczne tyłów operacyjnych organizuje się na podstawie decyzji dowódcy armii /frontu/, jego wytycznych i zarządzenia sztabu nadrzędnego.

Podczas organizowania zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych dowódca armii /frontu/ określa: elementy ugrupowania tyłów operacyjnych oraz rejony ich rozmieszczenia i wykonywane zadania, na których zabezpieczeniu należy skupić główny wysiłek wykrywania wybuchów jądrowych i uderzeń chemicznych, naziemnego i powietrznego rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych, przeprowadzenia zabiegów specjalnych obiektów tyłowych; kolejność i sposób wykonania zadań zabezpieczenia chemicznego; wydzielane siły i środki; główne zadania oddziałów /pododdziałów/ wojsk chemicznych tyłów operacyjnych; kolejność i terminy zaopatrywania jednostek i urządzeń tyłowych w sprzęt i środki chemiczne.

Zastępcy dowódcy frontu /armii/: kwatermistrz i do spraw technicznych wspólnie z szefem wojsk chemicznych odpowiadają za organizację i kierowanie zabezpieczeniem chemicznym oraz przeprowadzają

kontrolę jego wykonania przez tyły operacyjne. Bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia chemicznego jest szef wojsk chemicznych armii /frontu/.

Wykrywanie wybuchów jądrowych oraz uderzeń chemicznych i środkami zapalającymi organizuje się w celu uzyskania danych dotyczących współrzędnych punktów zerowych, rodzaju, mocy i czasu wybuchu oraz rodzaju środka trującego i rejonu uderzeń środkami zapalającymi. Dane te służą za podstawę do określania możliwych strat, rejonów zniszczeń, pożarów, zatopień oraz charakteru skażeń promieniotwórczych terenu, przestrzeni powietrznej i akwenu. Wykrywanie uderzeń chemicznych i środkami zapalającymi pozwala określać możliwe kierunki i zasięg rozprzestrzeniania się par środków trujących i pożarów przestrzennych oraz alarmować o skażeniach. Wybuchy jądrowe na korzyść tyłów operacyjnych wykrywają pododdziały wykrywania wybuchów jądrowych występujące we frontowym batalionie wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń /bwrs/ oraz pododdziały rozpoznania skażeń znajdujące się w składach organizacyjnych pododdziałów chemicznych tyłów operacyjnych. Pododdziały te wykrywają również uderzenia chemiczne i uderzenia środkami zapalającymi. Działają one jako stacjonarne posterunki obserwacji skażeń, które podczas ruchu wojsk zmieniają swe stanowiska, zachowując ciągłość obserwacji.

Uzupełniającym źródłem ogólnych i wymagających opracowania informacji o wybuchach jądrowych są posterunki obserwacji skażeń /patrole/ wystawiane w pododdziałach od kompanii wzwyż. Dowódcy związków, oddziałów i jednostek tyłów operacyjnych składają meldunki o uderzeniach jądrowych i skażeniach do stacji obliczeniowo-analitycznych skażeń /SOAS/ tyłowych stanowisk dowodzenia /TSD/ armii /frontu/.Dowódcy oddziałów i pododdziałów ABMZ i FBMZ przekazują powyższe dane do SOAS ABMZ i SOAS FBMZ. Jeżeli jeden z pod-

oddziałów wykrywania wybuchów jądrowych bwrs działa w obszarze tyłów frontu, to SOAS TSD frontu może odbierać meldunki o parametrach wybuchów jądrowych.

Rozpoznanie skażeń promieniotwórczych, chemicznych i biologicznych w tyłach operacyjnych prowadzi się w celu wczesnego ich wykrycia i przekazania dowódcom i sztabom jednostek i urządzeń tyłowych danych o sytuacji promieniotwórczej i chemicznej terenu, przestrzeni powietrznej oraz o wypadkach użycia przez nieprzyjaciela środków biologicznych.

Zadanie to wykonują wszystkie etatowe i nieetatowe elementy sieci wykrywania skażeń /patrole, posterunki/. W rejonach rozmieszczenia tyłowych organów dowodzenia i jednostek tyłowych, a także w rejonach przeładunkowych, na drogach dowozu i ewakuacji, na stacjach rozdzielczych i stacjach wyładowczych rozpoznanie skażeń prowadzić będą etatowe pododdziały wojsk chemicznych tyłów operacyjnych. W jednostkach tyłowych nie posiadających etatowych pododdziałów rozpoznania skażeń, prowadzą je specjalnie przygotowane drużyny i obsługi występujące od szczebla kompanii. Te nieetatowe pododdziały są uzupełniającym źródłem wykrycia i przekazania dowódcom i sztabom danych o sytuacji promieniotwórczej i chemicznej terenu. Występują one od szczebla kompanii we wszystkich jednostkach tyłowych.

W strefie tyłów armii oraz w obszarze tyłów frontu rozpoznanie skażeń prowadzi się w rejonach rozmieszczenia stanowisk dowodzenia jednostek tyłowych siłami organicznych pododdziałów chemicznych. Na planowanych drogach marszu ADS, FDS oraz drogach rokadowych i w przewidywanych rejonach rozmieszczenia powinno być ono prowadzone siłami zabezpieczającymi ruch po tych drogach marszu lub rozpoznającymi rejony. Zadania powyższe mogą również w pewnym

stopniu wykonywać armijne lub frontowe pododdziały rozpoznania skażeń. Szczególną rolę w realizacji tych zadań spełniać będą śmigłowce powietrznego rozpoznania skażeń.

Po uderzeniach bronią masowego rażenia /BMR/ wykonanych na tyły operacyjne w rejonach ich rozmieszczenia, rozpoznaje się rejony porażenia, stanowisk dowodzenia oraz rejony uderzeń BMR siłami organicznych pododdziałów rozpoznania skażeń. Pozostałe rejony rozpoznają jednostki tyłowe siłami drużyn specjalnie przygotowanych.

Przegrupowujące się jednostki tyłowe do innych rejonów lub wykonujące zadania zaopatrzeniowe /np. bataliony transportowe/ prowadzą rozpoznanie skażeń dróg przegrupowania oraz rejonów kolejnego ześrodkowania lub rejonów przeładunków, wykorzystując etatowe drużyny rozpoznania skażeń.

Zebrane dane o rzeczywistej sytuacji skażeń od etatowych i nieetatowych sił rozpoznania skażeń szefowie zabezpieczenia chemicznego jednostek tyłowych tyłów operacyjnych /instruktorzy chemiczni samodzielnych batalionów/ opracowują na swoich mapach roboczych. Do SOAS TSD armii /frontu/, a w ABMZ i FBMZ do SOAS tych brygad przekazują oni meldunki:

- o sytuacji skażeń chemicznych i promieniotwórczych na drogach marszu oraz kierunkach /w rejonach/ działania /rozmieszczenia/ jednostki tyłowej;

- o początkowym skażeniu promieniotwórczym i maksymalnej mocy dawki lub o rzeczywistych granicach stref skażeń promieniotwórczych;

- o wielkości mocy dawek w rejonie wytypowanych posterunków co 4 godziny lub w terminach wcześniej ustalonych przez szefa wojsk chemicznych armii /frontu/.

SOAS TSD armii /frontu/ oraz SOAS ABMZ i FBMZ na podstawie

meldunków szefów zabezpieczenia chemicznego obiektów i jednostek tyłowych oraz pododdziałów rozpoznania skażeń opracowują oleat z rzeczywistą sytuacją skażeń.

Wykorzystywane umiejętnie i w odpowiednim czasie indywidualne i zbiorowe środki ochrony przed skażeniami chronią żołnierzy przed rażącym działaniem środków trujących i biologicznych, zapobiegają przedostanie się do organizmu i osiadania na skórze pyłu promieniotwórczego oraz zmniejszają stopień porażenia promieniowaniem cieplnym.

Skuteczność indywidualnych środków ochrony przed skażeniami zależy od ich sprawności technicznej, właściwego dopasowania oraz od umiejętnego i właściwego ich wykorzystania. Decydujące znaczenie ma jaknajszybsze nałożenie masek przeciwgazowych po sygnale alarmu o skażeniach /6-10 sekund/przez pojedyńczego żołnierza, 7-11 sekund przez drużynę/, a następnie odzieży ochronnej /40 sekund do 8 minut, w zależności od sposobu jej wykorzystania/. Organizując indywidualną ochronę przed skażeniami należy uwzględniać, że czas przebywania w maskach przeciwgazowych nie może przekroczyć 6 godzin, a w odzieży ochronnej, w temperaturze powietrza + 30°C - do 20 minut, poniżej + 15°C - około 2-3 godziny. Równocześnie należy uwzględnić fakt, że podczas przebywania wojsk w indywidualnych środkach ochrony zmniejsza się ich sprawność działania o 25-30 %.

Do ochrony przed skażeniami wykorzystuje się wozy bojowe oraz wszelkiego rodzaju ukrycia, schrony typu polowego i budowle stałe, zarówno wyposażone, jak i nie wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne. W tyłach operacyjnych bardzo znikomą ilość stanowią bojowe wozy /tylko przy TSD armii i frontu/. Zdecydowana większość to samochody. W tej sytuacji konieczna jest inżynieryjna rozbudowa rejonów rozmieszczenia. Ze względu jednak na dynamikę działań i konieczność utrzymania ciągłości zaopatrzenia /zabezpieczenia/ tyło-

wego wojsk, czas oraz siły i środki, które będzie można przeznaczyć do prac ziemnych możliwości rozbudowy inżynieryjnej będą ograniczone. Należy więc maksymalnie wykorzystywać naturalne właściwości terenu oraz miejscowe zasoby materiałów budowlanych. Niezależnie jednak od posiadanego czasu oraz sił i środków określa się prace pierwszej i drugiej kolejności. W ramach prac pierwszej kolejności zwykle wykonuje się ukrycia i schrony z urządzeniami filtrowentylacyjnymi na potrzeby TSD armii i frontu /SD jednostek tyłowych/ oraz szczeliny dla żołnierzy i okopy do obrony. Prace drugiej kolejności obejmują wykonanie schronów przeciwodpiersiowych i typu lekkiego oraz ukryć do rozmieszczenia ważniejszych środków materiałowych, sprzętu technicznego i pojazdów transportowych.

Kontrolę napromienienia i stopnia skażenia wojsk i obiektów tyłowych przeprowadza się w celu uzyskania danych potrzebnych do dokonania oceny zdolności bojowej związków, oddziałów i urządzeń tyłowych i określenia zakresu zabiegów specjalnych. Ma ona na celu określenie dawek promieniowania, otrzymanych przez żołnierzy oraz stopnia skażenia ludzi, uzbrojenia, sprzętu technicznego i amunicji oraz innych środków materiałowych i obiektów substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi. W związkach, oddziałach i urządzeniach tyłowych przeprowadzają ją pododdziały rozpoznania skażeń wojsk chemicznych, a w pododdziałach - specjalni przeszkoleni żołnierze.

Ze względu na pracochłonność pomiaru stopnia skażenia /żołnierz - 1 minuta, samochód 3-5 minut/ najpierw prowadzi się kontrolę wybiorczą 25-30 % stanu pododdziału, a w razie stwierdzenia silnego skażenia, przekraczającego dopuszczalne normy - kontrolę całego pododdziału. Kontrolę napromienienia i stopnia skażenia organizują szefowie zabezpieczenia chemicznego i służby zdrowia, a prze-

prowadzają pododdziały rozpoznania skażeń, kontroli dozymetrycznej, instruktorzy chemiczni, laboratoria i przeszkoleni żołnierze.

Zabiegi specjalne i sanitarne polegają na odkażaniu, dezaktywacji i dezynfekcji umundurowania, uzbrojenia, sprzętu technicznego, amunicji i innych środków materiałowych, a w razie potrzeby - również na poddaniu zabiegom sanitarnym żołnierzy. Organizują je dowódcy związków, oddziałów i urządzeń tyłowych, a przeprowadzają je pododdziały /oddziały/ własnymi siłami. Najbardziej złożone zadania wykonują oddziały i pododdziały wojsk chemicznych tyłów operacyjnych. Rozwijają one punkty /rejony/ zabiegów specjalnych/PZS/ w pobliżu rejonów porażenia jednostek tyłowych, przy armijnych /frontowych/ drogach samochodowych lub przed rejonami przewidzianymi do zajęcia przez te jednostki. W organizowaniu PZS biorą udział siły i środki służby mundurowej będące w dyspozycji dowódców /szefów, komendantów/ związków i oddziałów tyłowych. W tyłach frontu mimo występowania stosunkowo dużej liczby pododdziałów zabiegów specjalnych/w TBF - dwa plzs - 12 instalacji IRS-2 UG, w FBMZ- plzs - 6 instalacji IRS, 2 UG, 1-ZP 300 oraz po 3 instalacje IRS w plutonach chemicznych BWK, BDE, BM/, to właściwie tylko batalion chemiczny tyłów frontu i kompania chemiczna TBF mogą rozwinąć PZS w pełnym zakresie. Natomiast pozostałe pododdziały zabiegów specjalnych mogą te zadania spełniać fragmentarycznie. W tyłach armii tylko kompania chemiczna batalionu chemicznego tyłów armii i kompania chemiczna ABMZ mogą rozwinąć PZS. Jednak ich możliwości taktyczno-specjalne są o połowę mniejsze od możliwości kompanii chemicznej TBF.x/

---

x/ Zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów operacyjnych zostaną przedstawione w rozdziale III.

W tej sytuacji w przypadku kompleksowych skażeń niezbędne będzie wydzielenie sił i środków wojsk chemicznych frontu /armii/. Każdorazowe użycie części sił brygady chemicznej frontu /armii/ do zabiegów specjalnych wymaga ścisłego współdziałania szefa wojsk chemicznych ze sztabem kwatermistrzostwa. Należy podkreślić, że oprócz organicznych lub armijnych i frontowych związków i oddziałów /poddziałów chemicznych/ organa tyłowe mogą prowadzić zabiegi sanitarne za pomocą łaźni polowych występujących organizacyjnie w niektórych związkach i oddziałach tyłowych, a przy sprzyjających warunkach również w różnego rodzaju miejskich i zakładowych łaźniach stacjonarnych.

W zakresie prowadzenia zabiegów specjalnych należy przede wszystkim wykorzystywać zestawy samochodowe. Każdy samochód z silnikiem gaźnikowym wyposażony jest w ezektorowy zestaw samochodowy /EZS/, a z silnikiem wysokoprężnym - w indywidualny zestaw samochodowy /IZS/. Zestawy te umożliwiają przeprowadzenie, w stosunkowo krótkim czasie zabiegów specjalnych. Umiejętne zorganizowanie i wykorzystanie wszystkich sił i środków do zabiegów specjalnych /w tym także EZS i IZS/ pozwoli na przeprowadzenie zabiegów specjalnych zgodnie z potrzebami i w stosunkowo krótkim czasie.

Zapewnienie bezpieczeństwa od promieniowania organizuje się w celu ochrony żołnierzy przed działaniami promieniowania jonizującego preparatów promieniotwórczych wykorzystywanych w laboratoriach, warsztatach /do cechowania przyrządów/ i w niektórych przyrządach rozpoznania skażeń. Ochrona przed promieniowaniem dotyczy także niedopuszczenia do zanieczyszczenia środowiska zewnętrznego środkami promieniotwórczymi i innymi środkami promieniowania jonizującego. Warunki bezpieczeństwa w razie prowadzenia zabiegów specjalnych wojsk wyposażonych w jądrowe urządzenia energetyczne, amunicję jądrową itp. uzgadnia się każdorazowo z SWChem A /F/.

Dymy wykorzystuje sie do oślepiania nieprzyjaciela, maskowania wojsk własnych i obiektów, ich ochrony przed promieniowaniem cieplnym wybuchów jądrowych i broni laserowej oraz w celu przeciwdziałania środkom rozpoznania i kierowania ogniem nieprzyjaciela. W tyłach operacyjnych nie występują pododdziały zadymiania. Jednak związki, oddziały i urządzenia tyłowe otrzymują określone środki dymne /świece dymne BDSz, DM-11 oraz granaty dymne/, które wykorzystują w miarę potrzeb do maskowania rejonów, przeładunków, załadowczych i wyładowczych oraz rejonów ześrodkowania. Ponadto pododdziały zadymiania /bzad na szczeblu frontu/ mogą maskować tyły w czasie przepraw przez przeszkody wodne. W rejonach ześrodkowania elementy ugrupowania tyłów najczęściej będą stosować dymy w sposób zdecentralizowany.

W planie zabezpieczenia tyłowego operacji armijnych /frontowych/ ujmuje się obiekty zadymiane, wydzielone w tym celu siły i środki, organizuje współdziałania z wojskami obrony przeciwlotniczej oraz kierowanie zadymianiem. Dymy stosuje się kompleksowo wraz z innymi środkami maskowania.

Do rozpoznania zapór chemicznych, wykonywania w nich przejść oraz unieszkodliwiania min /fugasów/ chemicznych wykorzystuje się pododdziały wojsk inżynieryjnych i chemicznych. W tyłach operacyjnych na różnych szczeblach dowodzenia występują pododdziały rozpoznania skażeń, które będą rozpoznawać zapory chemiczne, a następnie wspólnie z pododdziałami inżynieryjnymi wykonywać w nich przejścia i unieszkodliwiać miny /fugasy/ chemiczne. W razie napotkania zapór chemicznych w obszarze tyłów frontu /w strefie tyłów armii/ pododdziały rozpoznania skażeń określają typ środka trującego zastosowanego w fugasach /minach/ chemicznych, a następnie rozpoznają skażenia powstałe w wyniku wykonania przejść sposobem wybuchowym oraz określają warunki bezpieczeństwa podczas ich wykonania. Natomiast

pododdziały zabiegów specjalnych odkażają wybrane przejścia na korzyść przegrupowujących elementów ugrupowania tyłów. Odkażaniu podlegać będą nie tylko same przejścia lecz również drogi marszu prowadzące do nich położone w terenie skażonym aerozolem środka trującego. Odkażaniu podlega także środek trujący znajdujący się w rozbrojonych fugasach. W wypadku niewielkiej ilości rozbrojonych min, odkażanie może być wykonane siłami kompanii chemicznej wchodzącej w skład związku tyłowego /jeżeli w rejonie działania tego związku napotkano zapory chemiczne/ lub kompanii chemicznej wchodzącej w skład bchem T armii lub bchem T frontu. Niszczenie lub zabezpieczenie min usuniętych z większej ilości zapór będzie organizował szef wojsk chemicznych armii /frontu/ wspólnie z szefem wojsk inżynieryjnych, wykorzystując wojska chemiczne armii /frontu/. Usunięte miny chemiczne powinny być złożone w wyraźnie oznakowanych i ochranianych miejscach. Miejsca te elementy ugrupowania tyłów powinny obchodzić. Miejsca składowania oraz ilość i typ złożonych min w obszarze tyłów frontu /strefie tyłów armii/ z-ca do spraw technicznych oraz kwatermistrz podają w meldunku sprawozdawczym.

Miotaczy ognia używa się do rażenia nieprzyjaciela, niszczenia jego sprzętu, zapasów środków materiałowych oraz do wzniecania pożarów w rejonach działań nieprzyjaciela. Wojska chemiczne tyłów operacyjnych nie posiadają pododdziałów miotaczy ognia. Występująca na szczeblu armii kompania miotaczy ognia nie będzie w stanie wykonać zadań na korzyść elementów ugrupowania tyłów. W tej sytuacji małoprawdopodobne wydaje się użycie miotaczy ognia w rejonach działań związków, oddziałów i urządzeń tyłowych.

III. OCENA MOŻLIWOŚCI ORAZ ZASAD WYKORZYSTANIA I DZIAŁANIA WOJSK CHEMICZNYCH TYŁÓW OPERACYJNYCH

Najbardziej złożone przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego realizowane są przez specjalistyczne siły i środki wojsk chemicznych tyłów operacyjnych. W związku z tym, że występują znaczne różnice w organizacji wojsk chemicznych tyłów frontu i armii, ich przeznaczenie, zadania i struktury organizacyjne oraz zasady wykorzystania i działania zostaną podstawione oddzielnie.

1. Przeznaczenie, zadania, struktura organizacyjna oraz zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów frontu

W skład wojsk chemicznych tyłów frontu wchodzą:[x/]

- stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD frontu i frontowej brygady materiałowego zabezpieczenia /FBMZ/;
- batalion chemiczny tyłów frontu;
- kompania chemiczna tylnej bazy frontu /TBF/;
- kompania chemiczna frontowej brygady materiałowego zabezpieczenia /FBMZ/;
- pluton chemiczny batalionu zabezpieczenia TSD frontu;
- pluton chemiczny brygady wojsk kolejowych /BWK/;
- pluton chemiczny brygady drogowo-eksploatacyjnej /BDE/;
- pluton chemiczny brygady mostowej /BM/;
- pluton rozpoznania skażeń batalionu przeciwepidemiologicznego /bpepid/;
- drużyny rozpoznania skażeń batalionu mostów składanych /pięć drrsk/, batalionu pontonowego /dwie drrsk/, batalionów transportowych brygady transportowej /cztery drrsk/, batalionów transporto-

---

x/ Skład wojsk chemicznych tyłów frontu opracowano na podstawie „Albumu schematów ćwiczebnych służb kwatermistrzowskich", wyd. MON, 1986r., nr bibl. ASG 022267.

wych MPS brygady transportowej /dwie drrsk/, batalionu zabezpieczenia baz szpitalnych frontu /dziesięć drrsk/, pułku zabezpieczenia TBF /jedna drrsk/, batalionu rurociągów dalekosiężnych /jedna drrsk/, batalionu autobusów sanitarnych /jedna drrsk/;

- drużyna instalacji IRS batalionu ewakuacji sprzętu frontowej tylnej bazy remontowej /FTBR/ i frontowej brygady remontowej /FBR/;

- drużyna zabiegów sanitarnych medycznego batalionu wzmocnienia

1.1. Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD frontu oraz FBMZ

Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń /SOAS/ jest elementem tyłowego stanowiska dowodzenia /TSD/ frontu, a SOAS FBMZ - stanowisko dowodzenia /SD/ FBMZ, przeznaczonymi do:

- zbierania, opracowywania i przekazywania informacji o uderzeniach bronią masowego rażenia i środkami zapalającymi, o sytuacji promieniotwórczej i chemicznej oraz strefach i zniszczeniach;

- opracowywania wniosków i propozycji dotyczących sposobu działania wojsk i tyłów frontu oraz FBMZ w warunkach skażeń;

- opracowywania propozycji dotyczących ochrony wojsk przed skażeniami.

SOAS TSD frontu i SOAS FBMZ wykonują następujące zadania:

- kierują działaniem podległych ogniw systemu wykrywania skażeń;

- opracowują przewidywaną, prognozowaną i rzeczywistą sytuację skażeń i przedstawiają ją szefowi wojsk chemicznych frontu /szefowi zabezpieczenia chemicznego FBMZ/;

- opracowują propozycje dla szefa wojsk chemicznych frontu /szefa zabezpieczenia chemicznego FBMZ/ w zakresie wykorzystania pododdziałów rozpoznania skażeń;

Wymienione zadania są wykonywane przez poszczególne jednostki

organizacyjne SOAS TSD frontu: grupę ewidencji i informowania, grupę opracowania i analizy oraz pododdział łączności. W SOAS FBMZ występuje aparatownia obliczeniowo-analityczna skażeń, a w składzie SOAS pracuje 11 żołnierzy.

1.2. Batalion chemiczny tyłów frontu

Batalion chemiczny tyłów /bchem T/ frontu jest oddziałem wojsk chemicznych, przeznaczonym do zabezpieczenia chemicznego elementów ugrupowania tyłów frontu. W ugrupowaniu tyłów batalion wykonuje następujące zadania: wykrywa wybuchy jądrowe, rozpoznaje skażenia chemiczne i promieniotwórcze, prowadzi kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, środków transportowych i materiałowych oraz przeprowadza ich zabiegi sanitarne i specjalne, a także może odkażać odcinki dróg.

Batalion chemiczny tyłów frontu składa się z trzech kompanii chemicznych, trzech plutonów: zaopatrzenia, remontu pojazdów kołowych i medycznego oraz z trzech drużyn: elektrowni oświetleniowej, remontowej i łączności radiowej. Strukturę organizacyjną bchemt frontu wraz z rozliczeniem stanu osobowego oraz podstawowego wyposażenia i transportu przedstawia schemat 1.

Organizacja i wyposażenie kompanii chemicznych umożliwiają im prowadzenie rozpoznania skażeń, kontroli stopnia skażenia oraz wykonywanie zabiegów sanitarnych i specjalnych. Kompanie mają strukturę identyczną, a różnice polegają na tym, że w 1 kchem plrs wyposażony jest w samochody do rs. W pozostałych występują BRDM-2rch. Wszystkie kchem posiadają: jeden pluton rozpoznania skażeń /cztery drrs w każdym plutonie/ i jeden pluton zabiegów specjalnych. Możliwości poszczególnych kompanii i sumaryczne batalionu w zakresie wykonywania zadań specjalistycznych przedstawia tabela 3.

Struktura organizacyjna batalionu chemicznego tyłów frontu

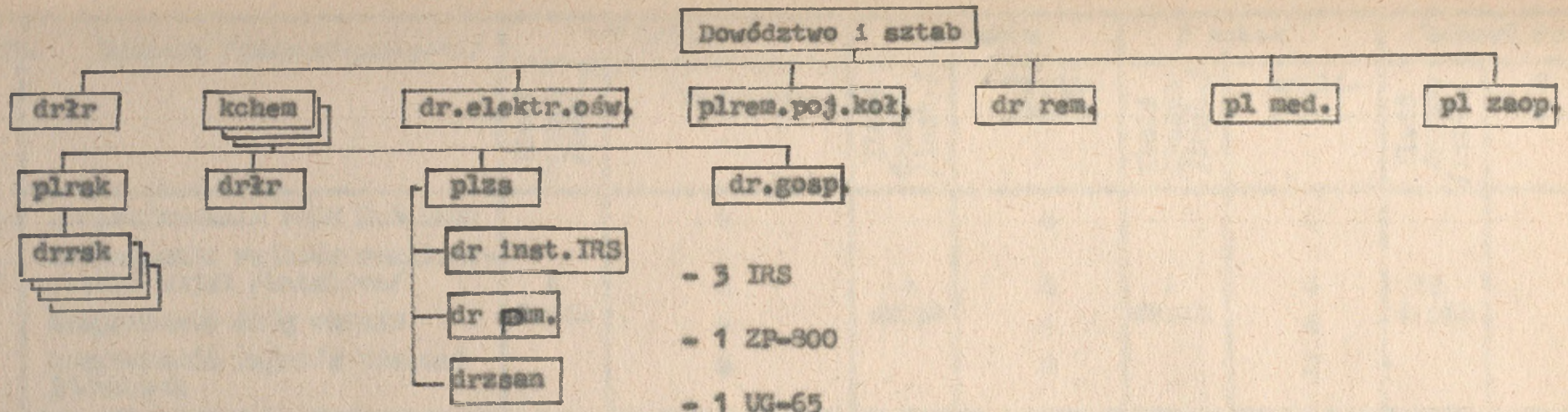

Wyposażenie		Transport	
Rdst.KF o mocy 0,1 do 0,5 KW	4	Samochód osob.-teren.	5
Rdst.UKF o mocy do 0,1 KW	13	Samochód ciężar.-teren.	16
Rdst.UKF - kompanijna	9	Samochód ciężar.-szosowy	17
Wzmacniacz mocy	10	Samochody różne	41
Elektrownia ED-4	1	Przyczepa transportowa	20
Elektrownia ED-1	3	Przyczepy różne	11
Zespół urządzeń do rsk na samochodzie opancerzonym	12	Cysterna paliwowa 4,5 m^3	1
Instalacja rozlewcza na samochodzie	13		
Zespół pompowy do likwidacji skażeń	3		
Zestaw do rs luzi z UG	3		
Warsztat chem. RWCh	1		
Warsztat B1/sam.	1		
Warsztat B2/sam.	1		
Ładownica akumulatorów	1		
Stacja ładowania akumulatorów	1		
Kuchnia polowa	4		

Możliwości bchemT frontu w zakresie wykonywania zadań specjalistycznych

Specjalność	Zadania /przedsięwzięcia/	1 kchem		2 kchem		3 kchem		bchemT frontu	
		Ilość drużyn /inst./	Możliwości	Ilość drużyn /inst./	Możliwości	Ilość drużyn /inst./	Możliwości	Ilość drużyn /inst./	Możliwości
Rozpoznanie skażeń	Zorganizowanie POSk lub PRSk	4 drrsk	4	4 drrsk	4	4 drrsk	4	12 drrsk	12
	Rozpoznanie rejonów rozmieszczenia wojsk /batalion/		4		4		4		12
	Rozpoznanie dróg marszu		4		4		4		12
	Rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych		2		2		2		6
Kontrola stopnia skażenia	Kontrola stopnia skażenia ludzi	4 drrsk	240 żołn/h /1drrsk=60żoł/h	4 drrsk	240żoł/h	4 drrsk	240 żoł/h	12 drrsk	720 żołn/h
	Kontrola stopnia skażenia sprzętu bojowego		48 jo/h		48 jo/h		48 jo/h		144 jo/h
Zabiegi specjalne	Zabiegi sanitarne ludzi	1 UG	96 żołn/h	1 UG	96 żoł/h	1 UG	96 żoł/h	3 UG	298 żoł/h
	Dezaktywacja sprzętu bojowego [1]	2 drzs 6 IRS	36+16jo/h=52jo/h	2 drzs 6 IRS	52 jo/h	2 drzs 6 IRS	52 jo/h	6 drzs 18 IRS	156 jo/h
	Odkażanie sprzętu bojowego		36 jo/h		36 jo/h		36 jo/h		108 jo/h
	Odkażanie drogi skażonej iperytem		3 km /1IRS= = 500 mb/		3 km/1IRS =500 mb/		3 km/1IRS =500mb/		9 km
	Odkażanie drogi skażonej ST Vx		1,5 km /1 IRS = 250 mb/		1,5 km		1,5 km		4,5 km

1/ Do możliwości inst.IRS /6 jo/h/ dodano możliwościZP-800 /jedna motopompa = 8 jo/h/ś W zestawie znajdują się dwie motopompy.

Pluton zaopatrzenia przewozi i przechowuje zapasy środków materiałowych batalionu.

Pluton remontu pojazdów kołowych wykonuje naprawy pojazdów mechanicznych, zaś drużyna remontowa naprawia sprzęt specjalny /chemiczny/.

Pluton medyczny udziela pomocy rannym oraz ewakuuje do szpitali polowych.

Drużyna elektrowni oświetleniowych zabezpiecza pracę kompanii chemicznych w czasie prowadzenia zabiegów specjalnych w warunkach nocnych, zaś drużyna łączności radiowej zabezpiecza batalionowi łączność radiową.

BchemT frontu może prowadzić zabiegi specjalne w dzień i w nocy /posiada polowe elektrowmie oświetleniowe/ oraz zimą w warunkach niskich temperatur. Ześrodkowuje się w rejonie o powierzchni 5-7 km^2. Do działań rozwija się na obszarze 25 km^2. Może maszerować z prędkością 30-40 km/h, więcej po drogach bitych w górach, w terenie lesisto-bagnistym itp do 20 km/h /w górach prędkość zmniejsza się o 25-30 %, a gołoledź i zaspy śnieżne zmniejszają prędkość o 30-50 %/ Długość kolumny marszowej 3,5-4 km.

Zasady wykorzystania i działania batalionu chemicznego tyłów frontu

Batalion chemiczny tyłów frontu wykorzystywany jest zgodnie z decyzją szefa wojsk chemicznych frontu po wcześniejszym uzgodnieniu z kwatermistrzem - zastępcą dowódcy frontu. Zasady wykorzystania batalionu pozostają w ścisłym związku z jego przeznaczeniem oraz przedstawionymi uprzednio możliwościami wykonywania zadań specjalistycznych, jak również z charakteru działań zabezpieczanych elementów ugrupowania tyłów frontu.

Podczas przegrupowania tyłów frontu na dużą odległość, bata-

lion maszeruje całością sił po wyznaczonej drodze marszu do rejonu ześrodkowania, w gotowości do prowadzenia rozpoznania skażeń oraz zabiegów specjalnych na korzyść przegrupowujących się elementów ugrupowania tyłów frontu. Zarządzeniem szefa wojsk chemicznych frontu po uprzednim uzgodnieniu z kwatermistrzem - zastępcą dowódcy frontu mogą być wydzielone z batalionu pododdziały do rozpoznania skażeń wzdłuż frontowych dróg samochodowych lub przydzielane do przegrupowujących się związków i oddziałów tyłowych frontu, a zwłaszcza tych elementów ugrupowania tyłów, które wydhodzą w pierwszej kolejności /grupy tankowania MPS, transporty z amunicją, część brygady drogowo-eksploatacyjnej, pierwszorzutowe bazy szpitalne frontu/. W razie potrzeby prowadzenie zabiegów specjalnych w skażonym elemencie ugrupowania tyłów, batalion będzie rozwijać punkty zabiegów specjalnych siłami pododdziałów zabiegów specjalnych kompanii chemicznych, w dogodnych miejscach pracy przy drogach marszu lub w rejonach odpoczynków związków i oddziałów tyłowych. Schem T frontu powinien być wykorzystywany do rozpoznania skażonych dróg marszu, a zwłaszcza do prowadzenia zabiegów specjalnych na korzyść przegrupowujących się elementów ugrupowania tyłów - w miarę możliwości większością sił, z użyciem co najmniej jednego plrsk i wszystkich /trzech/ plutonów zabiegów specjalnych. W przeciwnym razie, to znaczy w wypadku większej decentralizacji, batalion nie osiągnie rejonu ześrodkowania w pełnej gotowości bojowej. Batalion ześrodkowuje się po marszu w obszarze tyłów frontu, w odległości 10-15 km od TSD.

W operacji zaczepnej i obronnej frontu batalion może być wykorzystywany do działań na rzecz elementów ugrupowania tyłów - poszczególnymi kompaniami, lub w wyjątkowych wypadkach zgrupowaniami sił rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych. Kompania

bchem T frontu mogą być przydzielone poszczególnym związkom /oddziałom/ tyłowym na zasadzie wsparcia - na czas wykonania określonego zadania. Najczęściej przydzielane będą do przeprowadzenia rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych oddziałów /pododdziałów/ frontowej tylnej bazy remontowej /FTBR/ lub frontowej brygady remontowej /FBR/. W wymienionych bowiem związkach tyłowych nie występują pododdziały chemiczne. Po wykonaniu zadań kompanie /kompania/ powracają do rejonu ześrodkowania batalionu lub skierowane zostają do wykonania zadań w innych rejonach.ale dowódca bchem T utrzymuje ciągłość dowodzenia kompaniami. Zgrupowania batalionowe sił rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych mogą być tworzone w wyjątkowych wypadkach w razie potrzeby wykonania zadań wymagających zaangażowania w jednym rejonie i czasie większych ilości sił i środków. W takim wypadku bchemT frontu jest w stanie utworzyć z posiadanych sił typową kompanię rozpoznania skażeń /jak w BChem/ i jedną kompanię zabiegów specjalnych /18 instalacji IRS/.

Wielkość obszaru tyłów frontu /głębokość w położeniu wyjściowym do operacji 300-400 km, a w toku operacji nawet do 1000 km/ pokazuje, że bchemT frontu może być wykorzystany do wykonywania zadań specjalistycznych w jednym czasie - tylko w wybranych elementach ugrupowania tyłów, położonych blisko siebie i nie posiadających organicznych pododdziałów chemicznych.

Zgodnie z zasadami wykorzystania, bchemT frontu może wykonywać zadania specjalistyczne poszczególnymi kompaniami lub w wyjątkowych wypadkach zgrupowaniami sił rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych wysyłanymi do określonych elementów ugrupowania tyłów frontu.

BchemT frontu będzie działać organicznymi kompaniami wówczas, jeśli w rejonie ugrupowania tyłów powstaną pojedyńcze rejony ude-

rzeń bronią chemiczną w kilku elementach tego ugrupowania. Wysłana kompania chemiczna w celu rozpoznania skażeń i ich likwidacji działa zgodnie z zasadami określonymi dla tego typu pododdziałów wojsk chemicznych. Siłami plutonu zabiegów specjalnych rozwija PZS na drodze marszu oddziału tyłowego z rejonu porażenia do zapasowego lub w rejonie zapasowym. Pluton rozpoznania skażeń kchem rozpoznaje i oznacza strefę skażenia chemicznego, a następnie w rejonie PZS wykonuje zadania w zakresie kontroli dozymetrycznej.

W przypadku zaistnienia potrzeb wykrywania wybuchów jądrowych /rozpoznania skażeń/ w całym lub na większości obszaru tyłów frontu, albo w razie konieczności likwidacji skażeń po zmasowanych uderzeniach chemicznych i wyjściu związków /oddziałów/ tyłowych ze stref skażeń promieniotwórczych bchemT frontu może w wyjątkowych przypadkach działać zgrupowaniami sił rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych. Tworzy się wówczas w batalionie zgrupowanie /kompania/ rozpoznania skażeń /trzy plrs/, które może w określonej strefie rozpoznania skażeń określać parametry wybuchów jądrowych lub w innym wariancie działania może prowadzić rozpoznanie skażeń rejonów przeznaczonych do zajęcia przez związki i oddziały tyłowe, rozpoznawać ich drogi marszu, a także odcinki frontowych dróg samochodowych, którymi odbywa się ruch kolumn samochodowych tyłów frontu. Na przykład zgrupowanie może prowadzić rozpoznanie skażeń w rejonach rozmieszczenia FTBR, FBR, rejonu wyładowania środków materiałowych /kilka stacji kolejowych, lotnisk lub lądowisk/ organizowanego na potrzeby TBF, rozpoznawać rejony przeznaczone do zajęcia przez oddziały TBF i drogi ich marszu. W sposób podobny może ona działać w rejonach rozmieszczenia baz szpitalnych frontu /BSzF/.

Zadania zgrupowaniom bchemT frontu i orientacyjny czas ich wykonania określa dowódca batalionu. Po wykonaniu zadania zgrupowa-

nia łączą się ze sobą w jednym rejonie rozmieszczenia, gdzie odtwarzają zdolność do kolejnych działań.

Reasumując działanie bchemT frontu należy podkreślić, że zasadą jego wykorzystania będzie realizacja zadań przez jego organiczne kompanie chemiczne w określonych elementach ugrupowania tyłów frontu. Zgrupowania mogą być tworzone tylko doraźnie, w razie potrzeby wykonania zadań, wymagających zaangażowania w jednym rejonie i czasie wszystkich sił i środków batalionu. Organizowanie zgrupowań /rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych/ pociąga za sobą cały szereg przedsięwzięć dowódczo-organizacyjnych i bytowych pododdziałów. W tej sytuacji takie rozwiązanie może mieć miejsce jedynie w wyjątkowych wypadkach, gdy zaistnieje konieczność skupienia większych sił do rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych. Będzie to występować jedynie w warunkach masowych skażeń obszaru tyłów frontu.

Praca dowódcy i sztabu batalionu chemicznego tyłów frontu

Dowódca bchemT frontu rozpoczyna pracę nad podjęciem decyzji po otrzymaniu zadania od szefa wojsk chemicznych frontu. Metoda jego pracy zależy od rodzaju zadania oraz czasu jego wykonania. W warunkach ograniczonego czasu na organizację działań będzie z reguły stosowana metoda równoległego przygotowania działań.

Po otrzymaniu zarządzenia bojowego dowódca bchemT frontu wyjaśnia cel i analizuje zadanie oraz określa przedsięwzięcia, które należy zrealizować w celu szybkiego przygotowania pododdziałów do wykonania postawionego im zadania; przeprowadza lub zatwierdza kalkulację czasu, daje szefowi sztabu wytyczne w sprawie zapoznania zastępców dowódcy i oficerów sztabu z zadaniem, organizacji rekonesansu oraz przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji; ocenia sytuację, podejmuje decyzję z mapy, melduje ją prze-

łożonemu, wydaje rozkaz bojowy i wytyczne do organizacji zabezpieczenia działań bojowych, dowodzenia, pracy partyjno-politycznej i kontroli przygotowania pododdziałów do wykonania zadania bojowego; w razie potrzeby wyjeżdza w teren, gdzie przeprowadza rekonesans, uściśla decyzję i zadania dla pododdziałów oraz organizuje współdziałanie.

W zależności od posiadanego czasu i sytuacji kolejność pracy dowódcy bchemT frontu w zakresie organizowania walki może być inna. We wszystkich wypadkach, niezależnie od przyjętej metody, dowódca i sztab całą pracę nad organizowaniem działań batalionu powinni wykonywać tak, aby pozostawić pododdziałom jak - najwięcej czasu na przygotowanie się do wykonania otrzymanego zadania.

Analiza zadania polega na zrozumieniu roli i miejsca, jakie batalion spełnia w odtwarzaniu zdolności bojowej w obszarze tyłów frontu. W jej wyniku dowódca batalionu powinien: zrozumieć zamiar przełożonego dotyczący sposobu wykorzystania bchemT frontu, wybrać z mapy miejsca /rejony, kierunki/, w których pododdziały batalionu będą prowadzić rozpoznanie skażeń i organizować zabiegi specjalne, wyjaśnić warunki w jakich zadania będą wykonywane; komu i w jakiej kolejności będą przekazywane informacje o rozpoznanych rejonach /drogach/ i przeprowadzonych zabiegach sanitarnych i specjalnych.

Kalkulacja czasu - polega na dokładnym określeniu terminów wykonania czynności przez dowódcę batalionu i pododdziały. W przyjętej metodzie kolejnego przygotowania działań dowódca batalionu może kalkulację czasu przeprowadzić osobiście lub też polecić jej przygotowanie szefowi sztabu . Czas powinien być tak skalkulowany, aby na prace organizacyjne w sztabie zużyć go jak najmniej, a maksymalną ilość pozostawić do dyspozycji pododdziałów. Przykładowa kalkulacja czasu może być następująca:

- 12.00-12.10 12.11 - /10'/ analiza zadania i określenie przedsięwzięć, które należy wykonać dla szybkiego przygotowania pododdziałów do wykonania postawionego im zadania;
- 12.10-12.15 12.11 - /5'/ kalkulacja czasu /jeżeli przygotowuje ją szef sztabu, może to robić w toku analizy zadania, prowadzonej przez dowódcę/;
- 12.15-12.25 12.11 - /10'/ wydanie szefowi sztabu wytycznych w sprawach: zapoznania przez niego zastępców dowódcy i oficerów sztabu z zadaniem, organizacji rekonesansu oraz przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji;
- 12.25-13.50 12.11 - /1 h 25'/ ocena sytuacji;
- 13.50-14.20 12.11 - /30'/ podjęcie decyzji z mapy i zameldowanie jej szefowi zabezpieczenia chemicznego tyłów frontu;
- 14.20-14.50 12.11 - /30'/ wydanie rozkazu bojowego i wytycznych do organizacji zabezpieczenia bojowego, dowodzenia, pracy partyjno-politycznej i kontroli przygotowania pododdziałów do wykonania zadania bojowego;
- 15.00-17.00 12.11 - /2 h/ wyjazd na rekonesans oraz uściślenie decyzji i zadań dla pododdziałów w terenie, a także organizacja współdziałania;
- 18.00-19.15 12.11 - /1 h 15'/ marsz pododdziałów i POD batalionu do rejonu działań;
- 20.30 12.11 - osiągnięcie gotowości bchemT frontu do działań.

Określając przedsięwzięcia, które należy zrealizować dla szybszego przygotowania pododdziałów do wykonania postawionego im zadania dowódca bchemT frontu powinien sprecyzować poszczególnym osobom funkcyjnym zadania w zakresie przygotowania danych i propozycji do podjęcia decyzji i organizowania działań batalionu. Mogą przygotowywać i meldować na żądanie dowódcy:

Szef sztabu:

- propozycje organizacji rekonesansu;
- kalkulację marszu poszczególnych kompanii do punktów zabiegów specjalnych;
- propozycje organizacji łączności;
- dane dotyczące organizacji zabezpieczenia bojowego działań pododdziałów batalionu.

Zastępca dowódcy batalionu d/s technicznych:

- meldunek o aktualnym stanie technicznym sprzętu batalionu;
- propozycje zabezpieczenia technicznego poszczególnych pododdziałów na okres działań.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy:

- propozycje organizacji zabezpieczenia materiałowego i medycznego pododdziałów batalionu przed rozpoczęciem i w toku działań.

Wykorzystując powyższe dane dowódca ocenia sytuację, uwzględniając: prawdopodobny charakter działań nieprzyjaciela w czasie marszu i zajmowania rejonów przewidzianych do rozwijania PZS /rejony i kierunki rozpoznania skażeń/; teren w rejonie działań; zakres prac na PZS; warunki meteorologiczne; stan pododdziałów oraz ich możliwości bojowe.

Następnie dowódca bchemT frontu podejmuje decyzję, którą melduje szefowi zabezpieczenia chemicznego tyłów frontu. W decyzji podaje on zamiar działań, siły i środki niezbędne do wykonania za-

dania batalionu oraz zadania dla pododdziałów. Po uzyskaniu zatwierdzenia decyzji wydaje rozkaz bojowy, w którym ujmuje się:

w punkcie pierwszym - wiadomości o nieprzyjacielu i charakterze jego działań;

w punkcie drugim - zadanie bchemT frontu i sposób jego realizacji

w punkcie trzecim - zadania związków i oddziałów tyłowych frontu w ugrupowaniu, których działać będzie batalion

w punkcie czwartym - zamiar dowódcy bchemT frontu;

w punkcie piątym - zadania bojowe /po słowie „ rozkazuję "/ stawiane kompaniom chemicznym /zgrupowaniom/ oraz samodzielnym plutonom batalionu;

w punkcie szóstym - normy zużycia materiałów podczas pracy na PZS;

w punkcie siódmym - czas gotowości pododdziałów /do marszu, osiągnięcia rejonu rozwinięcia PZS, prowadzenia rozpoznania skażeń, rozpoczęcia i zakończenia rozpoznania skażeń i prac na PZS/;

w punkcie ósmym - miejsce i czas rozwinięcia POD i kierunek jego przemieszczania oraz zastępcę, wyznaczonego spośród dowódców bchem.

Dowódca precyzuje także wytyczne do organizacji zabezpieczenia bojowego działań bchemT frontu, dowodzenia, pracy partyjno-politycznej i kontroli przygotowania pododdziałów do wykonania zadania bojowego. Następnie wyjeżdża w teren, gdzie przeprowadza rekonesans /według planu rekonesansu przygotowanego przez szefa sztabu/, uściśla zadania dla pododdziałów oraz organizuje współdziałanie z udziałem swoich zastępców, oficerów sztabu i dowódców pododdziałów. Organizując współdziałanie dowódca bchemT powinien: uzgodnić współpracę z elementami ugrupowania w rejonie /rejonach/, w którym będą działać jego pododdziały; spowodować zrozumienie przez wszyst-

kich dowódców pododdziałów celu ich działań, zadań i sposobów ich wykonywania; przewidzieć i uzgodnić warianty działania pododdziałów w zależności od charakteru możliwego oddziaływania nieprzyjaciela oraz sygnały powiadamiania, dowodzenia i współdziałania. Jednocześnie ustala jednolity system sygnałów powiadamiania za pomocą środków sygnałowych oraz obserwacji wzrokowej, celem utrzymania niezawodnej łączności pomiędzy współdziałającymi pododdziałami. Szczegółowe problemy współdziałania opracowuje szef sztabu w okresie organizacji działań batalionu i ujmuje je w planie współdziałania oraz planie zabezpieczenia bojowego. Współdziałanie utrzymuje się przez cały czas działań, odtwarza w razie naruszenia, konkretyzuje w toku wykonywania zadań i organizuje się od nowa w przypadkach nagłych zmian sytuacji.

Po zorganizowaniu współdziałania dowódca bchemT frontu kontroluje wykonanie zadań przez podwładnych i pododdziały. Sprawuje także nadzór nad rozwijaniem i przemieszczaniem się punktu obserwacyjno-dowódczego /POD/ batalionu. O miejscu jego rozwinięcia oraz osiągnięciu gotowości do działań melduje szefowi wojsk chemicznych frontu.

W toku wykonywania zadań dowódca batalionu utrzymuje łączność z dowódcami kchem /zgrupowaniami, jeżeli są organizowane/ i PZS, kontroluje sposób wykonania zadań przez kompanie /zgrupowania/ oraz kieruje procesem ich zabezpieczenia bojowego.

Sztab batalionu, kwatermistrzostwo i służby techniczne są organami dowódcy, zapewniającymi dowodzenie pododdziałami batalionu oraz zabezpieczenie techniczne i tyłowe ich działań.

Szef sztabu batalionu jest zastępcą dowódcy i odpowiada za gotowość bojową, organizację działań bojowych wojsk i ciągłe dowodzenie nimi. W pracy kieruje się decyzjami i wytycznymi dowódcy

oraz zarządzeniami wyższych przełożonych. Kieruje przygotowaniem danych potrzebnych dowódcy do podjęcia decyzji i osobiście bierze udział w opracowaniu najważniejszych dokumentów bojowych. Wymienione zadania wykonuje przy pomocy podległego sobie sztabu.

Pomocnik szefa sztabu do spraw operacyjnych odpowiada za terminowe dostarczanie dowódcy i szefowi sztabu aktualnych danych o położeniu i stanie pododdziałów batalionu. Prowadzi dziennik działań bojowych i mapę sprawozdawczą oraz organizuje służbę dyżurną w sztabie, ochronę i obronę POD.

Zastępca do spraw technicznych odpowiada za realizację zadań zabezpieczenia technicznego działań bojowych. Do jego obowiązków należy: zaopatrywanie pododdziałów w sprzęt techniczny oraz zestawy remontowe; uzgodnienia z szefem sztabu i kwatermistrzem zagadnień dotyczących rozmieszczenia i działania plutonu remontu pojazdów kołowych i drużyny remontowej; nadzorowanie prawidłowego użytkowania i obsługi technicznej sprzętu i uzbrojenia.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy batalionu odpowiada za gospodarkę batalionu, dowóz środków materiałowych oraz za zaopatrywanie i obsługę pododdziałów przez podległe mu służby. Do jego obowiązków należy: planowanie, organizowanie zaopatrywania pododdziałów w środki materiałowe i sprzęt oraz dowóz wszystkich rodzajów zaopatrzenia; organizowanie zabezpieczenia medycznego, uzgadnianie z szefem sztabu i zastępcą do spraw technicznych zagadnień dotyczących rozmieszczenia tyłów batalionu; organizowanie zbiórki uszkodzonego i zdobycznego sprzętu; organizowanie i zapewnienie ciągłego dowodzenia podległymi siłami i środkami.

Dowódca i sztab bchemf frontu opracowują dokumenty dowodzenia, sprawozdawczo-informacyjne i pomocnicze.

Do dokumentów dowodzenia należą: rozkazy bojowe dla pododdziałów, mapy robocze dowódcy, szefa służb technicznych i kwatermistrza.

Do dokumentów sprawozdawczo-informacyjnych należą: meldunki bojowe, dziennik działań bojowych, ewidencji informacji przekazanych i przyjętych, sprawozdania, księgi materiałowe.

Do dokumentów pomocniczych należą: plan ochrony i obrony sztabu, plan rozwinięcia PZS, grafiki służb i dyżurów w sztabie, plan zabezpieczenia bojowego działań, plan współdziałania, plan rekonesansu, harmonogram rekonesansu, zapotrzebowanie na sprzęt i części zamienne oraz różnego rodzaju materiały kalkulacyjne.

Rozkaz bojowy dowódca batalionu wydaje ustnie, a oficer operacyjny zapisuje jego treść w dzienniku działań bojowych lub w zeszycie pracy. Rozkaz bojowy dowódcy bchemT frontu /wariant/ przedstawiono w załączniku 2.

Mapa robocza dowódcy w skali 1 : 200 000 powinna zawierać wszystkie dane dotyczące działań bchemT frontu, a szczególnie: sytuację skażeń na drogach przegrupowania pododdziałów batalionu i na frontowych drogach samochodowych, rejony ześrodkowania batalionu, rejony rozwinięcia PZS /strefy rozpoznania skażeń/, rejony ześrodkowania pododdziałów po wykonaniu zadania, punkt obserwacyjno-dowódczy /POD/ bchemT, linie rozgraniczenia frontu, warunki atmosferyczne, rejony rozmieszczenia elementów ugrupowania, w rejonie których batalion wykonuje zadanie. Wzór mapy roboczej przedstawiono w załaczniku 3.

W legendzie do mapy podaje się: aktualne możliwości batalionu w zakresie wykonywanych zadań, schemat łączności radiowej, stan materiałowo-technicznego zabezpieczenia, straty i stan napromienienia pododdziałów oraz inne dane informacyjne niezbędne do pracy

dowódcy. Mapę roboczą prowadzi dowódca osobiście, zaś niektóre elementy sytuacji i dane informacyjne wrysowują jego zastępcy lub oficerowie sztabu.

Meldunki bojowe /terminowe i doraźne/ dowódca bchemT frontu składa swoim przełożonym w określonych przez nich terminach lub wynikających z sytuacji.

Meldunek terminowy, na przykład sprawozdawczy powinien zawierać: charakterystykę działania nieprzyjaciela i straty poniesione przez batalion w toku realizacji zadania, aktualne czynności batalionu, miejsce i ilość rozwijanych PZS, ilość sił wykonujących zadanie, czas prowadzenia zabiegów specjalnych, ilość odkażonego /zdezaktywowanego/ sprzętu i uzbrojenia oraz zabiegów sanitarnych żołnierzy, zużycie odkażalników i innych środków materiałowych oraz aktualny stan zaopatrzenia i wyposażenia batalionu, propozycje, prośby, uwagi i inne informacje. Meldunek terminowy może być opracowany na piśmie lub graficznie z legendą, w każdym przypadku z dokładnym podaniem miejsca i czasu jego sporządzenia.

Treść meldunków doraźnych dotyczy nagle powstałych sytuacji, na przykład uderzeń BMR, skażeń itp. Forma meldunków doraźnych jest podobna do terminowych.

Inne dokumenty sprawozdawczo-informacyjne oraz pomocnicze opracowuje się w miarę potrzeb. Opracowane dokumenty powinny być czytelne, posiadać cechy przydatności użytkowej i zawierać tylko te informacje, które są niezbędne do pracy sztabu i przełożonego.

1.3. Kompania chemiczna TBF

Kompania chemiczna kchem TBF jest pododdziałem chemicznym przeznaczonym do realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego w składach polowych oraz oddziałach TBF. W rejonie rozmieszczenia TBF /rozwija się w tylnej części obszaru frontu w odległości 250-350 km

od rubieży styczności bojowej wojsk frontu z nieprzyjacielem. Powierzchnia jej rozwinięcia wynosi do 1000 km^2 lub około 600-800 km^2 po wydzieleniu oddziałów TBF/. Kompania chemiczna wykonuje następujące zadania: wykrywa wybuchy jądrowe i określa ich parametry, rozpoznaje skażenia chemiczne i promieniotwórcze, prowadzi kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, środków transportowych i materiałowych oraz przeprowadza ich zabiegi sanitarne i specjalne, a także może odkażać odcinki dróg /ramp kolejowych, rejonów przeładowania środków materiałowych/.

Kompania chemiczna TBF składa się z: dwóch plutonów rozpoznania skażeń /plrs/, dwóch plutonów zabiegów specjalnych /plzs/ oraz czterech drużyn: kontroli dozymetrycznej, elektrowni oświetleniowej, remontowej i gospodarczej. Strukturę organizacyjną i podstawowe wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem TBF przedstawiono na schemacie 2.

Schemat 2.

Struktura organizacyjna i przedstawione wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem TBF

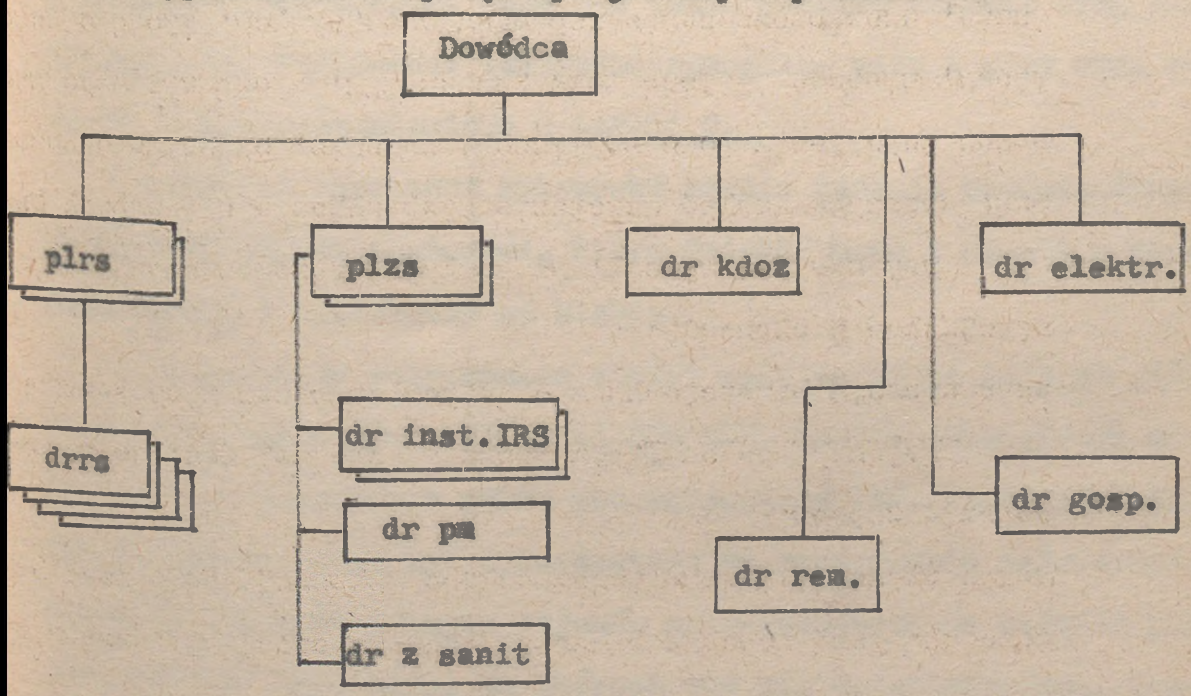

Podstawowe wyposażenie kchem w sprzęt specjalistyczny:

- ludzie - 126 żołnierzy;
- instalacje IRS - 12 szt;
- zespół urządzeń do rozpoznania skażeń na samochodzie - 8 szt;
- urządzenia grzejne UG - 2 szt;
- ZP-800 - 2 szt;.

Plutony rozpoznania skażeń /o identycznej organizacji/ składają się z czterech drrs. Ich organizacja i wyposażenie umożliwia im wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów, rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz prowadzenie kontroli stopnia skażenia.

Plutony zabiegów specjalnych posiadają również identyczną strukturę organizacyjną. W ich skład wchodzą: dwie drużyny instalacji IRS, drużyna pomp motorowych i drużyna zabiegów sanitarnych. Organizacja i wyposażenie tych plutonów umożliwia im wykonywanie zabiegów specjalnych uzbrojenia, sprzętu oraz środków materiałowych i zabiegów sanitarnych. Mogą one także odkażać odcinki dróg /ramp kolejowych/. Możliwości taktyczno-specjalne plrs i plzs oraz sumaryczne kchem przedstawiono w tabeli 9.

Kompania chemiczna wykonywać będzie zadanie poszczególnymi specjalistycznymi plutonami, które działać będą z zasady w sposób samodzielny i niezależny od siebie.

Pododdziały rozpoznania skażeń wydzielają ze swojego składu drrs do zabezpieczenia SD oddziałów TBF. SD TBF zabezpiecza drrsk występująca w składzie pułku zabezpieczenia TBF. Pozostałe siły tworzą odwód i mogą być wykorzystane do rozpoznania rejonu rozmieszczenia TBF oraz kolejno rejonów przeznaczonych do zajęcia przez oddziały TBF oraz dróg, po których one się przemieszczają. Mogą

Tabela 9.

Możliwości kchem TBF w zakresie wykonania zadań specjalistycznych

Specjalność	Zadania /przedsięwzięcia/	plrs		plzs		kchem	
		Ilość dr /inst./	Możliwości	Ilość dr /inst./	Możliwości	Ilość dr /inst./	Możliwości
1	2	3	4	5	6	7	8
Rozpoznanie skażeń	Zorganizowanie POSk lub PRSk	4 drrs	4	-	-	8 drrs	8
	Rozpoznanie rejonu rozmieszczenia wojsk /batalion/	-"-	4	-	-	-"-	8
	Rozpoznanie dróg marszu	-"-	4	-	-	-"-	8
	Rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych	-"-	2	-	-	-"-	4
Kontrola stopnia skażenia	Kontrola stopnia skażenia ludzi	-"-	240żoł/h	-	-	8 drrs	480 żoł./h
	Kontrola stopnia skażenia sprzętu bojowego	-"-	48 jo/h	-	-	+ drkdoz	96 jo/h
Zabiegi specjalne	Zabiegi sanitarne ludzi	-	-	1 UG	96 żoł./h	2 UG +4motop.	192 żoł./h
	Dezaktywacja sprzętu bojowego	-	-	6 inst. IRS + 2 motop.	36 + 16 = 52 jo/h	12 inst. IRS	104 jo/h
	Odkażanie sprzętu bojowego	-	-	6 inst. IRS	36 jo/h	12 inst. IRS	72 jo/h
	Odkażanie drogi skażonej iperytem			-"-	3 km /1 IRS=500mb/	-"-	6 km
	Odkażanie drogi skażonej ST Vx			-"-	1,5 km /1 IRS= 250 mb/	-"-	3 km

także rozpoznawać rejony rozładunku TBF na stacjach kolejowych, punkty /rejony/ przeładunków środków materiałowych lub wykrywać wybuchy jądrowe i określać ich parametry, a także prowadzić rozpoznanie w strefie rozpoznania skażeń na korzyść oddziałów TBF.

Oddziały zabiegów specjalnych mogą rozwijać dwa plutonowe lub jeden PZS na korzyść oddziałów TBF. Najczęściej jednak ze względu na stosunkowo duże możliwości taktyczno-specjalne kchem rozwijać będzie jeden PZS w określonym rejonie, w którym wystąpiły masowe skażenia. W przypadku konieczności prowadzenia zabiegów specjalnych w dwóch różnych elementach ugrupowania TBF /na przykład dwóch oddziałów TBF/, plza maszerują oddzielnie do rejonu rozmieszczenia każdego z nich i rozwijają PZS.

Po wykonaniu zadań pododdziały rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych przybywają do rejonu rozmieszczenia kompanii w gotowości do działań. Każdorazowo zadanie poszczególnym plutonom stawiać będzie dowódca kchem, który z kolei otrzyma je od szefa zabezpieczenia chemicznego TBF. Po jego otrzymaniu analizuje je, dokonuje kalkulacji czasu, sił i środków, po czym wydaje rozkaz bojowy. W rozkazie podaje:

- w pierwszym punkcie - wiadomości o nieprzyjacielu i charakter jego działania;

- w drugim punkcie - zadania przełożonego;

- w trzecim punkcie - zadania kompanii chemicznej;

- w czwartym punkcie - decyzję dowódcy kompanii i sposób jej wykonania;

- w piątym punkcie - po słowie „ rozkazuję " stawia zadanie bojowe plutonom rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych oraz podaje sygnały alarmowe;

- w szóstym punkcie - normy zużycia materiałów podczas wykonywania zadań bojowych;

- w siódmym punkcie - czas gotowości do wykonania zadań bojowych;

- w ósmym punkcie - swoje miejsce i zastępców.

1.4. Kompania chemiczna FBMZ

Kompania chemiczna /kchem/ frontowej brygady materiałowego zabezpieczenia /FBMZ/ jest pododdziałem chemicznym przeznaczonym do realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego w rejonie rozmieszczenia oraz wykonywanych zadań oddziałów FBMZ. W rejonie jej rozmieszczenia /zajmuje powierzchnię 150-200 km^2 i rozwija się na kierunku zaopatrywanej armii pierwszego rzutu operacyjnego frontu w odległości 80-100 km od linii styczności bojowej wojsk/ kchem wykonuje następujące zadania: wykrywa wybuchy jądrowe i określa ich parametry, rozpoznaje skażenia chemiczne i promieniotwórcze, prowadzi kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, środków transportowych i materiałowych oraz przeprowadza ich zabiegi sanitarne i specjalne, a także może odkażać odcinki dróg /rejony przeładunku środków materiałowych/.

Kchem FBMZ składa się z: plutonu rozpoznania skażeń i plutonu zabiegów specjalnych oraz drużyn: remontowej, gospodarczej i elektrowni oświetleniowej. Strukturę organizacyjną i podstawowe wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem FBMZ przedstawiono na schemacie 3.

Podstawowe wyposażenie kchem w sprzęt specjalistyczny:

- ludzie - 61 żołnierzy;
- zespół urządzeń do rs na samochodzie - 4 szt;
- instalacja IRS - 6 szt;
- ZR-800 - 1 szt;
- urządzenie grzejne UG - 1 szt.

Schemat 3.

Struktura organizacyjna i podstawowe wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem FBMZ

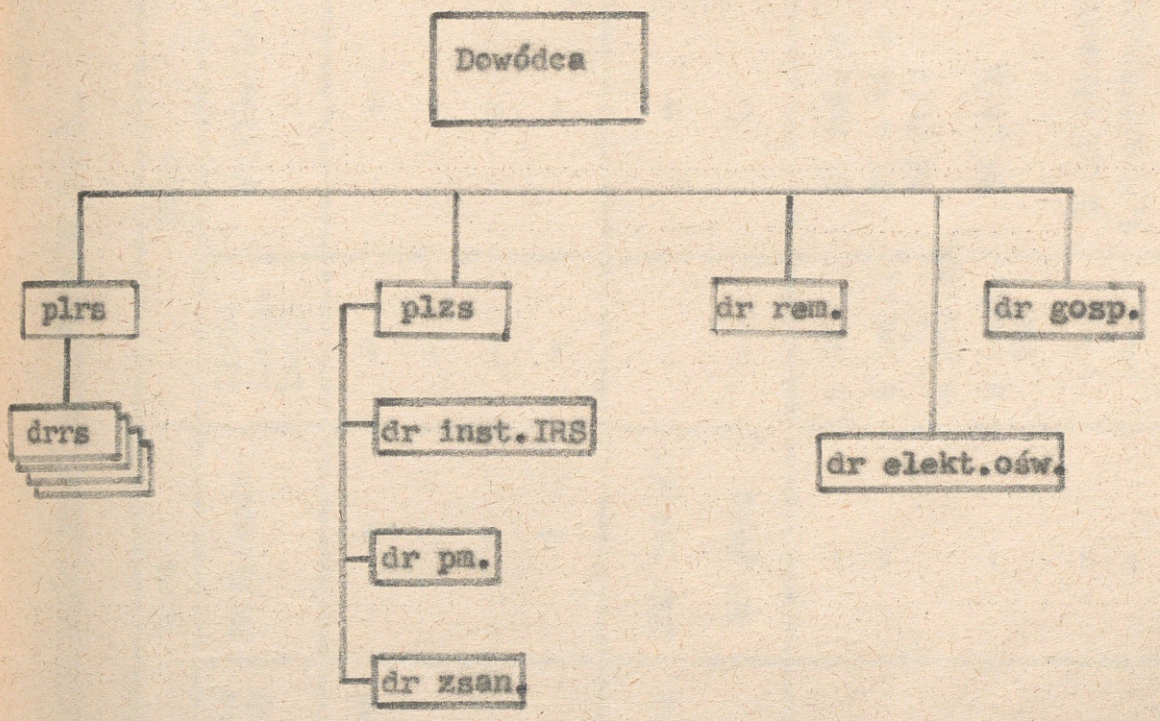

Pluton rozpoznania skażeń składa się z czterech drrs. Organizacja i wyposażenie plutonu umożliwiają mu wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów, rozpoznania skażeń chemicznych i promieniotwórczych oraz prowadzenie kontroli dozymetrycznej.

Pluton zabiegów specjalnych składa się z: dwóch drużyn instalacji IRS, drużyny pomp motorowych i drużyny zabiegów sanitarnych. Organizacja i wyposażenie plutonu umożliwiają mu wykonywanie zabiegów sanitarnych ludzi oraz zabiegów specjalnych uzbrojenia, sprzętu i środków materiałowych. Może on także odkażać odcinki dróg oraz wykorzystywany do lokalizowania i gaszenia pożarów.

Możliwości taktyczno-specjalne wymienionych plutonów oraz sumaryczne kchem przedstawiono w tabeli 10.

Kchem zadania zabezpieczenia chemicznego wykonywać będzie w zasadzie całością sił. Jednak poszczególne zadania specjalistyczne będzie realizować oddzielnie plutonami różniącymi się przeznaczenie

Tabela 10.

Możliwości kchem FBMZ w zakresie wykonania zadań specjalistycznych

Specjalność	Zadania /przedsięwzięcia/	plrs		plzs		kchem
		Ilość drrsk	Możliwości	Ilość instalacji	Możliwości	Możliwości
Rozpoznanie skażeń	Zorganizowanie POSk lub PRSk	4 drrs	4	-	-	4
	Rozpoznanie rejonów rozmieszczenia wojsk /batalion/	-"-	4	-	-	4
	Rozpoznanie dróg marszu	-"-	4	-	-	4
	Rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych	-"-	2	-	-	2
Kontrola stopnia skażenia	Kontrola stopnia skażenia ludzi	4 drrs	240 żoł./h	-	-	240 żoł./h
	Kontrola stopnia skażenia sprzętu bojowego	-"-	48 jo/h	-	-	48 jo/h
Zabiegi specjalne	Zabiegi sanitarne ludzi	-	-	1 UO	96 żoł./h	96 żoł./h
	Dezaktywacja sprzętu bojowego x/	-	-	6 inst. IRS + 2motop.	36 + 16 = 52 jo/h	52 jo/h
	Odkażanie sprzętu bojowego	-	-	6 inst. IRS	36 jo/h	36 jo/h
	Odkażanie drogi skażonej iperytem	-	-	-"-	3 km/1IRS=500mb/	3 km
	Odkażanie drogi skażonej ST Vx	-	-	-"-	1,5km/1IRS=250mb/	1,5 km

x/ Do możliwości instalacji IRS /6 jo/h/ dodano możliwości ZP-300 /jedna motopompa = 8 jo/h/. W zestawie znajdują się dwie motopompy.

organizacją i wyposażeniem. Tak więc plrs będzie prowadził rozpoznanie rejonu rozmieszczenia FBMZ i drogi jej marszu. FBMZ może rozwijać się w dwóch rzutach. Pierwszy rzut - oddział FBMZ wysunięty do przodu, a drugi rzut jest rozmieszczony wokół stacji wyładowczych urządzonych na czynnej linii kolejowej. W tej sytuacji z plrrs mogą być wydzielone 1-2 drs do jednego z wymienionych rzutów. Będą one wykonywać zadania w jednym z tych ugrupowań.

Z plrs nie będzie wydzielona drrs do działania na SD FBMZ, bowiem takie zadanie spełnia drrsk występująca organizacyjnie w kompanii ochrony i regulacji ruchu. Również plrs nie będzie wydzielał sił i środków ze swojego składu do batalionów transportowych i batalionów transportowych MPS. W tych batalionach występują drrs /w każdym batalionie po jednej drrs/. Tak więc plrs będzie realizował zadania w rejonach rozmieszczenia obu tych rzutów oraz na drogach ich marszu.

Pluton zabiegów specjalnych działa całością sił, organizując PZS. Pluton prowadzi zabiegi sanitarne i specjalne na korzyść batalionów transportowych przy drogach marszu lub w rejonach przeładunku, a także obu rzutów FBMZ w rejonach ich rozmieszczenia.

Zadanie plutonowi rozpoznania skażeń i plutonowi zabiegów specjalnych każdorazowo będzie stawiać dowódca kchem, który otrzymywać je będzie od szefa zabezpieczenia chemicznego FBMZ. Dowódca kchem po jego otrzymaniu analizuje je, dokonuje kalkulacji czasu, podziału sił i środków, po czym wydaje rozkaz bojowy /według punktów przedstawionych w rozdziale 3.1.3./.

1.5. Pluton chemiczny batalionu zabezpieczenia TSD frontu

Pluton chemiczny /plchem/ batalionu zabezpieczenia TSD frontu jest pododdziałem chemicznym przeznaczonym do realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego w rejonie rozmieszczenia TSD frontu. Na

korzyść TSD wykonuje on następujące zadania: wykrywa wybuchy jądrowe i określa ich parametry, rozpoznaje skażenia promieniotwórcze i chemiczne, prowadzi kontrolę stopnia skażenia żołnierzy TSD frontu, środków transportowych i materiałowych oraz przeprowadza ich zabiegi sanitarne i specjalne, a także może odkażać odcinki dróg. Może być również wykorzystany do lokalizacji i gaszenia pożarów.

Plchem składa się z: dwóch drużyn rozpoznania skażeń, drużyny instalacji IRS, drużyny pomp motorowych i drużyny zabiegów specjalnych. Na podstawowe wyposażenie plutonu składają się:

- zespół urządzeń do rs na samochodzie - 2 szt;
- instalacja IRS - 3 szt;
- ZP-800 - 1 szt;
- urządzenie grzejne - 1 szt.

Organizacja i wyposażenie plchem umożliwiają mu wykonanie następujących zadań:

a/ w zakresie rozpoznania skażeń:

- rozpoznać rejon jednego wybuchu jądrowego;
- rozpoznać dwie drogi marszu;
- rozpoznać dwa rejony rozmieszczenia wojsk /rejon batalionu/;
- wystawić dwa posterunki /patrole/ obserwacji /rozpoznania/ skażeń.

b/ w zakresie kontroli stopnia skażenia może:

- dokonać kontroli stopnia skażenia 120 żołnierzy w ciągu jednej godziny;
- przeprowadzić kontrolę stopnia skażenia 24 jednostek obliczeniowych w ciągu jednej godziny.

c/ w zakresie zabiegów specjalnych i sanitarnych:

- przeprowadzenia zabiegów sanitarnych 96 ludzi w ciągu godziny;

- zdezaktywowanie 34 jednostek obliczeniowych sprzętu bojowego w ciągu godziny /18 jo - 3 instalacje IRS + 16 jo - dwie motopompy znajdujące się w ZP-800. Razem 34 jo./;

- odkażanie 18 jednostek obliczeniowych sprzętu w ciągu jednej godziny;

- odkażanie odcinka drogi o długości 1,5 km skażonego iperytem /jedna instalacja IRS - odkaża 500 mb jedną jednostką napełnienia/;

- odkażenie 0,75 km drogi skażonej ST Vx /jedna instalacja IRS = 250 mb/.

Wymienione zadania plchem wykonuje w rejonie rozmieszczenia TSD frontu na korzyść jego elementów ugrupowania. Dowódca plutonu zadania podległym drużynom będzie stawiał osobiście i kontrolował ich wykonanie, a otrzymywać je będzie od dowódcy batalionu zabezpieczenia TSD frontu.

1.6. Plutony chemiczne BDE, BM i BWK

Plutony chemiczne brygady drogowo-eksploatacyjnej /BDE/, brygady mostowej /BM/ i brygady wojsk kolejowych /BWK/ są pododdziałami wojsk chemicznych przeznaczonymi do realizacji specjalistycznych przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego na drogach marszu i w rejonach rozmieszczenia elementów ugrupowania wymienionych brygad. Plchem występujące w wymienionych brygadach posiadają identyczną strukturę organizacyjną i składają się z: jednej drrs, drużyny instalacji IRS, drużyny pomp motorowych i drużyny zabiegów sanitarnych. Każdy z plutonów liczy 23 żołnierzy i posiada następujące podstawowe wyposażenie specjalistyczne:

- zespół urządzeń do rs na samochodzie - 1 szt;
- instalacja IRS - 3 szt;
- ZP-800 - 1 szt;

- urządzenie grzejne UG - 1 szt.

Organizacja i wyposażenie plchem umożliwiają im wykonanie następujących zadań:

a/ w zakresie rozpoznania skażeń:

- rozpoznanie jednego rejonu wybuchu jądrowego, jednej drogi marszu, jednego rejonu rozmieszczenia wojsk /rejon batalionu/;

- wystawienie jednego posterunku /patrolu/ obserwacji skażeń /rozpoznania skażeń/;

b/ w zakresie kontroli stopnia skażenia może:

- dokonać kontroli stopnia skażenia 60 żołnierzy w ciągu jednej godziny;

- przeprowadzić kontrolę stopnia skażenia 12 jo sprzętu w ciągu jednej godziny;

c/ w zakresie zabiegów specjalnych i sanitarnych:

- przeprowadzenia zabiegów sanitarnych 96 żołnierzy w ciągu jednej godziny;

- zdezaktywowania 34 jo sprzętu bojowego w ciągu jednej godziny /3 instalacje IRS = 18 jo + 16 jo - dwie motopompy M-800 = 34 jo/;

- odkazić 18 jednostek obliczeniowych sprzętu w ciągu jednej godziny;

- odkazić 1,5 km drogi skażonej iperytem /jedna instalacja = 500 mb/ jedną jednostką napełnienia;

- odkazić 0,75 km drogi skażonej ST Vx /jedna instalacja = = 250 mb/ jedną jednostką napełnienia.

Wymienione plutony wykonują zadania specjalistyczne na drogach marszu i w rejonach rozmieszczenia brygad całością sił. Drużyny rozpoznania skażeń /po jednej drużynie w każdym plutonie/

z reguły rozwijają POSk przy stanowiskach dowodzenia brygad. Mogą też wykonywać jedno z zadań wymienionych w punkcie a i b. Drużyny instalacji IRS, pomp motorowych i zabiegów sanitarnych mogą rozwinąć PZS przy drogach marszu oddziałów brygad lub w rejonach ich rozmieszczenia i przeprowadzać zabiegi specjalne na korzyść ich elementów ugrupowania. Mogą również lokalizować i gasić pożary. Należy podkreślić, że plchem mogą jednocześnie wykonywać tylko jedno z wymienionych wyżej zadań. Dowódca plchem każdorazowo będzie stawiać zadania podległym pododdziałom. Otrzymywać je będzie od szefa zabezpieczenia chemicznego brygad.

1.7. Pluton rozpoznania skażeń batalionu przeciwepidemiologicznego

Pluton rozpoznania skażeń /plrs/ batalionu przeciwepidemiologicznego /bpepid/ jest pododdziałem chemicznym przeznaczonym do: wykrywania wybuchów jądrowych i określania ich parametrów rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz prowadzenia kontroli stopnia skażenia. Pluton organizacyjnie występuje w kompanii dowodzenia bpepid. i składa się z pięciu drrs. W takim składzie pluton może:

- rozpoznać 2-3 rejonów wybuchów jądrowych, pięciu dróg marszu oraz pięciu rejonów rozmieszczenia wojsk;
- zorganizować pięć posterunków /patroli/ obserwacji /rozpoznania/ skażeń;
- dokonać kontroli stopnia skażenia 300 żołnierzy w ciągu jednej godziny;
- przeprowadzić kontrolę stopnia skażenia 60 jednostek obliczeniowych sprzętu w ciągu jednej godziny.

Bpepid. wraz z innymi jednostkami medycznymi z zasady tworzą odwód medyczny frontu. W tej sytuacji plrs będzie wykonywał zada-

nie we wszystkich jednostkach medycznych wchodzących w skład odwodu medycznego frontu.

1.8. Samodzielne drużyny rozpoznania skażeń oddziałów tyłowych

Drużyna rozpoznania skażeń /drrs/ występuje: w plutonie regulacji ruchu pułku zabezpieczenia TBF, w batalionie zabezpieczenia BSzF, w każdym batalionie transportowym TBF, w batalionach transportowych i batalionie transportu MPS FBMZ, w batalionach mostowo-drogowych i batalionach drogowo-eksploatacyjnych BDE, w batalionach mostów składowych i batalionach pontonowych BM, batalionach transportowych i batalionach transportu MPS BT, w batalionie rurociągów dalekosiężnych, w batalionie autobusów sanitarnych.

Drrs wymienionych oddziałów tyłowych frontu w zasadzie działają przy punktach obserwacyjno-dowódczych /POD/ dowódców batalionów /drrs pułku zabezpieczenia TBF rozwija się przy SD/, jako posterunek obserwacji skażeń i wykonują wówczas następujące zadania:

- określają czas, rodzaj, moc i miejsce wybuchu jądrowego;
- określają czas i miejsce uderzenia chemicznego oraz ustalają rodzaj użytego środka trującego;
- meldują przełożonym o zaobserwowanych uderzeniach i wykrytych skażeniach;
- określają kierunki przesuwania się obłoku promieniotwórczego lub obłoku skażonego powietrza;
- kontrolują zmiany mocy dawki;
- ogłaszają sygnał o skażeniach;
- określają kierunki i prędkość wiatru w przyziemnej warstwie powietrza.

Stałą obserwację na POSk prowadzi jeden zwiadowca, a pozostali żołnierze drrs są w gotowości do rozpoznania skażeń w obser-

wowanym rejonie.

W czasie marszu wymienionych oddziałów, a także dowozu środków materiałowych przez bataliony transportowe i bataliony transportu MPS drrs działa jako patrol rozpoznania skażeń w ich ugrupowaniu. Wówczas może ona prowadzić rozpoznanie:

- kierunku lub drogi marszu w strefie skażeń;
- odcinka terenu skażonego;
- drogi dowozu lub ewakuacji;
- rejonu przeznaczonego do zajęcia przez oddział, a także rejonu przeładunku środków materiałowych.

Niezależnie od wymienionych zadań drrs może przeprowadzać kontrolę stopnia skażenia żołnierzy /60 żołnierzy w ciągu godziny/ i kontrolę stopnia skażenia sprzętu /12 jednostek obliczeniowych w ciągu godziny/, środków transportowych, umundurowania, uzbrojenia i zapasów materiałowych. Kontrola stopnia skażenia ma na celu ustalenie konieczności przeprowadzenia zabiegów specjalnych i sanitarnych.

Należy podkreślić, że drrs może w jednym czasie wykonywać tylko jedno z wymienionych zadań.

3.1.9. Drużyna instalacji IRS FTBR i FBR

Drużyna instalacji IRS /3 instalacje w drużynie/ występuje w składzie batalionu ewakuacji sprzętu /bes/ frontowej tylnej bazy remontowej /FTBR/ oraz w bes frontowej brygady remontowej /FBR/. Drużyna ta może wykonać:

- przeprowadzić dezaktywację lub odkażanie 18 jednostek obliczeniowych sprzętu /jedna instalacja - 6 jo/ w ciągu godziny;
- odkazić drogę skażoną iperytem o długości 1,5 km /jedna instalacja IRS - 500 mb/ jedną jednostkę napełnienia;
- odkazić drogę skażoną ST Vx o długości 0,75 km /jedna in-

stalacja IRS - 250 mb/ jedną jednostką napełnienia.

Ponadto drużyna może dezaktywować indywidualne środki ochrony przed skażeniami, oporządzenie i obuwie, a także przygotowywać i przewozić roztwory dezaktywacyjne, odkażające i dezynfekcyjne. Może również być wykorzystana do lokalizacji i gaszenia pożarów. Drużyna instalacji IRS działa w składzie batalionu ewakuacji sprzętu. Dowódca drużyny zadanie będzie otrzymywał od dowódcy bes.

1. 10. Drużyna zabiegów sanitarnych mbw

Drużyna zabiegów sanitarnych /6 żołnierzy oraz jedna UG/ występuje w składzie medycznych batalionów wzmocnienia /mbw/. W rejonie rozmieszczenia mbw drużyna ta rozwija punkt zabiegów sanitarnych, w którym wykonuje zabiegi sanitarne na korzyść pacjentów oraz personelu medycznego mbw. Drużyna może w ciągu jednej godziny przeprowadzić zabiegi 96 ludzi. Z zasady działa wyłącznie w rejonie rozmieszczenia mbw i wraz z nim przemieszcza się do nowego rejonu.

W składzie organizacyjnym frontowych brygad remontowych występuje kompania remontu sprzetu chemicznego. Składa się ona z pododdziałów technicznych, remontowych i zabezpieczenia. Brak jest w jej składzie pododdziałów chemicznych przeznaczonych do wykonywania zadań zabezpieczenia chemicznego. W związku z tym pominięto przedstawienie w niniejszym skrypcie jej działania i zasad wykorzystania.

2. Przeznaczenie, zadania, struktura organizacyjna oraz zasady wykorzystania i działania wojsk chemicznych tyłów armii

W skład wojsk chemicznych tyłów armii wchodzą:x/

- stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD armii i armijnej brygady materiałowego zabezpieczenia;

x/ Skład wojsk chem.tyłów armii oprac.na podstawie "Album schematów służb kwatermistrzoskich".Wyd.MON 1986r.nr bibl.ASG WP 022267 oraz "Albumschematów ćwiczebnych wojsk chem0,wyd.MON,1986r. nr bibl.ASG WP 022216.

- batalion chemiczny tyłów armii;

- kompania chemiczna armijnej brygady materiałowego zabezpieczenia;

- pluton chemiczny batalionu zabezpieczenia TSD armii;

- drużyna rozpoznania skażeń bacalionu drogowo-eksploatacyjnego;

- drużyna instalacji IRS batalionu ewakuacji sprzętu armijnej brygady remontowej;

- drużyna zabiegów sanitarnych medycznych batalionów wzmocnienia.

2.1. Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń TSD armii i armijnej brygady materiałowego zabezpieczenia /ABMZ/

Stacja obliczeniowo-analityczna skażeń /SOAS/ jest elementem tyłowego stanowiska dowodzenia /TSD/ armii, a SOAS armijnej brygady materiałowego zabezpieczenia /ABMZ/ jej stanowiska dowodzenia przeznaczonym do:

- zbierania, opracowywania i przekazywania informacji o uderzeniach bronią masowego rażenia i środkami zapalającymi, o sytuacji promieniotwórczej i chemicznej oraz stratach i zniszczeniach;

- opracowywanie wniosków i propozycji dotyczących sposobu działania wojsk i tyłów armii w warunkach skażeń;

- opracowywania propozycji dotyczących ochrony wojsk przed skażeniami.

SOAS TSD armii i SOAS AEMZ wykonują następujące zadania:

- kierują działaniem podległych ogniw systemu wykrywania skażeń;

- opracowują przewidywane, prognozowane i rzeczywiste sytuacje skażeń oraz przedstawiają je szefowi wojsk chemicznych armii

/szefów zabezpieczenia chemicznego AEMZ/;

- opracowują propozycje dla szefa wojsk chemicznych armii /szefa zabezpieczenia chemicznego AEMZ/ w zakresie wykorzystania pododdziałów rozpoznania skażeń.

Wymienione zadania są wykonywane przez poszczególne jednostki organizacyjne SOAS TSD armii: grupę ewidencji i informowania, grupę opracowania i analizy oraz pododdział łączności. W SOAS AEMZ występuje aparatownia obliczeniowo-analityczna skażeń, a w składzie SOAS pracuje czterech żołnierzy.

2.2. Batalion chemiczny tyłów armii

Batalion chemiczny tyłów /bchemT/ armii jest oddziałem wojsk chemicznych, przeznaczonym do zabezpieczenia chemicznego elementów ugrupowania tyłów oraz odkażania skażonego umundurowania w obszarze działań armii. W ugrupowaniu tyłów armii batalion wykrywa wybuchy jądrowe, prowadzi rozpoznanie skażeń chemicznych i promieniotwórczych, kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, środków transportowych i materiałowych oraz zabiegi sanitarne i specjalne. Może także odkazać odcinki dróg. W obszarze działań armii batalion wykonuje odkażanie i dezynfekcję umundurowania, obuwia, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami.

BchemT armii składa się z kompanii chemicznej, dwóch kompanii odkażania umundurowania oraz plutonów: remontu samochodów, zaopatrzenia i medycznego. Strukturę organizacyjną batalionu przedstawiono na schemacie 4.

Organizacja i wyposażenie kompanii chemicznej /kchem/ umożliwia jej prowadzenie rozpoznania skażeń, kontroli stopnia skażenia i prowadzenie zabiegów specjalnych. Kchem składa się z plutonu rozpoznania skażeń /cztery drrs/ i plutonu zabiegów specjalnych /dwie drużyny instalacji IRS, drużyna pomp motorowych i drużyna zabiegów

sanitarnych/. Możliwości kompanii w zakresie wykonania zadań specjalistycznych przedstawiono w tabeli 11.

Kompania odkażania umundurowania /kou/ przeznaczone są do odkażania, dezynfekcji i dezynsekcji umundurowania, obuwia, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami. Możliwości kou określono w oparciu o normy jednorazowego załadowania komór /kotłów/ i czas trwania odkażania /dezynfekcji/ w instalacjach AGW-3U i BU-4. Normy te przyjęto na podstawie wyników uzyskanych w toku badań laboratoryjnych ujętych w „ Sprawozdaniu z realizacji etapu 02 pracy o kryptonimie SCYLLA-07 ". Wyd. WIChiR.Sygn. 895/85. Warszawa 1985r. W wyniku tak przyjętych norm obliczono możliwości taktyczno-specjalne poszczególnych plutonów, a także jednej kompanii i bchemT armii w zakresie odkażania /dezynfekcji/ wybranych przedmiotów mundurowych i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami w jednym cyklu technologicznym i przedstawiono je w tabeli 12.

Pluton remontu pojazdów kołowych przeznaczony jest do wykonywania napraw pojazdów mechanicznych i wyposażenia specjalnego pododdziałów batalionu.

Pluton zaopatrzenia przewozi i przechowuje zapasy środków materiałowych.

Pluton medyczny przeznaczony jest do udzielania pomocy rannym oraz ich ewakuacji do szpitali polowych.

Batalion chemiczny tyłów armii może działać w warunkach dziennych i nocnych /posiada polowe elektrownie oświetleniowe/ oraz zimą w warunkach niskich temperatur. Ześrodkowuje się w rejonie o powierzchni 5-7 km^2. Do działań /bez kchem/ rozwija się w rejonie do 5 km^2. Może manewrować z prędkością 30-40 km/h, i więcej km po drogach bitych, a w górach i terenie leśnisto-bagnistym itp. do 20 km/h /w górach prędkość zmniejsza się o 25-30 %, a gołoledź

Struktura organizacyjna batalionu chemicznego tyłów armii

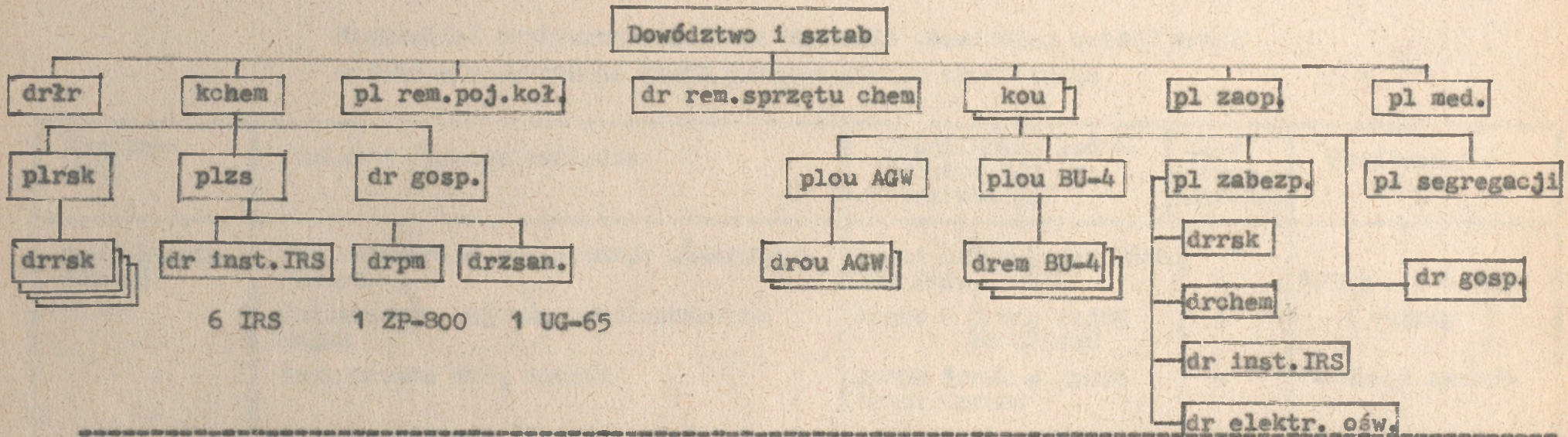

Wyposażenie		Transport	
2	Rdst KF od 0,1 do 0,5 KW	14	Samochód ciąż.-teren.
13	Rdst UKF o mocy do 0,1 KW	4	Samochód osob.-teren.
3	Rdst UKF kompanijna	14	Samochód ciąż.-sesowy
3	Wzmacniacz mocy	47	Samochód różny
2	Elektrownie EO-4	21	Przyczepa transport.
5	Elektrownie EO-1	16	Przyczepa różna
4	Zespół urządz.do rsk na sam.opancerz.		
2	Zespół urządz. do rsk na samochodach		
10	Inst.rozl.na samoch.		
1	Zespół pompowy do lik. skażeń		
4	Inst. do odkaż. umund. na 4 samochodach		
6	Inst. do odkaż. umund. na samoch. i przyczepie		
1	Zestaw do z.san.ludzi z urządz.grzejnym		
6	Suszarnia polowa		
1	Warsztat chem. RWCh		
1	Warsztat B1/sam.		
1	Warsztat B2/sam.		
1	Ładownia akumulatorów		
4	Cysterna 4,5 m^3		
4	Kuchnia polowa		

Tabela 11.

Możliwości taktyczno-specjalne kompanii chemicznej bchemT armii w zakresie wykonania zadań zabezpieczenia chemicznego

Specjalność	Zadania /przedsięwzięcia	Możliwości jednostkowe /drrsk, instalacje/	Ilość /drrsk, instalac.	Możliwości kchem
Rozpoznanie skażeń	Zorganizowanie posterunków obserwacji skażeń	jedna drrsk=jeden POSk lub PRSk	4	4POSk lub 4 PRSk
	Rozpoznanie rejonów rozmieszczenia wojsk	drrsk = jeden rejon batalionu	4	4 rejony
	Rozpoznanie dróg marszu	jedna drrsk = jedna droga marszu	4	4 drogi marszu
	Rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych	dwie drrsk = jeden rejon	4	2 rejony
Kontrola stopnia skażenia	Kontrola stopnia skażenia ludzi	jedna drrsk=60 ludzi/h	4	240 żołnierzy
	Kontrola stopnia skażenia sprzętu bojowego	jedna drrsk = 12 jo/h	4	48 jo/h
Zabiegi specjalne	Zabiegi sanitarne	jedna UG = 96 ludzi/h	1	96 żołn/h
	Odkażanie sprzętu bojowego	jedna inst.IRS = 6jo/h	6	36 jo/h
	Dezaktywacja sprzętu bojowego	jedna inst.IRS = 6jo/h /jeden ZP-800=16jo/h/	6 /1/	36 jo+16jo=52jo/h
	Odkażanie drogi skażonej iperytem	jedna inst.IRS = 500mb /11/m^2	6	3 km
	Odkażanie drogi skażonej ST Vx	jedna inst.IRS = = 250 mb/21/m^2	6	1,5 km

Uwaga: Sumując możliwości bchem tyłów armii w zakresie zabiegów specjalnych należy dodatkowo uwzględnić 4 instalacje IRS /po 2 w każdej kou/, a w zakresie rozpoznania skażeń dwie drrsk /po jednej drrsk w każdej kou/.

Tabela 12.

Możliwości taktyczno-specjalne bchemT armii w zakresie odkażania przedmiotów mundurowych, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami w jednym cyklu technologicznym x/

	Nazwa przedmiotu	plou AGW - 3U				plou BU - 4				Możliwości jednej kompanii odkażania umundurowania	Możliwości bchemT armii w zakresie odkażania umundurowania /dwie kou/
		Normy załadowania /dwie instalacje AGW-3U=16komór/	Czas odkażania w h po skażeniu:			Normy załadowania /trzy instalacje BU-4= = 12 kotłów/	Czas odkażania w h po skażeniu:				
			Vx	soman	iperyt		Vx	soman	iperyt		
mund.i sops	Umundurowanie										
	Umundurowanie polowe letnie	768 kpl.	1	1,5	1	420 kpl.	1,5	5	1	1188 kpl.	2376 kpl.
	Kurtka polowa bez podpinki	576 szt.	1	1,5	1	240 szt.	1,5	5	1	816 kpl.	1632 kpl.
	Podpinka do kurtki polowej	576 szt.	1	7,5	1	-	-	-	-	576 szt.	1152 szt.
	Czapka polowa letnia	4800 szt.	1	7,5	1	-	-	-	-	4800 szt.	9600 szt.
	Czapka polowa zimowa	3200 szt.	1	7,5	1	-	-	-	-	3200 szt.	6400 szt.
	Buty skażone	1600 par	3	3	3	-	-	-	-	1600 par	3200 par
	Trzewiki	1600 par	3	3	3	-	-	-	-	1600 par	3200 par
środki ochrony p.-sk.	Odzież ochronna OP-1	576 szt.	2	2	2	240 szt.	3,5	3	2	816 szt.	1632 szt.
	Odzież ochronna L-2	576 szt.	2	2	2	240 szt.	3,5	3	2	816 szt.	1632 szt.
	Kaptur do maski p/gaz.	2304 szt.	2	2	2	-	-	-	-	2304 szt.	4608 szt.
	Maska p/gaz. cz. twarzowa	-	-	-	-	1200 szt.	3,5	3,5	3	1200 szt.	2400 szt.
	Rękawice ochronne	-	-	-	-	2400 par	3,5	3	2	2400 par	4800 par
	Pończochy ochronne	-	-	-	-	720 par	3,5	3,5	3	720 par	1440 par
	Oporządzenie										
	Szelki na oporządzenie	4800 szt.	1	7,5	1	2400 szt.	3,5	7,5	3	7200 szt.	14400 szt.
	Torba na wyposażenie	3200 szt.	1	7,5	1	1800 szt.	3,5	7,5	3	5000 szt.	10000 szt.
	Plecak	3200 szt.	1	7,5	1	1200 szt.	3,5	7,5	3	4400 szt.	8800 szt.
	Torba na odzież ochronną	4800 szt.	1	7,5	1	3600 szt.	3,5	7,5	3	8400 szt.	16800 szt.
	Torba na maski	4800 szt.	1	7,5	1	3600 szt.	1,5	5	1,5	8400 szt.	16800 szt.
	Pas parciany	4800 szt.	1	7,5	1		-	-	-	4800 szt.	9600 szt.
	Ładownice	-	-	-	-	2400 szt.	3,5	7,5	3	2400 szt.	4800 szt.
asortymenty	Bielizna	960 kpl.	1	1,5	1	1440 kpl.	1,5	5	1	2400 kpl.	4800 kpl.
	Dresy	768 kpl.	1	1,5	1	420 kpl.	1,5	5	1	1188 kpl.	2376 kpl.
	Szaliki	4800 szt.	1	7,5	1	-	-	-	-	4800 szt.	9600 szt.
	Skarpety	3200 par	1	7,5	1	-	-	-	-	3200 par	6400 par.

x/ Normy załadowania komór i kotłów oraz czasy odkażania przyjęto na podstawie wyników uzyskanych w toku badań laboratoryjnych ujętych w " Sprawozdaniu z realizacji etapu 02 pracy o kryptonimie SCYLLA-07." Wyd. WIChiR, Sygn. 895/85, W-wa 1986.

i zaspy śnieżne zmniejszają prędkość o 30-50 %/. Długość kolumny marszowej batalionu wynosi 3,5-4 km.

BchemT armii wykorzystywany jest zgodnie z decyzją szefa wojsk chemicznych armii. Sposoby wykorzystania batalionu związane są z jego przeznaczeniem, przedstawionymi uprzednio możliwościami, a szczególnie z występowaniem w jego składzie dwóch rodzajów kompanii: odkażania umundurowania i chemicznej.

Dwie kompanie odkażania umundurowania mogą być wykorzystywane do odkażania umundurowania zarówno w ugrupowaniu tyłów, jak też w całym obszarze działania armii, zaś kompania chemiczna - do wykonywania zadań zabezpieczenia chemicznego tylko w rejonie tyłów armii. Dlatego kchem przydzielona będzie najczęściej zastępcy dowódcy armii - kwatermistrzowi lub zastępcy do spraw technicznych, który z kolei może ją podporządkować określonemu elementowi ugrupowania tyłów. Najprawdopodobniej będzie to armijna brygada remontowa /ABR/, ponieważ w jej składzie nie występują pododdziały chemiczne /z wyjątkiem drużyny instalacji IRS występującej w batalionie ewakuacji sprzętu/ lub inne elementy ugrupowania tyłów, w których powstały masowe skażenia promieniotwórcze lub chemiczne /armijna polowa baza rakiet przeciwlotniczych - APBRPlot, armijna polowa techniczna baza rakietowa - APTBR/.

Kompanie odkażania umundurowania mogą być wykorzystywane do odkażania umundurowania w czasie przegrupowania i w toku operacji armijnych według trzech zasadniczych wariantów: 1/ przy składach mundurowych armii, 2/ przy punktach zabiegów specjalnych /PZS/ organizowanych siłami armijnej brygady chemicznej /BChem/, 3/ wzdłuż armijnych dróg samochodowych /ADS/ w punktach odkażania umundurowania /POU/ rozwijanych przy punktach zbiórki skażonego umundurowania. Sposób /wariant/ wykorzystania bchemT armii dyktowany jest

zwykle położeniem rejonu ześrodkowania batalionu w obszarze wyjściowym armii do operacji. Jeżeli batalionowi wyznaczony zostanie rejon ześrodkowania w strefie tyłów armii, a kompania chemiczna podporządkowana będzie kwatermistrzowi, wówczas bchemT armii /bez kchem/ może być wykorzystany do odkażania umundurowania przy składach mundurowych tyłów armii. W tej sytuacji wyznacza się batalionowi rejon ześrodkowania w pobliżu tychże składów, co ułatwi mu rozwinięcie punktów odkażania umundurowania bezpośrednio przy składach, dokąd dowożone będzie skażone umundurowanie.

W razie wyznaczenia rejonu ześrodkowania batalionu w pobliżu BChem armii wówczas bchemT armii /bez kchem/ poszczególnymi kompaniami odkażania umundurowania będzie się przegrupowywać do rejonów rozwinięcia PZS i odkażać zgromadzone przy nich, skażone umundurowanie, a zwłaszcza indywidualne środki ochrony przed skażeniami.x/

Z obydwóch tych położeń /wariantów/, bchemT armii /bez kchem/ może być skierowany do działania wzdłuż armijnych dróg samochodowych /ADS/, gdzie kompanie odkażania umundurowania użyte będą oddzielnie, każda na jednej z dróg, przy których zostało zebrane skażone umundurowanie w wyznaczonych miejscach. Tam poszczególne kou będą rozwijać POU wówczas, gdy umundurowania wystarczy co najmniej na 5 godzin odkażania. Po wykonaniu zadania, batalion ześrodkowuje się całością sił /bez kchem/ w określonym rejonie i pozostaje w gotowości do wykorzystania zgodnie z decyzją szefa wojsk chemicznych armii.

Przedstawione zasady wykorzystania bchemT armii /bez kchem/ umożliwiają odtwarzanie zapasów umundurowania i indywidualnych

---

x/ W rejonach PZS najczęściej będą odkażane indywidualne środki ochrony przed skażeniami, bowiem skażone umundurowanie powinno być wymienione wcześniej, zanim skażeni żołnierze dotrą do PZS i zebrane w punktach zbiórki skażonego umundurowania /PZSU/, wyznaczonych w rejonach działania związków taktycznych.

środków ochrony przed skażeniami w tyłach armii, a także manewr siłami odkażania umundurowania na całą głębokość ugrupowania operacyjnego armii.

Batalion chemiczny tyłów armii będzie wykonywać zadania w zakresie odkażania umundurowania, rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych /sanitarnych/ - w zasadzie poszczególnymi pododdziałami /kompaniami/. Stąd sposoby działania batalionu - to taktyka pododdziałów różnych specjalności wchodzących w jego skład.

Podczas przegrupowania wojsk armii do rejonu wyjściowego na dużą odległość, batalion będzie maszerować do wyznaczonego rejonu ześrodkowania całością sił w gotowości do odkażania /dezynfekcji/ skażonego umundurowania, zgromadzonego przy drogach marszu i w rejonach odpoczynków wojsk. Część sił kompanii chemicznej prowadzi rozpoznanie skażeń na drodze marszu batalionu, a pozostałe siły maszerują w gotowości do rozwinięcia punktu zabiegów specjalnych na korzyść bchemT armii. W razie otrzymania zadania odkażania umundurowania w oznaczonych rejonach, dowódca batalionu określa potrzebne siły do rozwinięcia POU, a w razie skażenia batalionu - również PZS. W zakresie odkażania umundurowania będą to zwykle poszczególne kou, a nawet plutony /plou/, zależnie od ilości skażonego umundurowania w punktach jego zbiórki. Natomiast PZS rozwijany będzie siłami plutonu zabiegów specjalnych kchem. Miejscem zbiórki bchemT armii po wykonaniu zadań przez poszczególne kompanie /plutony/ będzie docelowy rejon ześrodkowania batalionu. Biorąc pod uwagę różne oddalenie POU /PZS/ od tego rejonu oraz stosunkowo długie cykle odkażania umundurowania, kompanie mogą przybywać do rejonu ześrodkowania batalionu w różnym czasie, z czym należy się liczyć przy wyborze wariantu użycia /działania/ bchemT armii w czasie operacji.

W operacji zaczepnej armii kompania chemiczna przydzielona zostanie kwatermistrzowi do wykonania zadań zabezpieczenia chemicznego w elementach ugrupowania tyłów armii /przede wszystkim w ABR/, natomiast bchemT armii /bez kchem/ będzie działać w składzie dwóch kompanii odkażania umundurowania, według przyjętego wariantu jego wykorzystania. Podczas działania przy składach mundurowych armii, batalion może początkowo stanowić jedno zgrupowanie, z którego będą wydzielane siły potrzebne do odkażania asortymentów skażonych, stopniowo dowożonych w rejon składów. W razie przemieszczania składów w inny rejon, część sił bchemT armii nie odkażających aktualnie umundurowania powinna ruszyć ze składami. Batalion zostanie podzielony, a jego dowództwo będzie przy tym zgrupowaniu, gdzie znajdują się pododdziały techniczne i tyłowe.

Działanie bchemT armii /bez kchem/ pojedyńczymi kou będzie typowe w razie użycia batalionu do odkażania umundurowania w rejonach PZS rozwijanych siłami brygady chemicznej /BChem/ armii. Natomiast w razie działania batalionu w operacji zaczepnej wzdłuż armijnych dróg samochodowych, na POU mogą działać nawet pojedyńcze plutony /plou/, jeśli ilość skażonego umundurowania w PZSU będzie niewystarczająca do zatrudnienia kou. Sposób działania bchemT armii /bez kchem/ w tym wypadku będzie podobny, jak podczas przegrupowania na dużą odległość.

W operacji obronnej armii batalion /bez kchem/ z reguły ześrodkowuje się między pierwszym a drugim rzutem operacyjnym albo w rejonie tyłów armii, wydzielając kchem do zabezpieczenia chemicznego elementów ugrupowania tyłów. Przy takim jego rozmieszczeniu kou będą rozwijać POU przy PZS-ach BChem lub przy składach mundurowych armii. Przy wyborze rejonu /rejonów/ ześrodkowania bchemT armii /bez kchem/ w obronie, wskazane jest jego rozmieszczenie na

kierunkach najmniej zpodziewanych uderzeń lądowych nieprzyjaciela, bowiem na głównych kierunkach uderzeń nie będzie on używał środków trujących trwale skażających umundurowanie. Z rejonu ześrodkowania batalion będzie kierować odpowiednie siły do punktów zbiórki skażonego umundurowania

Ze względu na ekonomię sił punkty odkażania umundurowania rozwija się wówczas, jeśli w PZSU zgromadzona została ilość asortymentów, zapewniająca pracę jednej kompanii odkażania umundurowania na okres co najmniej 5 godzin, aczkolwiek nie musi to oznaczać, że odkażanie mniejszych ilości jest nieopłacalne. W takim razie można również rozwinąć przy PZSU pluton odkażania umundurowania, a następnie dowozić tam skażone umundurowanie z okolicznych punktów, by z kolei wystarczyło pracy dla kou. Skażone umundurowanie powinno być dowożone transportem ogólnego przeznaczenia, bowiem bchemT armii nie posiada środków transportowych do tego celu.

Zależnie od sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz ilości skażonego umundurowania bchemT armii /bez kchem/ może rozwijać:

- siłami plou - punkt odkażania umundurowania /POU/;
- siłami kou - punkt odkażania umundurowania;
- siłami bchemT armii /bez kchem/ - rejon odkażania umundurowania, składający się z dwóch kompanijnych punktów odkażania umundurowania.

Wybór odpowiedniego rejonu /miejsca/ do rozwinięcia punktów odkażania umundurowania jest ważnym fragmentem przygotowania bchemT armii do działań.

Praca dowódcy i sztabu bchemT armii

Dowódca bchemT armii rozpoczyna pracę nad podjęciem decyzji po otrzymaniu zadania bojowego od szefa wojsk chemicznych armii. Metoda jego pracy zależy od rodzaju zadania oraz czasu jego wyko-

nania. Dowódca batalionu najczęściej będzie organizował działanie w warunkach ograniczonego czasu. W tej sytuacji podstawową metodą jego pracy będzie metoda równoległego przygotowania działań. Po otrzymaniu zarządzenia bojowego dowódca bchemT armii analizuje zadanie, określa przedsięwzięcia, które należy niezwłocznie zrealizować w celu szybszego przygotowania pododdziałów do wykonania postawionego im zadania; przeprowadza kalkulację czasu, daje wytyczne szefowi sztabu dotyczące zapoznania zastępców dowódcy i dowódców pododdziałów z zadaniem, organizacji rekonesansu oraz przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji, ocenia sytuację, formułuje zamiar, melduje go przełożonemu i zapoznaje z nim zastępców oraz wydaje wstępne zarządzenia bojowe pododdziałom. Następnie podejmuje decyzję z mapy, po czym wydaje ustny rozkaz bojowy i wytyczne do zabezpieczenia bojowego działań, w miarę potrzeby wyjeżdża w teren, gdzie przeprowadza rekonesans, uściśla decyzję i zadania dla pododdziałów oraz organizuje między nimi współdziałanie.

W wyniku analizy zadania dowódca batalionu powinien: zrozumieć zamiar przełożonego dotyczący sposobu wykorzystania bchemT armii wybrać z mapy miejsca /rejony/, w których pododdziały batalionu będą odkażać umundurowanie oraz ustalić rejon, do którego ma skierować kchem batalionu. Wyjaśnia warunki, w jakich zadania będą wykonywane; komu i w jakiej kolejności powinny być przekazywane informacje o ilości odkażonego umundurowania.

Kalkulacja czasu - polega na dokładnym określeniu terminów wykonania czynności przez dowódcę batalionu i pododdziały. Dowódca batalionu powinien tak skalkulować czas, aby na prace organizacyjne w sztabie zużyć go jak najmniej, a maksymalną jego ilość pozostawić w dyspozycji pododdziałów. Przykładowa kalkulacja czasu dokonywana

Czynności do wykonania przez dowódcę:

- 5.00-5.10 7.9 - analiza zadania i określenie przedsięwzięć, /10'/ które należy niezwłocznie wykonać w sztabie i pododdziałach;
- 5.10-5.15 7.9 - kalkulacja czasu; /5'/
- 5.15-5.25 7.9 - wydanie wytycznych szefowi sztabu, dotyczących /10'/ zapoznania przez niego zastępców dowódcy i dowódców pododdziałów z zadaniami, organizacji rekonesansu oraz przygotowania danych niezbędnych do podjęcia decyzji;
- 5.25-6.40 7.9 - ocena sytuacji; /1 h 15'/
- 6.40-7.10 7.9 - sprecyzowanie decyzji i zameldowanie jej szefowi /30'/ wojsk chemicznych armii;
- 7.10-7.40 7.9 - wydanie rozkazu bojowego pododdziałom batalionu /30'/ i wytycznych do bojowego zabezpieczenia działań;
- 7.40-14.00 7.9 - kontrola i pomoc udzielana pododdziałom. /6 h 20'/

W określonym czasie dowódca batalionu melduje szefowi wojsk chemicznych armii o gotowości batalionu do wykonania zadania.

Czynności do wykonania przez pododdziały batalionu:

- 5.40-11.00 7.9 - przygotowanie się do marszu; /5 h 20'/
- 11.30-13.00 7.9 - marsz do rejonów działań /kierunki rozpoznania /1 h 30'/ skażeń, rejony prowadzenia zabiegów specjalnych i odkażania umundurowania/;
- 12.30-13.00 7.9 - rekonesans rozwinięcia pododdziałów do wykony- /30'/ wania zadań;

-

- 13.00-15.00 7.9 - rozwijanie instalacji /na POU/;
/2 h/
- 15.00 7.9 - osiągnięcie gotowości do działań.

Określając przedsięwzięcia, które należy niezwłocznie wykonać w sztabie, dowódca bchemT armii powinien sprecyzować poszczególnym osobom funkcyjnym zadania w zakresie przygotowania danych i propozycji do podjęcia decyzji i organizowania działań batalionu. Mogą przygotowywać i meldować na żądanie dowódcy.

Szef sztabu batalionu:

- propozycje organizacji rekonesansu;
- kalkulację marszu poszczególnych kompanii do rejonów wykonywania zadania /kou - do POU; kchem - do dyspozycji kwatermistrza lub do rejonu PZS/;
- propozycje organizacji łączności w marszu i w rejonach działań pododdziałów batalionu;
- dane dotyczące organizacji zabezpieczenia bojowego działań batalionu.

Zastępca dowódcy batalionu d/s technicznych:

- meldunek o aktualnym stanie technicznym sprzętu batalionu;
- propozycje zabezpieczenia technicznego poszczególnych pododdziałów na okres działań.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy - propozycje organizacji zabezpieczenia materiałowego i medycznego pododdziałów batalionu przed rozpoczęciem i w toku działań.

Wykorzystując powyższe dane dowódca ocenia sytuację uwzględniając: prawdopodobny charakter działań nieprzyjaciela w czasie marszu i zajmowania rejonów przewidzianych do rozwinięcia w nich punktów odkażania umundurowania; teren w rejonie działań i zakres prac do wykonania na POU; warunki meteorologiczne; stan pododdzia-

łów oraz ich możliwości bojowe.

Po analizie zadania i ocenie sytuacji dowódca batalionu określa zamiar działań, uwzględniając sposób wykonania postawionego zadania. Następnie podejmuje decyzję, w której podaje: zamiar działań, siły i środki niezbędne do wykonania zadania batalionu, zadania dla pododdziałów oraz sposób organizacji współdziałania. Swoją decyzję melduje szefowi wojsk chemicznych armii, a po jej zatwierdzeniu wydaje ustny rozkaz bojowy pododdziałom /załącznik 4/, w którym ujmuje:

w punkcie pierwszym - wiadomości o nieprzyjacielu i charakterze jego działań;

w punkcie drugim - zadanie batalionu i sposób jego wykonania;

w punkcie trzecim - zadania elementów ugrupowania tyłów armii lub BChem, w ugrupowaniu których działa batalion;

w punkcie czwartym - zamiar dowódcy batalionu;

w punkcie piątym - zadania bojowe /po słowie „ nakazuję "/ stawiane kompaniom odkażania umundurowania, kompanii chemicznej /w celu zmiany jej podporządkowania/ oraz samodzielnym plutonom batalionu;

w punkcie szóstym - normy zużycia materiałów podczas odkażania umundurowania, wyposażenie i zaopatrzenie kchem;

w punkcie siódmym - czas gotowości pododdziałów /do marszu, osiągnięcia rejonów przeznaczenia lub rozwinięcia POU, rozpoczęcia i zakończenia pracy na punkcie odkażania umundurowania.

w punkcie ósmym - miejsce i czas rozwinięcia POD i kierunek jego przemieszczenia oraz zastępcę wyznaczonego spośród dowódców kou.

Dowódca precyzuje także wytyczne do organizacji zabezpieczenia bojowego działań bchemT armii oraz omawia współdziałanie. Współdziałanie organizuje dowódca batalionu z udziałem swoich zastępców, oficerów sztabu i dowódców pododdziałów. Główne problemy współdziałania określa w decyzji i podaje do wiadomości podwładnych podczas stawiania im zadań. Dowódca batalionu organizując współdziałanie powinien: uzgodnić współpracę z elementami ugrupowania w rejonie, którym prowadzone będzie odkażanie umundurowania /dowódcy składów mundurowych, komendanci PZS; spowodować zrozumienie przez wszystkich dowódców pododdziałów celu ich działań, zadań i sposobów ich wykonywania; przewidzieć i uzgodnić warianty działania pododdziałów zależnie od charakteru możliwego oddziaływania nieprzyjaciela oraz sygnały powiadamiania, dowodzenia i współdziałania. Dowódca w czasie organizowania współdziałania powinien upewnić się, czy jego podwładni właściwie zrozumieli otrzymane zadania i sposoby ich wykonania. Jednocześnie ustala jednolity system sygnałów powiadamiania za pomocą środków sygnałowych oraz obserwacji wzrokowej, celem utrzymania niezawodnej łączności pomiędzy współdziałającymi pododdziałami. Szczegółowe problemy współdziałania opracowuje szef sztabu w okresie organizacji działań batalionu i umieszcza je w planie współdziałania oraz planie zabezpieczenia bojowego działań. Współdziałanie utrzymuje się przez cały czas działań. Naruszone współdziałanie powinno być niezwłocznie odtworzone. W toku działań może być ono konkretyzowane, a w razie nagłych zmian - organizowane od nowa.

Po wydaniu rozkazu bojowego, wytycznych do organizacji zabezpieczenia bojowego i współdziałania dowódca kontroluje wykonanie zadań przez pododdziały batalionu, a w razie potrzeby organizuje rekonesans rozwinięcia punktów odkażania umundurowania. Sprawuje także nadzór nad rozwijaniem i przemieszczaniem się punktu obserwa-

cyjno-dowódczego /POD/ batalionu. O miejscu rozmieszczenia POD oraz osiągnięciu gotowości do działań, dowódca batalionu melduje szefowi wojsk chemicznych armii.

W toku wykonywania zadań dowódca batalionu utrzymuje łączność z punktami odkażania umundurowania, kontroluje sposób wykonania zadań przez kompanie oraz kieruje procesem ich zabezpieczenia.

Postawione przez dowódcę batalionu zadania znajdują odzwierciedlenie na prowadzonej przez niego mapie roboczej. Wzór mapy roboczej dowódcy batalionu odkażania umundurowania przedstawiono w załączniku 5.

Sztab batalionu, kwatermistrzostwo i służby techniczne są organami dowódcy, zapewniającymi dowodzenie pododdziałami batalionu oraz zabezpieczenie techniczne i tyłowe ich działań.

Szef sztabu batalionu jest zastępcą dowódcy i odpowiada za gotowość bojową, organizację działań bojowych wojsk i ciągłe dowodzenie nimi. W pracy kieruje się decyzjami i wytycznymi dowódcy oraz zarządzeniami wyższych przełożonych. Kieruje przygotowaniem danych, potrzebnych dowódcy do podjęcia decyzji i osobiście bierze udział w opracowaniu najważniejszych dokumentów bojowych. Wymienione zadania wykonuje podległym sobie sztabem, w składzie którego występuje między innymi jego pomocnik do spraw operacyjnych.

Pomocnik szefa sztabu do spraw operacyjnych odpowiada za terminowe dostarczenie dowódcy i szefowi sztabu aktualnych danych o położeniu i stanie pododdziałów batalionu. Wykonuje niezbędne obliczenia operacyjne i przygotowuje dane potrzebne do podjęcia decyzji. Notuje rozkazy wydawane ustnie przez dowódcę batalionu. Opracowuje meldunki i sprawozdania dotyczące spraw organizacyjnych oraz planuje i organizuje rozmieszczenie, przesunięcie i ochronę POD batalionu. Prowadzi dziennik działań bojowych, mapę sprawozda-

wczą, organizuje służbę dyżurną w sztabie oraz odpowiada za obronę i ochronę sztabu.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy batalionu odpowiada za gospodarkę batalionu, dowóz środków materiałowych oraz za zaopatrywanie i obsługę pododdziałów przez podległe mu służby. Do jego obowiązków należy: planowanie, organizowanie zaopatrywania pododdziałów w środki materiałowe i sprzęt oraz dowóz wszystkich rodzajów zaopatrzenia; organizowanie zabezpieczenia medycznego, uzgadnianie z szefem sztabu i zastępcą do spraw technicznych zagadnień dotyczących rozmieszczenia tyłów batalionu; organizowanie zbiórki uszkodzonego i zdobycznego sprzętu; organizowanie i zapewnienie ciągłego dowodzenia podległymi siłami i środkami.

Zastępca do spraw technicznych odpowiada za realizację zadań zabezpieczenia technicznego działań bojowych. Do jego obowiązków należy: zaopatrywanie pododdziałów w sprzęt techniczny oraz zestawy remontowe; uzgodnienie z szefem sztabu i kwatermistrzem zagadnień dotyczących rozmieszczenia i działania plutonu remontu pojazdów kołowych; nadzorowanie prawidłowego użytkowania i obsługi technicznej sprzętu i uzbrojenia.

Dowódca i sztab bchemT armii opracowują dokumenty dowodzenia, sprawozdawczo-informacyjne i pomocnicze. Forma powyższych dokumentów jest podobna do tych, jakie wykonuje się w bchemT frontu /Rozdział 3.1.2./. Różnice dotyczą formy i treści mapy roboczej dowódcy batalionu, która w bchemT armii opracowywana jest w skali 1 : 100000 a jej wzór przedstawiony został w załączniku 5.

2.3. Kompania chemiczna ABMZ

Kompania chemiczna /kchem/ armijnej brygady materiałowego zabezpieczenia /ABMZ/ jest pododdziałem chemicznym przeznaczonym do wykonywania zadań zabezpieczenia chemicznego w rejonie rozmiesz-

czenia oraz w rejonach działań oddziałów ABMZ. W rejonie jej rozmieszczenia /ABMZ rozmieszcza się w rejonie o powierzchni 100-150 km^2 w odległości 40-60 km od walczących wojsk/ wykonuje następujące zadania: wykrywa wybuchy jądrowe i określa ich parametry, rozpoznaje skażenia chemiczne i promieniotwórcze, prowadzi kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, środków transportowych i materiałowych, przeprowadza ich zabiegi sanitarne i specjalne oraz może odkażać odcinki dróg.

Kchem ABMZ składa się z: plutonu rozpoznania skażeń i plutonu zabiegów specjalnych oraz drużyn: remontowej, gospodarczej i elektrowni oświetleniowej. Strukturę organizacyjną i podstawowe wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem ABMZ przedstawiono na schemacie 5.

Schemat 5.

Struktura organizacyjna i podstawowe wyposażenie w sprzęt specjalistyczny kchem ABMZ

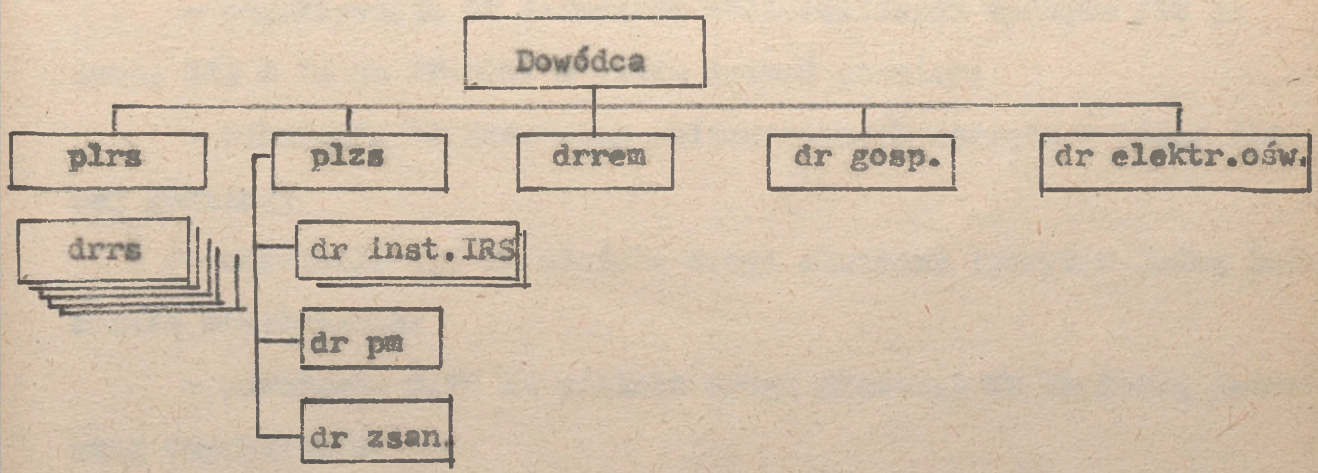

Podstawowe wyposażenie kchem w sprzęt specjalistyczny:

- zespół urządzeń do rozpoznania skażeń na samochodzie - 5 szt;
- instalacja IRS - 6 szt;
- ZP-800 - 1 szt;

- urządzenie grzejne - 1 szt.

Organizacja i wyposażenie plutonu rozpoznania skażeń umożliwiają mu wykonanie następujących zadań:

- rozpoznanie skażeń pięciu dróg marszu, dwóch rejonów uderzeń jądrowych i pięciu rejonów rozmieszczenia wojsk;

- zorganizowanie pięciu posterunków obserwacji i skażeń lub patroli rozpoznania skażeń;

- dokonania kontroli stopnia skażenia 300 żołnierzy w ciągu jednej godziny;

- przeprowadzenie kontroli stopnia skażenia 60 jednostek obliczeniowych sprzętu.

Pluton zabiegów specjalnych /plzs/ składa się z dwóch drużyn instalacji IRS, drużyny pomp motorowych i drużyny zabiegów specjalnych. Wyposażenie plzs umożliwia mu:

- przeprowadzenie zabiegów sanitarnych 96 ludzi w ciągu jednej godziny;

- dezaktywację 52 jednostek obliczeniowych sprzętu /18 jo inst. IRS + 16 jo ZP-800/ w ciągu jednej godziny;

- odkażanie 18 jednostek obliczeniowych sprzętu w ciągu jednej godziny;

- odkażanie 1,5 km odcinka drogi skażonej iperytem jedną jednostką napełnienia;

- odkażanie 0,75 km odcinka drogi skażonej ST Vx jedną jednostką napełnienia.

Ponadto plzs może być wykorzystywany do lokalizacji i gaszenia pożarów.

Wymienione zadania wykonywane zarówno przez plrs, jak i plzs, kchem wykonywać będzie w zasadzie całością sił. Jednak zadania specjalistyczne kchem będzie wykonywać poszczególnymi plutonami różnią-

cymi się przeznaczeniem, organizacją i wyposażeniem. Tak więc plrs będzie rozpoznawał drogi przegrupowania oraz rejon rozmieszczenia ABMZ. Może również częścią sił wykonywać zadanie na korzyść oddziałów ABMZ /część środków materiałowych na transporcie, wysuwanych do ugrupowań pierwszorzutowych związków taktycznych/. Ilość drrs w plrs w zasadzie zapewnia realizację zadań we wszystkich elementach ugrupowania ABMZ. Należy podkreślić, że w kompanii ochrony i regulacji ruchu ABMZ występuje również drrs, która rozpoznaje drogę marszu SD ABMZ, a następnie rozwija posterunek obserwacji skażeń przy SD ABMZ. Ponadto w każdym batalionie transportowym /pięć batalionów/ i batalionie transportu MPS /dwa bataliony/ występuje drrs, która również zapewnia wykonanie zadań na drogach marszu, w rejonach przeładunku i rejonach rozmieszczenia wymienionych oddziałów.

Pluton zabiegów specjalnych działa całością sił organizując punkt zabiegów specjalnych /PZS/. Może on rozwijać PZS przy drogach dowozu środków materiałowych, w rejonach przeładunku, a także w rejonach rozmieszczenia oddziałów ABMZ.

Zadanie plrs i plzs każdorazowo stawiać będzie dowódca kchem, który otrzymywać je będzie od szefa zabezpieczenia chemicznego ABMZ. Dowódca kchem po jego otrzymaniu, analizuje je, kalkuluje czas oraz siły i środki, a następnie wydaje im rozkaz bojowy. Punkty rozkazu bojowego dowódcy kchem przedstawiono w rozdziale 1.3.

2.4. Pozostałe pododdziały chemiczne tyłów armii

W skład pozostałych pododdziałów chemicznych tyłów armii wchodzą:

- pluton chemiczny batalionu zabezpieczenia TSD armii;
- drużyny rozpoznania skażeń batalionu drogowo-eksploatacyjnego, batalionów transportowych /pięć batalionów/, batalionów transportu MPS /dwa bataliony/;

- drużyna zabiegów sanitarnych medycznych batalionów wzmocnienia;

- drużyna instalacji IRS batalionu ewakuacji sprzętu ABR oraz po jednej instalacji IRS w każdym batalionie remontowym /trzy bataliony/ i batalionie remontu pojazdów mechanicznych ABR.

Organizacja wymienionych pododdziałów oraz wykonywane przez nie zadania i zasady ich działania są identyczne jak pododdziałów tyłów frontu i zostały opisane w rozdziałach: 1.5 - płchem bzad TSD frontu; 1.8 - drrs; 1.9 - dr inst.IRS; 1.10 - dr z.sanit.

Przedstawiając skład pododdziałów chemicznych tyłów armii należy podkreślić, że w składzie ABR występuje także kompania remontu sprzętu chemicznego /krschem/, lecz poza pododdziałami technicznymi, remontowymi i zabezpieczającymi nie posiada żadnych sił i środków do wykonywania zadań zabezpieczenia chemicznego. Toteż w niniejszej pracy nie przedstawiono jej możliwości taktyczno-specjalnych w zakresie realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego.

3. Działalność szefostwa wojsk chemicznych frontu /armii/ na rzecz zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych

Do kierowania realizacją zadań tyłów istnieją tyłowe i techniczne organa dowodzenia ukształtowane w dwóch pionach służb: kwatermistrzowskich i zabezpieczenia techniczno-specjalnego.[x/] Na czele tych pionów służb stoją zastępcy dowódcy frontu /armii/: kwatermistrz i do spraw technicznych. Osobą integrującą tyły jest dowódca frontu /armii/. Wymienieni zastępcy posiadają swoje pomocnicze organa, które określają zadania podległym im związkom i oddziałom tyłowym. Są to sztab kwatermistrzostwa /na czele sztabu stoi zastępca kwatermistrza d/s organizacji i planowania/ i sztab służb technicznych /na

---

x/ płk prof.dr hab. Wł. JAKUBISIAK: „System zabezpieczenia tyłowego pułku, dywizji, armii i frontu w działaniach zaczepnych" podręcznik, wyd. ASG WP, Warszawa 1986r.

czele sztabu - starszy oficer d/s koordynacji/.

Szef wojsk chemicznych frontu /armii/ współpracuje w zakresie realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego z kwatermistrzem i zastępcą dowódcy frontu /armii/ do spraw technicznych oraz podległymi im organami dowodzenia. Współpraca ta rozpoczyna się w zasadzie od otrzymania zadania. Już w okresie przygotowywania meldunku - propozycji dla dowódcy szef wojsk chemicznych uzgadnia cały szereg zagadnień. Z kwatermistrzem uzgadnia:

- sposób przegrupowania i działania batalionu chemicznego tyłów frontu /armii/;

- zakres realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego na rzecz związków i oddziałów tyłowych siłami i środkami wojsk chemicznych;

- realizację przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego przez pododdziały chemiczne występujące organicznie w związkach i oddziałach tyłowych;

- dostawy do wojsk sprzętu i materiałów chemicznych;

- wielkość zapasów sprzętu i materiałów chemicznych w związkach operacyjnych, taktycznych i oddziałach, terminy ich tworzenia oraz sposób dowozu sprzętu;

- rejony rozmieszczenia, terminy i sposób przegrupowania składu chemicznego;

- sposoby przeprowadzania kontroli stopnia skażenia zapasów środków materiałów, żywności i wody;

- sposób wymiany skażonego umundurowania oraz wielkość i sposób wykorzystania funduszu wymiennego;

- sposób zbierania i ewakuowania z pola walki skażonego umundurowania oraz własnego i zdobycznego sprzętu chemicznego;

- sposób demontażu i przewozu urządzeń filtrowentylacyjnych.

Z zastępcą do spraw technicznych uzgadnia:

- sposób wykorzystania i działania batalionu chemicznego tyłów frontu /armii/ na rzecz związków i oddziałów technicznych;

- zakres realizacji zadań zabezpieczenia chemicznego w rejonach rozmieszczenia i działania związków i oddziałów technicznych siłami i środkami wojsk chemicznych;

- kolejność ewakuacji i miejsca zbiórki uszkodzonego ciężkiego sprzętu chemicznego na PZUS, sposób i organizację ewakuacji sprzętu przewoźnego;

- sposób, kolejność przegrupowania i rejony rozmieszczenia kompanii remontu sprzętu chemicznego FBR /ABR/ oraz zakres i rodzaj prowadzonych remontów;

- zaopatrywanie wojsk chemicznych w części zamienne.

Uzgodnione zadania w toku opracowywania przez szefa wojsk chemicznych meldunku - propozycji będą realizowane w toku prowadzenia operacji i powinny znaleźć odzwierciedlenie w „ Planie zabezpieczenia chemicznego operacji " i w „ Mapie roboczej ". Jednak w zależności od zmieniającej się sytuacji operacyjno-taktycznej zadania te będą ulegać korekcie. Nad realizacją uzgodnionych wcześniej zagadnień oraz ich uaktualnianiem czuwać będą organa szefa wojsk chemicznych i zastępców: kwatermistrza i do spraw technicznych.

IV. MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA WOJSK CHEMICZNYCH TYŁÓW OPERACYJNYCH WYNIKAJĄCE Z ĆWICZEŃ BATALIONÓW CHEMICZNYCH TYŁÓW

Rozkaz ministra obrony narodowej do szkolenia Sił Zbrojnych PRL w roku 1987 nakazuje: „ Lepiej przygotować bataliony chemiczne tyłów operacyjnych do wykonywania zadań specjalistycznych." /pkt 28 g, str. 33/. W celu wykonania tego zadania w 1987 r przeprowadzono we wszystkich okręgach wojskowych ćwiczenia doświadczalne z batalionami chemicznymi tyłów armii. Bataliony te zostały sformowane na podstawie zarządzenia Szefa Sztabu Generalnego WP nr 060/Org z 3 września 1985r na bazie rozformowanych batalionów odkażania umundurowania brygad chemicznych armii. Teoretyczne możliwości wykorzystania bchemT armii w operacjach oraz zasady ich działania wymagały skonfrontowania z wnioskami wynikającymi z praktycznych działań. Pogłębiona analiza doświadczeń zdobytych podczas ćwiczeń w połączeniu z teorią miała stanowić podstawę do opracowania zasad użycia i taktyki działania bchemT armii. Jednocześnie ćwiczenia miały zweryfikować struktury organizacyjne batalionu oraz przydatność jego wyposażenia technicznego pod kątem wykonywanych zadań i optymalizacji działania na korzyść tyłów operacyjnych. Szef Wojsk Chemicznych MON wydając kierownikom ćwiczeń wskazówki organizacyjno-metodyczne określił główne wymogi dotyczące organizacji ćwiczeń oraz cele szkoleniowe i badawcze, które należy osiągnąć. Założono następujące cele szkoleniowe:

a/ doskonalić:

- organizację i praktyczną realizację zadań taktyczno-specjalnych w warunkach dziennych i nocnych;
- organizację pracy na punktach odkażania umundurowania oraz na punkcie zabiegów specjalnych.

b/ sprawdzić:

- zgranie pododdziałów podczas osiągania wyższych stanów gotowości bojowej;
- umiejętność prowadzenia rekonesansu i realność kalkulacji taktyczno-technicznych.

Cele badawcze ćwiczenia obejmowały następujące główne problemy:

- określenie maksymalnego dobowego czasu pracy kou;
- określenie dobowej wydajności pracy /możliwości bojowych/ kou;
- sprawdzenie technologii pracy plutonu segregacji pod kątem zapewnienia ciągłości, sortowania umundurowania;
- sprawdzenie funkcjonalności struktury organizacyjnej kou oraz kchem;
- sprawdzenie sprawności dowodzenia pododdziałami batalionu przy wykorzystaniu etatowych środków łączności;
- ustalenie norm czasowych odtwarzania gotowości technicznej po wykonaniu zadania.

Temat ćwiczenia był jednolity dla wszystkich batalionów: „ Działanie batalionu chemicznego tyłów w operacji zaczepnej armii." Każde ćwiczenie miało swoją specyfikę wynikającą z założonych aplikacyjnie sytuacji operacyjno-taktycznych, składu ćwiczących wojsk, rozmachu ćwiczeń oraz warunków atmosferycznych.

1. <u>Ćwiczenie doświadczalne z bchemT A POW</u>

Ćwiczenie zostało przeprowadzone w dniach 9-13.03.1987r. pod kierownictwem szefa wojsk chemicznych POW. W ćwiczeniu uczestniczyli: dowódca i sztab batalionu, jadna kou zmobilizowana według etatowej struktury organizacyjnej. Służba czynna stanowiła 6 % /1 oficer; 1 podoficer zawodowy i 4 żołnierzy służby zasadniczej/. Pozostałe

94 %,to żołnierze rezerwy, dla których w większości było to pierwsze lub drugie zetknięcie z instalacjami AGW i BU. Ponadto w ćwiczeniu uczestniczyła kchem w składzie: plrsk i plzs. W celu sprawdzenia technologii pracy plutonu segregacji umundurowania, utworzono nieetatowy pododdział z żołnierzy pułku chemicznego. Zgodnie z planem przebiegu ćwiczenia kompanijny POU rozwijano i zwijano dwukrotnie, co pozwoliło dokładniej określić normy czasowe. Zadania wykonywano w trudnych warunkach zimowych, w niskich temperaturach /od 15 do - 3°C/.

Ćwiczenie pozwoliło sformułować następujące wnioski wynikające z celów badawczych:

1. Maksymalny dobowy czas pracy kou wynosi 16 godzin. W tym czasie można zrealizować w instalacji AGW cztery pełne cykle odkażania, w instalacji BU - dwa cykle. Zabezpiecza to realizację instrukcyjnych norm odkażania umundurowania. Utrudnieniem w pracy obsługi instalacji BU jest ręczny sposób przygotowania drewna. W związku z tym, że zużycie drewna na cztery kotły wynosi około 450 kg/h x/, dotychczasowy ręczny sposób przygotowania drewna jest mało efektywny i czasochłonny. Przygotowanie drewna nie potrzebnie absorbuje żołnierzy, których celowiej byłoby wykorzystać do wykonywania innych zadań /np. do obsługiwania suszarni/. Na wyposażeniu kompanii znajdują się suszarnie polowe SP-75 przydzielone do drużyn BU. Obowiązujący etat nie przewiduje dodatkowych żołnierzy do ich rozstawiania i obsługiwania.

W ćwiczeniu przeprowadzono eksperyment polegający na wykorzystaniu suszarni SP-75 do suszenia umundurowania po odkażaniu w AGW /jednocześnie z suszarnią namiotową instalacji/. Wydajność suszarnii

---

x/ Dane orientacyjne, gdyż o faktycznym zużyciu decydować będą: gatunek drewna, stopień jego wilgotności oraz warunki atmosferyczne.

SP-75 była dwukrotnie większa zarówno pod względem załadowania, jak też czasu suszenia.

2. Badanie problemu segregacji skażonego umundurowania przeprowadzono w dwóch wariantach:-

- bezpośrednio przy instalacjach przez obsługi;

- w magazynie sprzętu skażonego przez dodatkowo utworzony /nieetatowy/ pluton segregacji.

Przy założonej w ćwiczeniu odległości magazynu skażonego umundurowania wynoszącej 500 m /ze względu na bezpieczeństwo/ realizacja pierwszego wariantu była utrudniona. W drużynach AGW i BU brak jest odkażaczy, którzy mogliby bez szkody dla pracy obsługi podczas rozwijania sortować, przygotowywać i przynosić skażoną odzież z odległości 500 m, na zabezpieczenie pierwszego załadowania. Byłoby to ewentualnie możliwe, lecz również bardzo problematyczne podczas przygotowania kolejnych załadowań. Takie rozwiązanie nie gwarantuje ciągłości pracy instalacji.

Zastosowanie drugiego wariantu przy występowaniu w kompanii plutonu segregacji usprawniło pracę na POU. Warunkiem zapewnienia ciągłości segregacji umundurowania jest dobra organizacja pracy plutonu, ustalenie wielkości i częstotliwości dostarczania skażonych przedmiotów /zapewnienie łączności z dowódcą kompanii/, wyposażenie plutonu w odpowiedni sprzęt /zapasowe komplety odzieży ochronnej i rękawic, środki do samoodkażania i odpowiednia ilość worków na skażone przedmioty/.

3. Wyniki badań problemu sprawności dowodzenia pododdziałami batalionu przy wykorzystaniu etatowych środków łączności wykazały, że posiadane środki radiowe nie w pełni zabezpieczają łączność wewnętrzną w relacji dowódca batalionu - dowódcy kompanii. Przy założeniu, że kompania odkażania umundurowania z zasady będą działać

samodzielnie, rozwijając POU odległe od siebie w skrajnych przypadkach do 100 km, istotnym problemem będzie utrzymanie łączności między dowódcą batalionu i dowódcą kompanii wykonującej samodzielnie zadanie w rejonie poza zasięgiem radiostacji UKF. Etatowe środki łączności nie zapewniają również łączności w relacji dowódca batalionu - dowódca kchem w razie wykonywania przez kompanię samodzielnego zadania w odległości większej niż 20 km.

4. Badania problematyki obsługi technicznej i napraw sprzętu bchemT wykazały, że instrukcyjne zakresy obsługi i napraw są realne i możliwe do wykonania przez etatowych żołnierzy przy średniej znajomości sprzętu. Znajdujące się w instalacjach AGW i BU zestawy narzędzi i przyrządów, zestawy materiałów technicznych oraz zestawy części zapasowych stanowiących wyposażenie instalacji w pełni zabezpieczają wykonanie napraw bieżących części specjalnej instalacji. Istnieje potrzeba rozszerzenia zestawów części zamiennych i zapasowych, głównie do instalacji AGW, celem zwiększenia zakresu remontów w batalionie.

2. Ćwiczenie doświadczalne z bchemT A SOW

Ćwiczenie zostało przeprowadzone w dniach 27-29.05.1987 r. pod kierownictwem szefa wojsk chemicznych SOW. W ćwiczeniu uczestniczyli: dowódca i sztab batalionu, jedna kou zmobilizowana w/g etatowej struktury organizacyjnej czasu „ W " oraz kchem. Żołnierze rezerwy stanowili 70 % składu osobowego batalionu. Na bazie pchem utworzony został również nieetatowy pluton segregacji umundurowania w składzie 12 żołnierzy. Ćwiczenie prowadzone było w korzystnych warunkach atmosferycznych /temperatura powyżej + 15°C/. Plan przebiegu ćwiczenia przewidywał trzy etapy.

Pierwszy etap /przygotowawczy/ nt.„ Osiąganie wyższych stanów gotowości bojowej w wyznaczonym rejonie, zgrywanie obsług i podod-

działów oraz planowanie przegrupowania batalionu do rejonu wyjściowego." W tym etapie pułk chemiczny zgodnie z planem powoływania i szkolenia rezerw osobowych przeprowadził mobilizacyjne rozwinięcie wyznaczonych do ćwiczenia pododdziałów bchemT na przykoszarowym placu ćwiczeń. Następnie przeprowadzono czterodniowe /23-26.05/ szkolenie zgrywające pododdziałów batalionu według planu opracowanego przez dowódcę pułku.

Drugi etap nt. „ Organizacja i prowadzenie rozpoznania likwidacji skażeń oraz odkażania umundurowania skażonego wysokotoksycznymi ST podczas wprowadzania do bitwy głównego zgrupowania uderzeniowego armii."

Trzeci etap nt. „ Planowanie przegrupowania oraz użycia bchemT w operacji zaczepnej armii. Organizacja i praktyczne prowadzenie odkażania umundurowania, wyposażenia i środków ochrony przed skażeniami oraz rozpoznania i likwidacji skażeń w warunkach dzienno-nocnych." W tym etapie ćwiczenia dodatkowo włączono eksperymentalnie pralnię polową ze składu tyłów armii, w składzie 4 sekcji prania wodnego. Celem eksperymentu było określenie celowości, zakresu i możliwości współdziałania pododdziałów odkażania umundurowania bchemT z tyłami armii w zakresie odkażania umundurowania oraz prania higienicznego. Wyniki badań prowadzonych przez zespół badawczy z SOW są w większości zbieżne z wnioskami wypracowanymi w POW. Do istotnych, dodatkowych wniosków należą:

1. Określenie dobowej wydajności pracy kou, przy założonym maksymalnym czasie pracy 12-16 godzin w ciągu doby /2-3 cykle pracy instalacji BU, 4-5 cykli AGW/. Wydajność ta wynosi: 400-600 kpl. indywidualnych środków ochrony przed skażeniami /odzież + maska/ i 1200-1500 kpl. umundurowania letniego i oporządzenia /mundury, bielizna, buty, pasy, szaliki, torby na maski i odzież ochronna,

ładownice/.

2. Określanie normy czasowej odtwarzania gotowości technicznej po odkażaniu umundurowania, wynoszącej 5 godzin, w tym:

- odkażanie sprzętu i żołnierzy - 2 godz.;

- konserwacja urządzeń po pracy i odkażaniu oraz odtwarzanie zapasów materiałowych - 3 godz.

3. Przeprowadzony eksperyment współdziałania kou z pralnią polową wskazuje potrzebę łączenia procesu technologicznego odkażania oraz prania bielizny umundurowania poprzez wspólne działanie z pralnią na zasadzie jej okresowego przydziału. Taki sposób prowadzenia odkażania z jednoczesnym praniem higienicznym zdecydowanie zwiększa sprawność działania dzięki skróceniu łącznego czasu odkażania i prania o jeden cykl suszenia.

4. Zabezpieczenie techniczno-chemiczne w bchemT aktualnie nie odpowiada wymogom ilościowym i jakościowym. Istnieje potrzeba wyposażenia każdej kou w uniwersalny warsztat OWR przystosowany do remontu sprzętu pododdziału, natomiast na szczeblu bchemT celowym byłoby warsztat RWCh zamienić warsztatem WCh-65 w celu zabezpieczenia potrzeb remontowych indywidualnych środków ochrony przed skażeniami, przyrządów rozpoznania skażeń i zestawów odkażających.

5. W zakresie usprawnienia struktury organizacyjnej kou celowym wydaje się ujednolicenie struktury organizacyjnej plutonów odkażania umundurowania tak, aby w każdej kompanii był jeden pluton AGW i jeden pluton BU. Przyniesie to wymierne korzyści w postaci ułatwienia procesu szkolenia i usprawnienia procesu odkażania.

3. Wnioski z ćwiczeń bchemT w zakresie doskonalenia struktur organizacyjnych, wykorzystania i działania batalionów chemicznych tyłów oraz dowodzenia nimi

W warunkach prowadzenia działań bojowych z użyciem broni ma-

sowego rażenia, uderzenia jądrowe i chemiczne oraz skażenia zmuszą elementy ugrupowania tyłów do długotrwałego działania w strefach skażeń promieniotwórczych i rejonach użycia broni chemicznej przez nieprzyjaciela. Główny wysiłek zabezpieczenia chemicznego armii w dziedzinie rozpoznania i likwidacji skażeń skupiony będzie z reguły na zabezpieczeniu związków taktycznych /oddziałów/ pierwszego i drugiego rzutu oraz armijnych odwodów specjalnych. W świetle tego mało prawdopodobne jest, w sytuacji masowych skażeń w zaistniałych w armii, udzielenie pomocy tyłom w likwidacji skażeń. Jednym z oddziałów przeznaczonych do likwidacji skażeń w tyłach jest bchemT, dysponujący jednak w tym względzie zbyt małą ilością sił w stosunku do potrzeb odkażania i dezaktywacji uzbrojenia, środków transportowych i zapasów środków materiałowych z wyjątkiem umundurowania.

Ćwiczenia potwierdziły teoretycznie sformułowane zasady wykorzystania i działania bchemT. W czasie organizowania operacji zaczepnej batalion powinien zająć rejon ześrodkowania o powierzchni 5-7 km^2 w ugrupowaniu tyłów operacyjnych, w pobliżu TSD armii /10-15 km od TSD/ i przegrupowywać się z zasady jeden raz na 1-2 doby /lub stosownie do potrzeb/ całością sił albo kompaniami. Winien być wykorzystywany zgodnie z decyzją szefa wojsk chemicznych armii lub kwatermistrza - zastępcy dowódcy armii. Będzie z zasady użyty w sposób zdecentralizowany, ze względu na posiadanie w swoim składzie dwóch rodzajów pododdziałów o różnym przeznaczeniu: jednej kompanii chemicznej i dwóch kompanii odkażania umundurowania.

Kompania chemiczna będzie użyta w zasadzie do rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych w 1-2 elementach ugrupowania tyłów armii, zaś pododdziały /kompanie/ odkażania umundurowania będą wykonywały zadania w wyznaczonym rejonie, do którego będzie dostarczane skażone umundurowanie lub przenosić się do kolejnych rejonów

zbiórki skażonego umundurowania.

Kompania chemiczna będzie kierowana do likwidacji skażeń przede wszystkim w oddziałach tyłowych nie posiadających etatowych pododdziałów zabiegów specjalnych /ABR, APTBR, bde i inne/ oraz, jak uprzednio wspomniano, do rozpoznania skażeń /wykrywania wybuchów jądrowych/ a ponadto do kontroli stopnia skażenia żołnierzy, sprzętu i różnego rodzaju środków materiałowych.

Pluton rozpoznania skażeń będzie najczęściej wykorzystywany do prowadzenia rozpoznania skażeń dróg przegrupowania tyłów operacyjnych oraz rozpoznania rejonów przewidzianych do zajęcia przez elementy ugrupowania tyłów. Może również wykrywać wybuchy jądrowe w rejonie obserwacji i wykrywania /ROW/ lub systemem posterunków obserwacji skażeń rozwiniętych w obszarze rozmieszczenia tyłów armii. Informacje o uderzeniach jądrowych oraz o sytuacji skażeń dowódcy plutonu przekazuje do SOAS TSD armii. W razie potrzeby dowódca bataliomu może przydzielić w tym celu radiostacje krótkofalową.

Pluton zabiegów specjalnych będzie rozwijać PZS przy drogach marszu skażonych oddziałów tyłowych do rejonów zapasowych. Najczęściej w rejonie PZS będzie znajdować się dowódca kchem, który z tego miejsca dowodzić będzie kompanią. Pluton zabiegów specjalnych może być ponadto wykorzystywany do prowadzenia likwidacji skażeń w batalionowych kou po wykonaniu przez nie zadań związanych z odkażaniem umundurowania. Taki sposób wykorzystania plzs wydatnie skróci czas odtwarzania zdolności bojowej tych kompanii.

Kompania odkażania umundurowania będzie odkażać umundurowanie, oporządzenie oraz indywidualne środki ochrony przed skażeniami w ugrupowaniu tyłów armii lub w obszarze /pasie/ działania armii. Odkażanie umundurowania może być prowadzone według następujących

wariantów:

a/ przy PZS organizowanych siłami BChem;

b/ przy składach mundurowych armii;

c/ wzdłuż armijnych grup samochodowych w punktach odkażania umundurowania rozwijanych przy PZSU.

Optymalnym sposobem działania będzie rozwijanie POU w rejonach zbiórki skażonego umundurowania, którego ilość może zapewnić minimum 10-cio godzinną pracę instalacji. Dzięki temu uniknie się czasochłonnego, trudnego organizacyjnie przewożenia skażonej odzieży i oporządzenia. W rejonach PZS z reguły będą odkażane indywidualne środki ochrony przed skażeniami.

Kompanie będą najczęściej działać samodzielnie, rozwijając POU odległe od siebie do 100 km. Kompania odkażania umundurowania jest podstawowym pododdziałem, który prowadzić będzie samodzielnie odkażanie umundurowania na kompanijnym POU. Rozwijanie plutonowych POU może mieć miejsce w wyjątkowych sytuacjach. Jest to wariant mało korzystny, mało efektywny oraz trudny do realizacji od strony organizacyjnej /problemy dowodzenia przez dowódcę kompanii, zaopatrywania, zabezpieczenia technicznego/. Samodzielne działanie kou w znacznych odległościach od siebie stwarzać będzie określone trudności w dowodzeniu. Dowódca batalionu dowodzić będzie z rejonu POU rozwiniętego przy jednej z kompanii działającej w pobliżu TSD armii lub najbliżej położonej w stosunku do tego stanowiska dowodzenia. Do łączności z kou wykonującą samodzielnie zadania w rejonie będącym poza zasięgiem kompanijnych środków radiowych UKF, może być przydzielona dowódcy kompanii radiostacja KF.

Doświadczenia z ćwiczeń wskazują, że podczas prowadzenia ogólnych kalkulacji odkażania należy przyjmować następujące normy dla instalacji:

	Czas trwania czynności					Czas trwania jednego cyklu pracy	Ilość cykli w czasie jednej doby działań /14-16 h/
	Załadowanie	Podgrzewanie	Odkażanie	Wyładowanie			
AGW lato / zima	30'	1 h / 2 h	1 h	30'		3 h / 4 h	4
	Napełnienie wodą	Załadowanie	Podgrzewanie	Odkażanie	Wyładowanie		
BU lato / zima	10'	20'	1h20' / 2 h	3 h	20'	5 h / 6 h	2

Uwaga: w normach odkażania przyjęto średnie czasy odkażania:

- w instalacji AGW - odkażanie umundurowania oraz bielizny bawełnianej skażonych iperytem;
- w instalacji BU - odkażanie części twarzowych masek pgaz i rękawic ochronnych skażonych iperytem.

Rozwinięcie punktu odkażania umundurowania pokazano na schemacie 6.

Tak więc przeprowadzone ćwiczenia doświadczalne pozwoliły wypracować szereg wniosków i propozycji dotyczących możliwości wykorzystania bchemT, zasad ich działania, sposobu organizacji dowodzenia, pożądanych zmian w zakresie struktur organizacyjnych i wyposażenia. Wnioski przedstawione przez poszczególne zespoły badawcze różniły się w szczegółach, były natomiast zbieżne w ujęciu problemowym. Można je podsumować następująco:

1. Batalion chemiczny tyłów armii może rozwinąć dwa punkty odkażania umundurowania - każdy siłami jednej kompanii, będącej podstawowym pododdziałem przygotowanym do samodzielnego wykonywa-

Schemat 6.

Schemat rozwinięcia punktu odkażania umundurowania
/wariant/

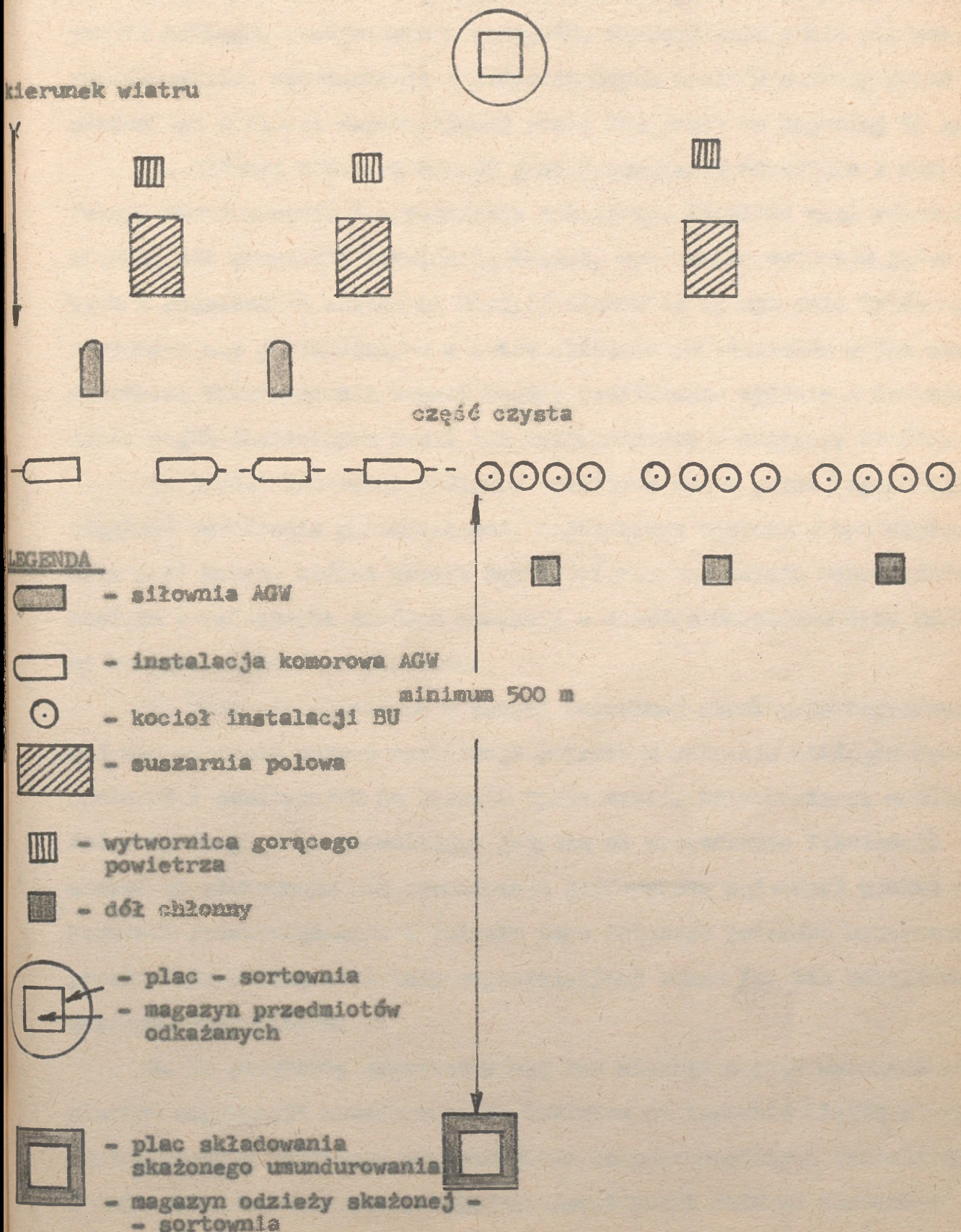

nia zadań.

2. Punkt odkażania umundurowania może być rozwijany w pobliżu punktu zabiegów specjalnych w przypadku zgromadzenia w nim skażonego umundurowania, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami w ilości zapewniającej pracę kou przez co najmniej 10 godz.

3. Głównym zadaniem bchemT jest prowadzenie odkażania i dezynfekcji umundurowania i wyposażenia żołnierzy. Batalion może również częścią sił prowadzić likwidację skażeń, wykrywanie wybuchów jądrowych i rozpoznanie skażeń na korzyść elementów ugrupowania tyłów operacyjnych nie posiadających w swoim składzie pododdziałów wojsk chemicznych. Wykorzystanie bchemT będzie realizowane zgodnie z decyzją szefa wojsk chemicznych armii lub kwatermistrza - zastępcy dowódcy.

4. Środki łączności radiowej batalionu nie w pełni zapewniają ciągłość dowodzenia pododdziałami. Najsłabszym ogniwem w tym względzie jest kchem, której środki łączności nie zapewniają odpowiedniego zasięgu w relacjach: dowódca kompanii - dowódca batalionu oraz dowódca kompanii - dowódcy plutonów.

5. Kompania chemiczna w swojej aktualnej strukturze organizacyjnej nie zapewnia pełnej realizacji potrzeb w zakresie zabiegów specjalnych i sanitarnych na korzyść tyłów armii. Dotychczasowe możliwości w tym względzie pozwalające jedynie na prowadzenie likwidacji skażeń na plutonowym PZS ograniczają jednorazową pojemność punktu do kompanii /równorzędnej/. W świetle tego istnieje potrzeba utworzenia pododdziału według struktury organizacyjnej kchem lub kzs batalionu zabiegów specjalnych.

6. Do struktury organizacyjnej kou niezbędne jest wprowadzenie plutonu segregacji umundurowania. Powinien on zapewnić ciągłą i rytmiczną dostawę skażonego umundurowania do poszczególnych instalacji. W celu zachowania warunków bezpieczeństwa punkt zbiórki skażonego

umundurowania rozmieszcza się w odległości nie mniejszej jak 500 m od instalacji. Na punkcie tym umundurowanie, oporządzenie i indywidualne środki ochrony przed skażeniami powinny być sortowane. W przypadku nie rozdzielenia skażonego umundurowania, oporządzenia i indywidualne środki ochrony przed skażeniami, pluton segregacji z kou dokonuje sortowania lub załadunku do worków pogumowanych w ilościach odpowiadających normom załadowazym poszczególnych instalacji lub stanowiących ich część np. 1/2, 1/3. Dla uniknięcia pomyłek, na workach dokonuje się opisu ich zawartości.

W punkcie zbiórki skażonego umundurowania /rejonie pracy plutonu segregacji/ należy urządzić plac z częścią skażoną i nieskażoną /brudną i czystą/ w następujący sposób:

a/ na części skażonej /brudnej/ - oznaczonej żółtymi chorągiewkami z napisem „ SKAŻONE ":

- magazyn skażonego umundurowania - sortownię;
- plac składowania skażonego umundurowania w workach pogumowanych.

Na placu tym należy umieścić tablice opisowe dwustronne z nazwą posortowanych przedmiotów oraz 3-4 wiadra metalowe /z AGW/ z 5 % wodnym roztworem podchlorynu wapniowego;

- miejsce do prowadzenia zabiegów specjalnych i zdejmowania indywidualnych środków ochrony przed skażeniami.

b/ na części nieskażonej /czystej/:

- miejsce wypoczynku żołnierzy;
- miejsce spożywania posiłków;
- miejsce nakładania indywidualnych środków ochrony przed skażeniami.

Każdy żołnierz plutonu segregacji powinien być wyposażony w 5 kpl. indywidualnych środków ochrony przed skażeniami . Ilość

worków pogumowanych powinna zabezpieczyć dwa rzuty do załadowania wszystkich instalacji tj. nie mniej niż 100 szt. Celem zapewnienia ciągłości sortowania pluton segregacji powinien działać drużynami. Każda drużyna po wykonaniu swego zadania powinna wykonać zabiegi specjalne indywidualnych środków ochrony przed skażeniami, po czym zdjąć je. Zdjęte środki indywidualnej ochrony przekazuje się do odkażania.

7. Kompania odkażania umundurowania w obecnej strukturze organizacyjnej nie ma możliwości przywracania właściwości użytkowych /prania higienicznego/ umundurowania i bielizny. W celu usprawnienia procesu technologicznego odkażania umundurowania i bielizny celowe jest wspólne działanie kou z pralnią polową, co zapewnia skrócenie łącznego czasu odkażania i prania higienicznego o jeden cykl suszenia.

8. Zachowanie warunków bezpieczeństwa ludzi pracujących na POU oraz zapewnienie ciągłości i rytmiczności pracy wymagają rozwiązania problemu odkażania instalacji, zestawów pomocniczych, środków transportowych, worków ze skażonymi przedmiotami, a także prowadzenia zabiegów sanitarnych żołnierzy. Celowym będzie wyposażyć poszczególne instalacje /drużyny/ zestawy odkażające ZOd lub inne, do prowadzenia samoodkażania. Również w pełni uzasadnione byłoby uzupełnienie etatu kou drużyną zabiegów sanitarnych /jedna instalacja UG/ a ponadto w celu odkażania obsług pracujących na części brudnej POU - wyposażenie drużyny w urządzenie ramowe do zabiegów specjalnych.

9. Najbardziej pracochłonnym elementem działania pododdziałów odkażania umundurowania wyposażonych w instalacje BU jest przygotowanie drewna sposobem ręcznym. W związku z tym celowym byłoby wprowadzenie do etatu kou piły spalinowej stanowiącej wyposażenie

centralnego punktu przygotowania drewna.

10. Należy zweryfikować i rozszerzyć zestaw części zamiennych i zapasowych, głównie do instalacji AGW pod kątem zwiększenia możliwości remontów w batalionie.

11. W celu uzyskania zamienności funkcji obsług instalacji ASG, należy szkolić żołnierzy pracujących na urządzeniach w dwóch specjalnościach: operator AGW - odkażacz.

12. Przy założeniu, że kou jest podstawową jednostką organizacyjną zdolną do samodzielnego wykonywania zadań w zakresie odkażania umundurowania, celowym byłoby ujednolicić strukturę organizacyjną plutonów odkażania umundurowania. Utworzenie w każdej kou oddzielnego plutonu AGW i plutonu BU usprawniłoby pracę na kou, szkolenie i nadzór oraz procesem odkażania.

Przedstawione powyżej wnioski i propozycje wynikające z doświadczeń zgromadzonych podczas ćwiczeń z bchemT nie wyczerpują wszystkich problemów związanych z wykorzystaniem i działaniem bojowym batalionu. Ćwiczenia doświadczalne nie mogły rozwiązać szeregu problemów, a mianowicie:

1. Dostarczyć materiału do jednoznacznego określenia technologii odkażania poszczególnych asortymentów umundurowania i oporządzenia skażonych różnymi środkami trującymi, przy zachowaniu gwarancji skuteczności odkażania. Można spodziewać się, że powyższe technologie będą opracowane w ćwiczeniu, które zostanie przeprowadzone na poligonie m. SŁUBOWO przez WIChiR.

2. Rozwiązać problemów przyjmowania i przekazywania umundurowania, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami. Powyższe utrudnia fakt braku ustaleń dotyczących zakresu kompetencji i obowiązków wojsk chemicznych i służby mundurowej w zakresie zbierania skażonego umundurowania i oporządzenia, jego transportu oraz ekspedycji do użytkowników /składów/po przeprowadzeniu odkażania.

V. AKTUALNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI WYBRANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ ZABEZPIECZENIA CHEMICZNEGO TYŁÓW OPERACYJNYCH ORAZ KIERUNKI DOSKONALENIA SYSTEMÓW I STRUKTUR

1. System wykrywania skażeń

Celem systemu wykrywania skażeń w tyłach operacyjnych jest dostarczenie dowódcom i sztabom informacji o uderzeniach bronią masowego rażenia oraz środkami zapalającymi, a także o przewidywanych skutkach tych uderzeń. Działalność tego systemu umożliwia wykonanie odpowiednich przedsięwzięć zapewniających ochronę przed skażeniami. Należą do nich:

- ostrzeganie oddziałów /pododdziałów tyłowych/ zagrożonych opadem promieniotwórczym lub obłokiem skażonego powietrza środkami trującymi;
- wyprowadzenie wojsk z terenu skażonego;
- obchodzenie stref skażonych;
- prowadzenie zabiegów sanitarnych i specjalnych.

W skład systemu wykrywania skażeń wchodzi sieć wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń oraz organy /osoby funkcyjne/ w dowództwach i sztabach, których zadaniem jest zbieranie oraz opracowywanie danych o uderzeniach BMR i ich skutkach. Źródłem informacji o użyciu przez nieprzyjaciela BMR jest sieć wykrywania, w której skład wchodzą etatowe i nieetatowe elementy. Do nieetatowych elementów zaliczamy ogólnowojskowe posterunki obserwacyjne, wystawiane ze składów specjalnie przygotowanych drużyn i wyposażonych dodatkowo w przyrządy rozpoznania skażeń. Występują one we wszystkich pododdziałach typu kompania /równorzędna/ oraz batalion. Wyposażenie techniczne tych posterunków w poważnym stopniu ogranicza ich możliwości. Dane uzyskane przez te posterunki mają bardzo ogólny charakter, toteż nie mogą być wykorzystane przez organy systemu wykrywania skażeń do pro-

gnozowania skażeń i zniszczeń. System wykrywania skażeń korzysta wyłącznie z informacji dotyczących rzeczywistych skażeń promieniotwórczych na podstawie meldunków składanych przez wytypowane posterunki o stwierdzonych mocach dawek. Zasadniczym źródłem informacji w systemie wykrywania skażeń tyłów operacyjnych są elementy etatowe, organizowane przez wojska chemiczne siłami pododdziałów naziemnego rozpoznania skażeń. Organizację pododdziałów rozpoznania skażeń oraz ogniwa, w których one występują zarówno na szczeblu tyłów frontu, jak i tyłów armii, a także zasady ich wykorzystania przedstawiono w rozdziale III.

Informacje z pododdziałów naziemnego rozpoznania skażeń napływają w sieciach łączności dowodzenia do stacji obliczeniowo-analitycznych skażeń, które odpowiedzialne są za zbiór i opracowanie informacji uzyskanych z posterunków. Na szczeblu tyłów frontu stacje obliczeniowo-analityczne skażeń występują przy TSD frontu, FBMZ oraz TBF, zaś w tyłach armijnych - przy TSD i ABMZ. Obieg informacji o uderzeniach BMR i skażeniach w systemie wykrywania skażeń w tyłach operacyjnych przedstawiono na schemacie 7.

Przedstawiony na schemacie obieg informacji o uderzeniach BMR i skażeniach oparty jest w głównej mierze na relacjach radiowych łączności dowodzenia poszczególnych związków taktycznych i oddziałów tyłowych. Ten system nie pozwala na uzyskiwanie danych bezpośrednio przez SOAS od pododdziałów rozpoznania skażeń, co w istotny sposób obniża jego efektywność. SOAS-y tyłów operacyjnych armii wyposażone są w aparatownie typu AOAS-2/2M/ typu dywizyjnego. Umożliwiają one określone relacje łączności. Relacje łączności tyłów operacyjnych przedstawiono na schemacie 8.

Podstawowym i w zasadzie jedynym źródłem informacji o uderzeniach BMR i skażeniach są posterunki obserwacji skażeń. W określo-

Schemat 7.

Obieg informacji o uderzeniach BMR i skażeniach w systemie wykrywania skażeń tyłów operacyjnych

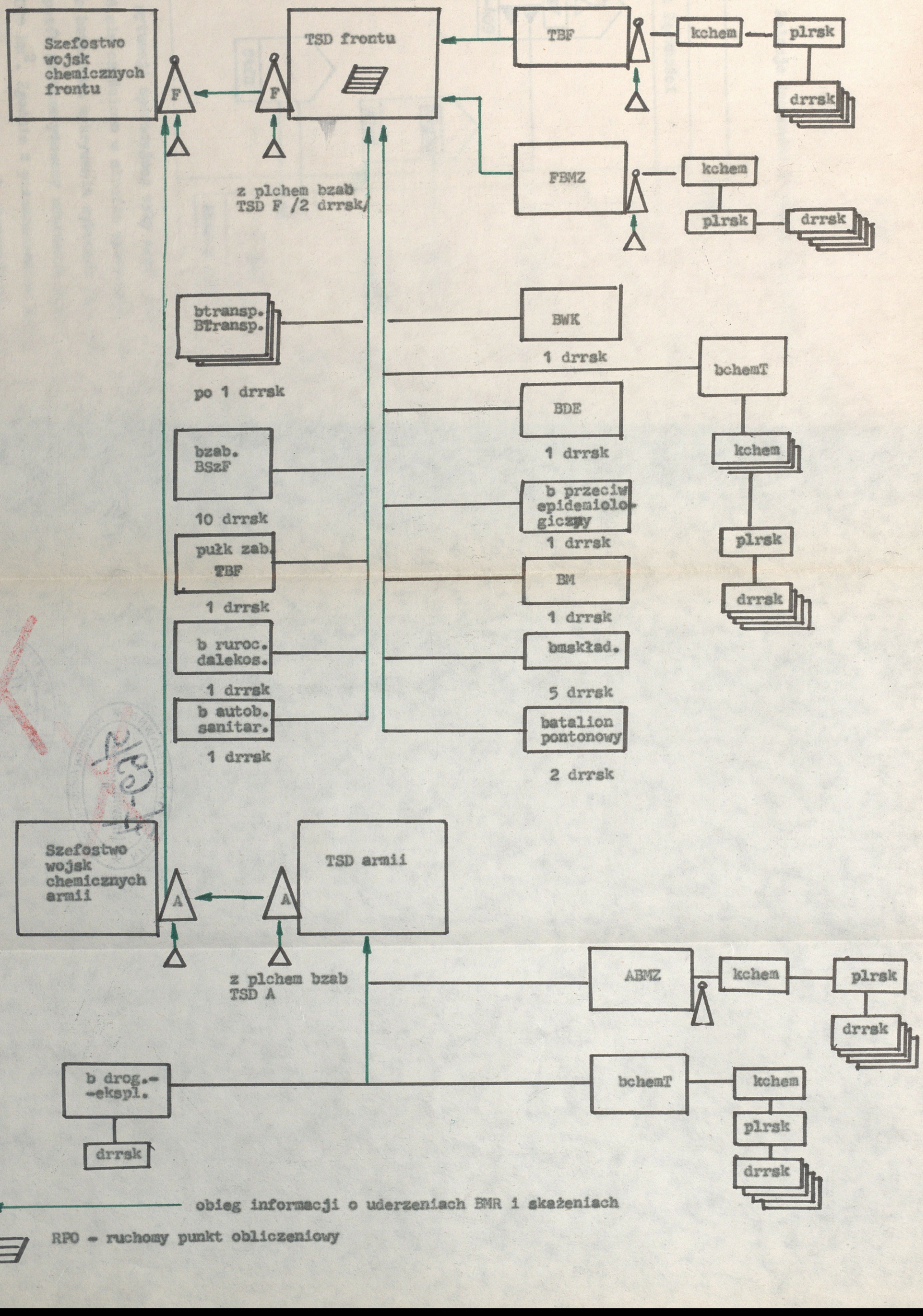

Schemat 8.

Relacje łączności w tyłach operacyjnych

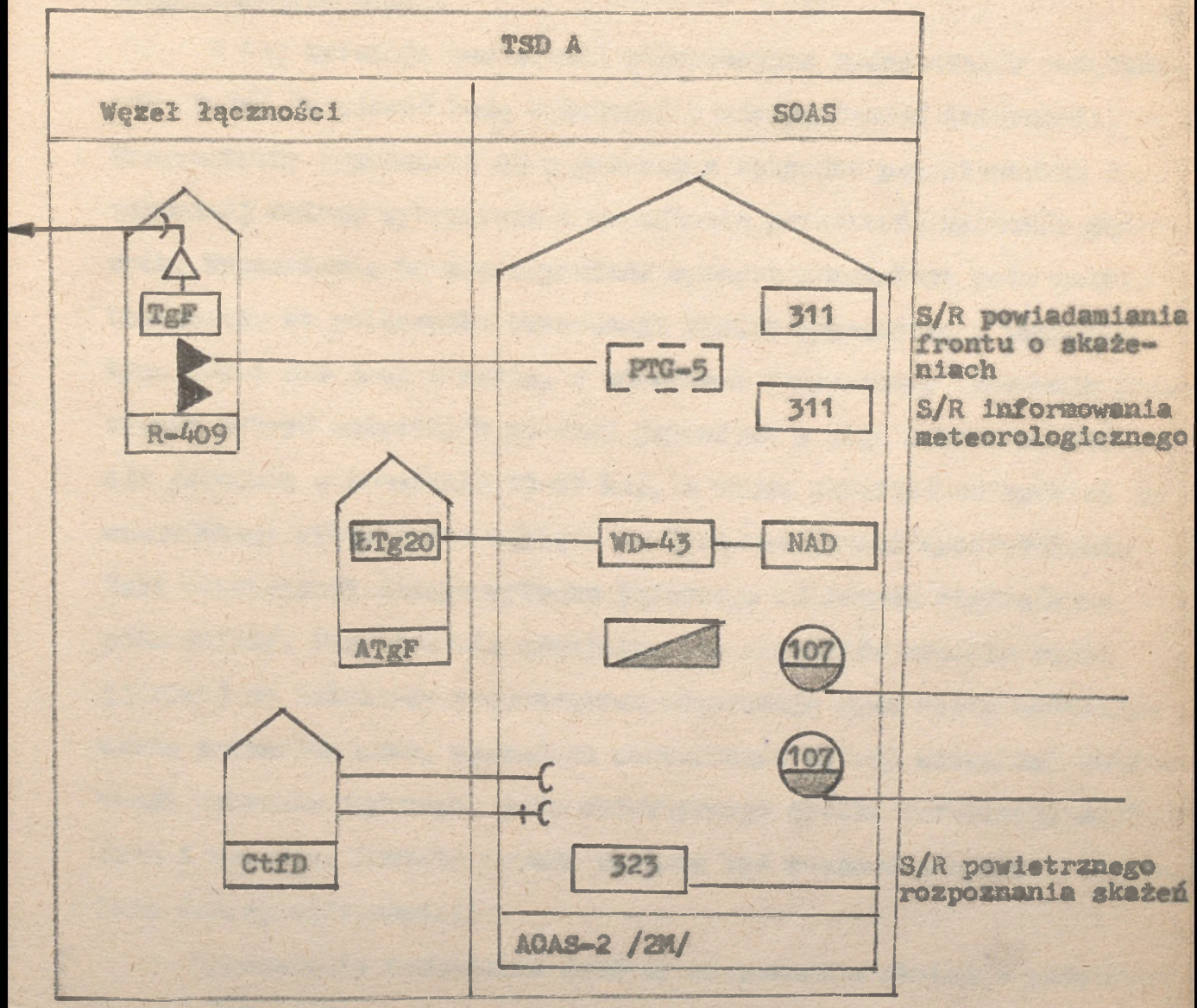

nej sytuacji operacyjnej tyły armii oraz niekiedy frontu mogą znaleźć się częściowo w strefie wykrywania wybuchów jądrowych frontowego batalionu wykrywania wybuchów jądrowych, który może wykrywać w sposób zautomatyzowany uderzenia jądrowe na powierzchni około 10 000 km^2. Zgodnie z przeznaczeniem batalion działa głównie na korzyść 1-2 zasadniczych elementów ugrupowania operacyjnego.

W strefie odpowiedzialności batalionu mogą znaleźć się tyły pierwszo rzutowych armii, natomiast mało prawdopodobne jest uzyskiwanie danych po uderzeniach jądrowych w obszarze tyłów frontu oraz tyłów drugorzutowych armii.

W tej sytuacji posterunki obserwacyjne pododdziałów rozpoznania skażeń decydować będą o jakości i wiarygodności informacji. Obserwatorzy wyposażeni są w przyrządy optyczne przystosowane do wizualnej metody wykrywania i określania parametrów wybuchów jądrowych. Wyposażenie to nie odpowiada wymogom przyszłego pola walki. Obserwator na posterunku obserwacji skażeń wyposażony w przyrząd typu POW-1 nie jest w sanie, w warunkach zmasowanego uderzenia jądrowego wykryć wszystkich uderzeń jądrowych w jego sektorze obserwacji /średnio w promieniu 10-12 km/, a nawet określić odległości do zauważonego wybuchu /ze względu na brak możliwości wyodrębnienia fali akustycznej danego wybuchu jądrowego od innych odgłosów na polu walki/. Bezpośrednie oddziaływanie czynników rażenia broni jądrowej na żołnierzy prowadzących obserwację oraz silne oddziaływanie psychologiczne, ogranicza skuteczność metody wizualnej obserwacji wybuchów jądrowych jako obiektywnego źródła informacji dowództw i sztabów. Ponadto metoda ta może być stosowana tylko w warunkach dobrej widoczności.

Wyposażenie techniczne drużyny rozpoznania skażeń - podstawowego źródła informacji w tyłach operacyjnych nie gwarantuje zatem wykonania zadań w dziedzinie wykrywania wybuchów jądrowych, gdyż nie zapewnia uzyskanie wiarygodnych danych.

Osobny problem stanowi naziemne rozpoznanie skażeń dla potrzeb tyłów operacyjnych. Uwzględniając fakt, że tyły rozmieszczane są na znacznych obszarach, szybkość i sprawność prowadzenia naziemnego rozpoznania skażeń mieć będzie istotne znaczenie dla bezpiecz-

nego działania wojsk. Struktura organizacyjna tyłowych pododdziałów naziemnego rozpoznania skażeń oraz ich techniczne wyposażenie w pełni zabezpieczają wykonanie zadań rozpoznania skażeń promieniotwórczych. Rozpoznanie to może być prowadzone z prędkością 30-40km/h która zapewnia płynność wykonywania zadań rozpoznania bez groźby hamowania ruchu przegrupowujących się wojsk i sprawnego zajmowania przez nie nowych rejonów ześrodkowania.

Odrębny problem stanowi rozpoznanie skażeń chemicznych, które ze względu na wyposażenie techniczne nie może być prowadzone z szybkością większą niż 10 km/h. Stwarza to istotną trudność w prowadzeniu rozpoznania skażeń zarówno na korzyść przegrupowujących się wojsk, jak też dla zabezpieczenia potrzeb wojsk, które przewidują zajęcie nowych rejonów ześrodkowania.

Z naziemnym rozpoznaniem skażeń promieniotwórczych i chemicznych wiąże się problem wymagający rozwiązania. Dotyczy on możliwości przekazywania do wojsk danych z rozpoznania, które ze względu na niewielki zasięg łączności radiowej są w znacznym stopniu ograniczone.

O sprawności funkcjonowania systemu wykrywania skażeń w tyłach operacyjnych decyduje w głównej mierze szybkość analizowania i przetwarzania informacji otrzymywanych z sieci wykrywania skażeń. Aktualne wyposażenie SOAS-ów w urządzenia techniczne nie odpowiada potrzebom, szczególnie w zakresie przetwarzania danych o uderzeniach bronią jądrową i skażeniach promieniotwórczych. Brak autonomicznej techniki mikrokomputerowej nie pozwala na skrócenie procesu wypracowania danych, natomiast wyposażenie SOAS TSD frontu w mało wydajną powielarnię typu PCh-1 pracującą w oparciu o tzw. „ mokrą " technikę powielania dokumentów wpływa na jej niską jakość oraz długi czas wytwarzania.

WNIOSKI:

1. Ograniczona skuteczność wizualnych metod wykrywania wybuchów jądrowych i określania ich parametrów nie zapewnia wiarygodnych informacji. Obserwację wybuchów jądrowych w tyłach operacyjnych należy oprzeć na aparaturze technicznej rejestrującej automatycznie wybuchy jądrowe, a także ich parametry z pominięciem bezpośredniego udziału obserwatora.

2. Niezbędna jest modyfikacja sprzętu indykacji skażeń chemicznych pod kątem dostosowania go do potrzeb prowadzenia naziemnego rozpoznania skażeń chemicznych z prędkością odpowiadającą szybkości przegrupowania tyłowych ZT i oddziałów. Ten warunek mogą spełnić przyrządy zdalne wykrywające skażenia.

3. Wyposażenie techniczne SOAS-ów tyłów operacyjnych ogranicza ich możliwości działania na rzecz dowództw i sztabów. W celu skrócenia czasu opracowywania danych o uderzeniach BMR oraz ich przetwarzania niezbędne jest wyposażenie stacji w technikę mikrokomputerową oraz w powielarnie oparte na nowoczesnej technice.

2. Likwidacja skażeń

Likwidacja skażeń w tyłach operacyjnych, ze względu na specyfikę działania ZT i oddziałów tyłowych wymaga szczególnego potraktowania. Specyfika wynika z faktu znacznego rozproszenia wojsk tyłowych na dużych obszarach, co w istotny sposób utrudnia organizację likwidacji skażeń, szczególnie w przypadku ich masowego wystąpienia. Możliwości bojowe wojsk chemicznych tyłów frontowych i armijnych nie pozwalają na zaspokojenie pełnych potrzeb w prowadzeniu całkowitych zabiegów specjalnych i sanitarnych. Szeroki zakres zadań związanych z likwidacją skażeń powoduje konieczność koncentracji wysiłku wojsk chemicznych na zapewnieniu żywotności zasadniczych elementów. Toteż wysiłek skierowany jest na zapewnienie

likwidacji skażeń w TSD F i TSD A, których funkcjonowanie ma decydujące znaczenie dla sprawności dowodzenia tyłami. Na szczeblu tyłów frontowych występują następujące pododdziały przeznaczone do likwidacji skażeń: bchemT, kchem TBF, kchem FBMZ, plchem BDE. Na szczeblu armii występują: bchemT, kchem ABMZ.

Pododdziały te nie są w stanie zapewnić likwidacji skażeń we wszystkich jednostkach tyłowych. Z punktu widzenia ekonomii sił nie ma takiej potrzeby. Problem można rozwiązać na drodze systematycznego zwiększania autonomiczności pododdziałów tyłowych w likwidacji skażeń własnymi siłami. Realizacja tego zadania będzie możliwa w przypadku odpowiedniego wyposażenia technicznego jednostek tyłowych.

Odrębny problem wymagający rozwiązania stanowi struktura organizacyjna bchemT armii, które stanowią niejako odwód w rękach dowódcy, który należy kierować na najważniejsze kierunki. Pododdziały zabiegów specjalnych wchodzące w skład batalionu /plzs/ mają zbyt ograniczone siły i środki, co uniemożliwia prowadzenie likwidacji skażeń na szerszą skalę w przypadku masowych porażeń. W tej sytuacji istnieje potrzeba utworzenia w składzie bchemT A kompanii zabiegów specjalnych o strukturze zbliżonej do dywizyjnych kchem.

3. Kierowanie zabezpieczeniem chemicznym tyłów operacyjnych

Kierownictwo jest czynnością, której rola polega na pobudzaniu aktywności, koordynowaniu wysiłków i harmonizowaniu działania poszczególnych zespołów.x/

W świetle wcześniejszych rozważań widać, że zabezpieczenie chemiczne tyłów operacyjnych jest przedsięwzięciem niezwykle złożo-

---

x/ I.Cheralier - wg Materiałów Informacyjnych TNOK „ Zarządzanie przedsiębiorstwem ", zeszyt 1, Warszawa 1959r.

nym, wielopłaszczyznowym, realizowanym przez wielu wykonawców. Złożoność problematyki zabezpieczenia chemicznego skłania do szukania dróg usprawnienia struktury dowodzenia pod kątem operatywności i ekonomiczności w działaniu. Optymalizacja struktur kierowania decydować będzie o sprawności działania pododdziałów wojsk chemicznych realizujących przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego.

Obecny system kierowania na szczeblu frontu oraz armii, silnie scentralizowany przy SD związków operacyjnych nie zapewnia sprawnej organizacji zabezpieczenia chemicznego w tyłach, szczególnie w sytuacji masowych skażeń obejmujących znaczną część pasa działania frontu /armii/. W razie zmasowanego użycia BMR, do głównych zadań zabezpieczenia chemicznego należeć będą: wykrywanie uderzeń BMR, rozpoznanie i likwidacja skażeń oraz kontrola napromienienia i stopnia skażenia. Od sprawności wykonania tych przedsięwzięć zależeć będzie zachowanie zdolności bojowej tyłów i stopień realizacji zadań, do których tyły zostały powołane. Jak stwierdzono na wstępie, kierowanie polega na koordynowaniu wysiłków i harmonizowaniu działania. Do realizacji tego zadania niezbędne jest jednoosobowe kierownictwo, skupiające w swym ręku i obejmujące całość problematyki zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych. Stąd potrzeba utworzenia na szczeblu frontu oraz armii stanowiska szefa zabezpieczenia chemicznego tyłów frontu /armii/ lub stanowiska oficera wojsk chemicznych w sztabie tyłów F /armii/, podległego szefowi sztabu, który mógłby koordynować wszystkie przedsięwzięcia zabezpieczenia chemicznego w tyłach, analogicznie jak szef wojsk chemicznych frontu i armii. Oprócz koordynacji w oddziałach i pododdziałach tyłowych realizowanej poprzez szefów zabezpieczenia chemicznego odpowiednich szczebli, szef zabezpieczenia chemicznego tyłów powinien sprawować fachowy nadzór nad

stacjami obliczeniowo-analitycznymi skażeń oraz kierować działaniem oddziałów chemicznych /bou, bchemT/. Ponadto powinien być doradcą szefa tyłów operacyjnych d/s zabezpieczenia chemicznego oraz wykonawcą zarządzeń zabezpieczenia chemicznego frontu /armii/. Jedno z najważniejszych zadań polegałoby na fachowym kierowaniu bou oraz bchemT frontu /armii/. W sytuacji podporządkowania tych oddziałów tyłom operacyjnym praktycznie brakuje osoby funkcyjnej, która mogłaby kierować działaniem tych jednostek i w sposób optymalny wykorzystać ich możliwości w realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego.

Spełnienie powyższego postulatu pozwoli ustawić kierowanie zabezpieczeniem chemicznym tyłów operacyjnych w odpowiedniej płaszczyźnie i tym samym zapewni właściwą realizację wszystkich niezbędnych zadań.

BIBLIOGRAFIA:

1. Album schematów ćwiczebnych wojsk chemicznych. Wyd. MON, W-wa 1986r, nr bibl. ASG WP 022216.
2. Album schematów ćwiczebnych jednostek służb kwatermistrzoskich. Wyd. MON, W-wa 1986r, nr bibl. ASG WP 022267.
3. BAZIOR Józef płk dr - Wybrane problemy zabezpieczenia chemicznego tyłów operacyjnych, artykuł - „ Przegląd Kwatermistrzowski ", tajny nr 2 /4/ październik 1978r.
4. Biuletyn Informacyjny nr 2 /145/. Wyd. MON 1984r, nr bibl. ASG WP 021688.
5. JAKUBISIAK Władysław płk prof.dr hab. - System zabezpieczenia tyłowego pułku, dywizji, armii i frontu w działaniach zaczepnych, podręcznik. Wyd. ASG WP 1986r, nr bibl. 02027.
6. Kompendium sił zbrojnych państw NATO. Wyd. W-wa 1985r.
7. KUTYŁA Jan ppłk dr - Zasady wykorzystania i działania batalionu chemicznego tyłów armii, skrypt. Wyd. ASG WP 1984r, nr bibl. ASG WP Pf 1640.
8. Regulamin wojsk lądowych sił zbrojnych PRL, część I /dywizja, pułk/. Wyd. MON. W-wa 1985r, nr bibl. ASG WP Pf 21910.
9. Taktika chimiczeskich wojsk - uczebnik. Wyd. WAChZ Moskwa 1979r, nr bibl. ASG WP 01087.
10. Wzory dokumentów bojowych armii /graficznie/ - podręcznik, cz. III Wyd. ASG WP 1986r.
11. Zabezpieczenie chemiczne działań bojowych wojsk w operacjach armijnych, podręcznik. Wyd. ASG WP 1980r., nr bibl. Pf 933.
12. Zabezpieczenie chemiczne działań bojowych pułku i dywizji, podręcznik. Wyd. MON 1981r., nr bibl. ASG WP Pf 20525.

Załącznik 1.

W y k a z

środków przenoszenia BMR nieprzyjaciela i ich zdolność rażenia elementów ugrupowania tyłów

Rodzaj środka przenoszenia BMR	Zasięg /km/	Odległość SO, stanowisk startowych i lotnisk od przedniego skraju /km/	Zdolność rażenia tyłów rozmieszczonych na odleg. od przed. skraju	Ładunki jądrowe o mocach /kt/	Pociski, głowice, bomby ze ST	Elementy ugrupowania tyłów operacyjnych narażone na uderzenia BMR na odległość rozmieszczania od przedniego skraju /km/							
						20-30	30-40	40-60	50-70	70-90	90-100	100-150	250-350
						DPZ i TSD dywizji	ABR	TSD armii, odwód med. ABMZ APTBR	BSzF /pierwszorzutowe/	FMBZ, FPTBR, FPTBR, płot	TSD frontu FBMZ	BSzF /drugorzutowe/	TBF
Artyleria													
105 mm haubica	11,2-17	2-6	14	-	HD,GB,CS								
155 mm haubica	14,8-30	3-6	27	0,5-2	HD,GB,Vx, CS	——→							
175 mm armata	32,7	6-8	26	-	-	——→							
203,2 mm haubica	14,3-29	4-8	25	2	GB,Vx	——→							
Wyrzutnia rakietowa:													
- LARS	15	3-4	13	-	-								
- MLRS	30	4-8	30	-	-								
- M-91	11,3	2-4	8	-	Vx,GB								
Rakiety taktyczno-operacyjne													
Lance MGM-52c	25-130	8-20	5-110	5,10; Ne-0,4	GB,XR	———						X	
Pershing -- 1A MGM-31A	740	80-160	180-730	40,60, 165,200 400,440	--	———						X———	
Pershing-2	2000	80-180	100-1800	do 80	--	———						X———	
GLCH	2600	60-80	2300	200	-	———						———	
Cruise	2500	120 i więcej	160-2350	200	--	———						X———	
Powietrzne Środki przenoszenia													
Samoloty: B-52	16000	-	-	10 i więcej	56b-GB 18k-GB	———							
F-111	8000	-	-	-"-	GB	———							
F-111A	4600	-	-	-"-	GB,Vx	———							
F-105	3700	-	-	-"-	GB,Vx	———							
F-4	2700	-	-	-"-	GB,Vx,BZ	———							

Źródło: 1. M.KRAUZE, I.NOWAK - Broń chemiczna, wyd. MON 1985r., 2. Kompendium sił zbrojnych państw NATO. W-wa 1985r.
3. W.JAKUBISIAK - System zabezpieczenia tyłowego pułku, dywizji, armii i frontu.w działaniach zaczepnych. Wyd. ASG WP W-wa 1986r nr bibl.

Załącznik 2.

ROZKAZ BOJOWY DOWÓDCY bchemT F ...

/wydany ustnie - wariant/

1. Nieprzyjaciel stosując broń jądrową i chemiczną na związki operacyjne oraz tyły frontu. W wyniku tych uderzeń w jednostkach i oddziałach tyłowych powstały skażenia.
2. Oddziały i obiekty tyłowe frontu po przegrupowaniu rozwinęły się w obszarze tyłów frontu.
3. bchemT F ... otrzymał zadanie rozpoznania rejonu TBF oraz przeprowadzenia zabiegów specjalnych na korzyść jej oddziałów, odkażania 3-kilometrowego odcinka frontowej drogi samochodowej oraz rozpoznanie rejonu rozmieszczenia @TBF i przeprowadzenia zabiegów specjalnych na korzyść jego pododdziałów. Gotowość do rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych osiągnąć do 14.00 24.04.
4. Zamierzam:

   Przeprowadzić rozpoznanie skażeń rejonu rozmieszczenia TBF oraz zabiegi specjalne na korzyść jej oddziałów siłami 1 kchem, rozwijając PZS w rejonie mostu na rzece /2882/. Odkażać 3 km odcinek frontowej drogi samochodowej siłami 3 kchem oraz rozpoznać rejon rozmieszczenia OTBF i przeprowadzić zabiegi specjalne jego pododdziałów bchemT F ... /bez 1 kchem/ przegrupować do rejonu 1 km zach. SALINA /0818/ po drodze: SIOŁO /2036/, most na rzece /1248/, SALINA /0818/.
5. Rozkazuję:

   a/ 1 kchem - przeprowadzić rozpoznanie skażeń rejonu rozmieszczenia TBF oraz rozwinąć PZS w rejonie 0,5 km zach. most na rzece /2882/. Być w gotowości do przeprowadzenia zabiegów specjalnych około 100 j.o. sprzętu oraz zabiegów sanitarnych około 250 żołnierzy. Droga marszu do rejonu rozwinięcia PZS: SIOŁO, stacja kolejowa BŁOTA /1826/, most na rzece /2882/. Punkt wyjściowy

w m. 1 km wsch. SIOŁO przekroczyć o 13.45 22.04. Maszerować samodzielnie, ubezpieczając się od czoła i tyłu kolumny.
Gotowość do rozpoznania skażeń oraz zabiegów specjalnych osiągnąć o 15.30 22.04. Po wykonaniu zadania ześrodkować się w rejonie 1 km zach. SALINA do 22.00 22.04.

b/ 2 kchem - przeprowadzić odkażanie 3-kilometrowego odcinka frontowej drogi samochodowej skażonej ST iperyt na odcinku 0,5 km zach. most na rzece /1632/ i dalej 3 km w kierunku zachodnim. Droga marszu do rejonu odkażania odcinka drogi: SIOŁO, most na rzece /1632/ Punkt wyjściowy w m. 1 km wsch. SIOŁO przekroczyć o 14.50 22.04. Maszerować samodzielnie ubezpieczając się od czoła i tyłu kolumny. Gotowość do wykonania zadania osiągnąć o 16.20 22.04. Odkażanie zakończyć o 19.00 22.04., po czym ześrodkować się w rejonie 0,5 km zach. SALINA o 22.00 22.04.

c/ 3 kchem - po przegrupowaniu się do rejonu ześrodkowania bchemT F.. wykonać marsz do rejonu rozwinięcia OTBF po drodze: FARY /2460/, ŁUCZYCE /3260/. Być w gotowości do rozpoznania skażeń rejonu rozmieszczenia OTBF oraz przeprowadzenia zabiegów specjalnych około 70 j.o. sprzętu i zabiegów sanitarnych około 150 żołnierzy.
Punkt wyjściowy w m. FARY przekroczyć o 16.00 22.04. Maszerować samodzielnie ubezpieczając się od czoła i tyłu kolumny. Gotowość do zabiegów specjalnych osiągnąć o 17.30 22. 04. Zabiegi specjalne zakończyć o 24.00 22.04. Po wykonaniu zadania przegrupować się do rejonu 1 km płd.-zach. SALINA. Rejon osiągnąć do 4.00 23.04.

d/ Pozostałe pododdziały batalionu maszerować w kolumnie sztabu batalionu do rejonu 1 km zach. SALINA. Maszerować za POD batalionu po drodze SIOŁO, most na rzece /1632/. Punkt wyjściowy w m. 1 km wsch. SIOŁO przekroczyć o 18.00 22.04. Rejon ześrodkowania osiąg-

nąć do godz. 20.00 22.04.

6. Do przeprowadzenia zabiegów specjalnych przydzielam każdej kchem po 3 jednostki napełnienia podchlorynu wapnia oraz po 30 motogodzin dla instalacji IRS oraz pomp motorowych. Podchloryn wapnia oraz paliwo pobrać do 13.00 22.04.
7. Gotowość do działań 13.30 22.04.
8. Punkt obserwacyjno-dowódczy batalionu rozwinąć w rejonie 0,5 km SALINA do godz. 20.00 22.04.

Zastępcy - etatowi i dowódca 1 kchem.

Załacznik 3.

MAPA ROBOCZA DOWÓDCY bchemT FRONTU ...

Rozpoczęto : 04.22

Zakończono : .....

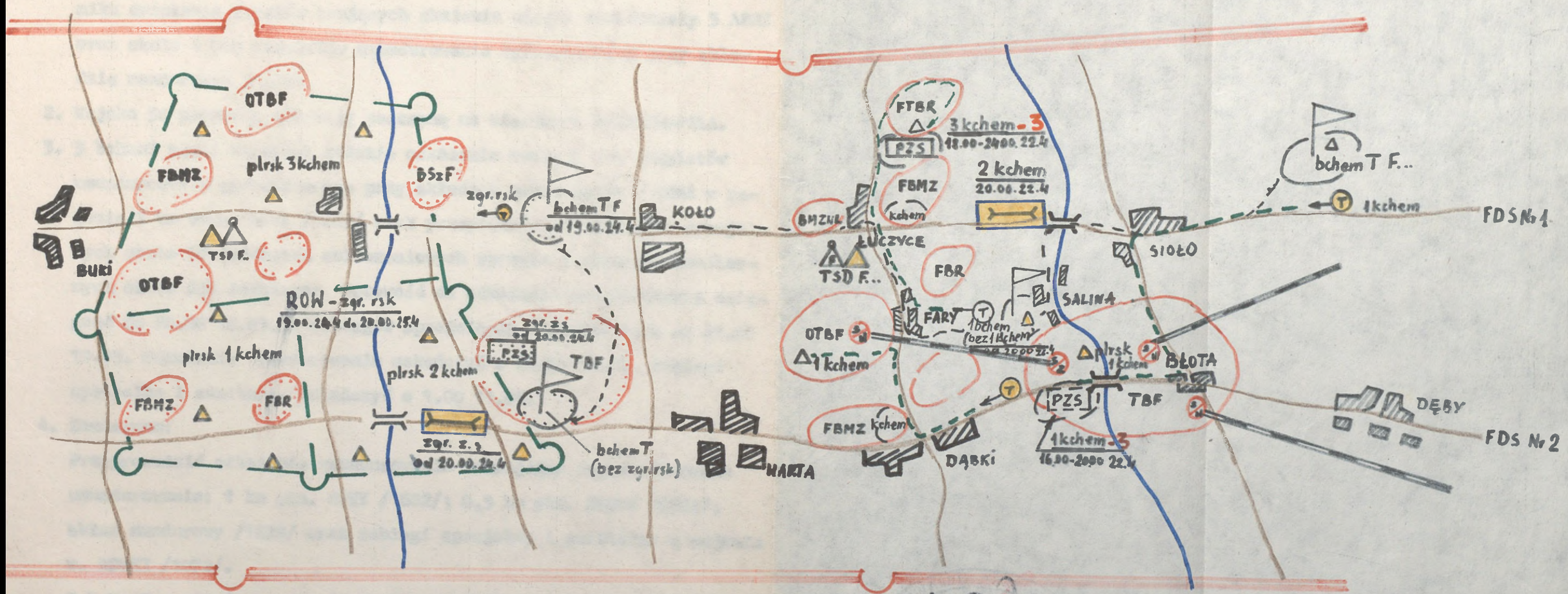

Legenda

- położenie związków /oddziałów/ i bchemT frontu o 16.00 04. 22

- położenie związków /oddziałów/ i bchemT frpntu o 19.00 04. 24

Załacznik 4.

ROZKAZ BOJOWY DOWÓDCY 3 bchemT ... A

/wydany ustnie - wariant/

1. Nieprzyjaciel wykonał zmasowane uderzenia bronią chemiczną na wojska 3 armii. Największe rejony skażeń trwałymi środkami trującymi /Vx, iperyt/ powstały w jednostkach i obiektach tyłów armii. W wyniku działania środków trujących skażeniu uległy pododdziały 3 ABMZ oraz około 4 000 kompletów umundurowania zgromadzonych przy składzie mundurowym 3 ABMZ.
2. Wojska 3A prowadzą operację zaczepną na kierunku: ŚWIECIE-PIŁA.
3. 3 bchemT armii otrzymał zadanie odkażania około 4 000 kompletów umundurowania zgromadzonego przy składach mundurowych 3 ABMZ w rejonie 1 km wsch. ROWY /1682/ oraz przeprowadzenia zabiegów specjalnych około 60 jednostek obliczeniowych sprzętu i zabiegów sanitarnych około 250 żołnierzy. Gotowość do odkażania umundurowania osiągnąć do 20.00 10.05, a zabiegów specjalnych i sanitarnych do 21.00 10.05. Odkażanie umundurowania zakończyć o 20.00 11.05. Zabiegi specjalne i sanitarne zakończyć o 1.00 11.05.
4. Zamierzam:

   Przeprowadzić odkażanie umundurowania rozwijając rejon odkażania umundurowania: 1 km płn. ROWY /1682/; 0,5 km płd. STAWY /2882/; skład mundurowy /1278/ oraz zabiegi specjalne i sanitarne w rejonie m. ROWKI /1072/.

   3 bchemT armii /bez kchem/ przegrupować się do rejonu odkażania umundurowania po drodze: STOGI /1246/, STAWY /2882/.
5. Rozkazuję:

   a/ 1 kou - rozwinąć zespół POU nr 1 w rejonie: 0,5 km płd. STAWY /2882/. Być w gotowości do odkażania około 2 000 kompletów umundurowania skażonego ST Vx. Droga marszu do rejonu rozwinięcia POU nr 1: STOGI /1246/, STAWY /2882/. Punkt wyjściowy w m. STOGI

przekroczyć o 16.30 10.05. Maszerować na czele batalionu ubezpieczając go od czoła. Gotowość do odkażania osiągnąć do 21.00 11.05. Odkażanie zakończyć do 20.00 11.05. Po zakończeniu odkażania umundurowania przegrupować się do rejonu 2 km płn. WYDMINY /1084/ po drodze ROWY-WYDMINY. Rejon osiągnąć do 24.00 11.05.

b/ 2 kou - rozwinąć zespół POU nr 2 w rejonie: 0,5 km płn. ROWY. Być w gotowości do odkażania około 2 000 kompletów umundurowania skażonego ST Vx. Droga marszu do rejonu rozwinięcia POU nr 1: STOGI, STAWY, ROWY. Punkt wyjściowy w m. STOGI przekroczyć o 16.4[illegible] 10.05., maszerować za sztabem batalionu oraz pododdziałami zabezpieczenia ubezpieczając go od tyłu. Gotowość do odkażania osiągnąć o 21.00 10.05. Odkażanie zakończyć do 20.00 11.05. Po zakończeniu odkażania przegrupować się do rejonu 3 km płn. WIDMINY po drodze: ROWY-WYDMINY. Rejon osiągnąć do 21.00 11.05.

c/ kchem - po zakończeniu zabiegów specjalnych i sanitarnych w rejonie 1,5 km wsch. BORY /1086/ przegrupować się do rejonu 1 km płn. ROWKI po drodze: BORY, WIDMINY, ROWY i do 20.00 10.05. rozwinąć punkt zabiegów specjalnych w rejonie 1 km płn. ROWKI. Przeprowadzić odkażanie około 60 jednostek obliczeniowych sprzętu skażonego ST Vx oraz zabiegi sanitarne około 250 żołnierzy. Gotowość do zabiegów specjalnych osiągnąć do 20.00 10.05. Po zakończeniu zabiegów specjalnych pozostać w nakazanym rejonie w dyspozycji dowódcy 3 ABMZ.

d/ Pozostałe pododdziały batalionu maszerować w kolumnie sztabu batalionu do rejonu: 0,5 km płn. ROWY. Maszerować za POD batalionu po drodze: STOGI, STAWY. Punkt wyjściowy w m. STOGI przekroczyć o 16.37 10.05. Rejon ześrodkowania zająć do godziny 20.00 10.05.

6. Do odkażania umundurowania przydzielono każdej kou po 200 kg sody kalcynowanej, 300 kg drewna oraz 400 kg kwaśnego węglanu amonowego. Wymienione środki dowódcy 1 i 2 kou pobrać do godz. 15.30 10.05. Kompanii chemicznej przydzielam trzy jednostki napełnienia podchlorynu wapnia, przy czym dwie jednostki napełnienia pobrać w rejonie 3 AEMZ /PSSChem/.
7. Gotowość do działań 15.45 10.05.
8. Punkt obserwacyjno-dowódczy /POD/ batalionu rozwinąć w rejonie 0,5 km płn. ROWY do godz. 20.00 10.05.

Załącznik 5.

MAPA ROBOCZA DOWÓDCY 3 bchemT ... A

Rozpoczęto: 10.05.

Zakończono: ...

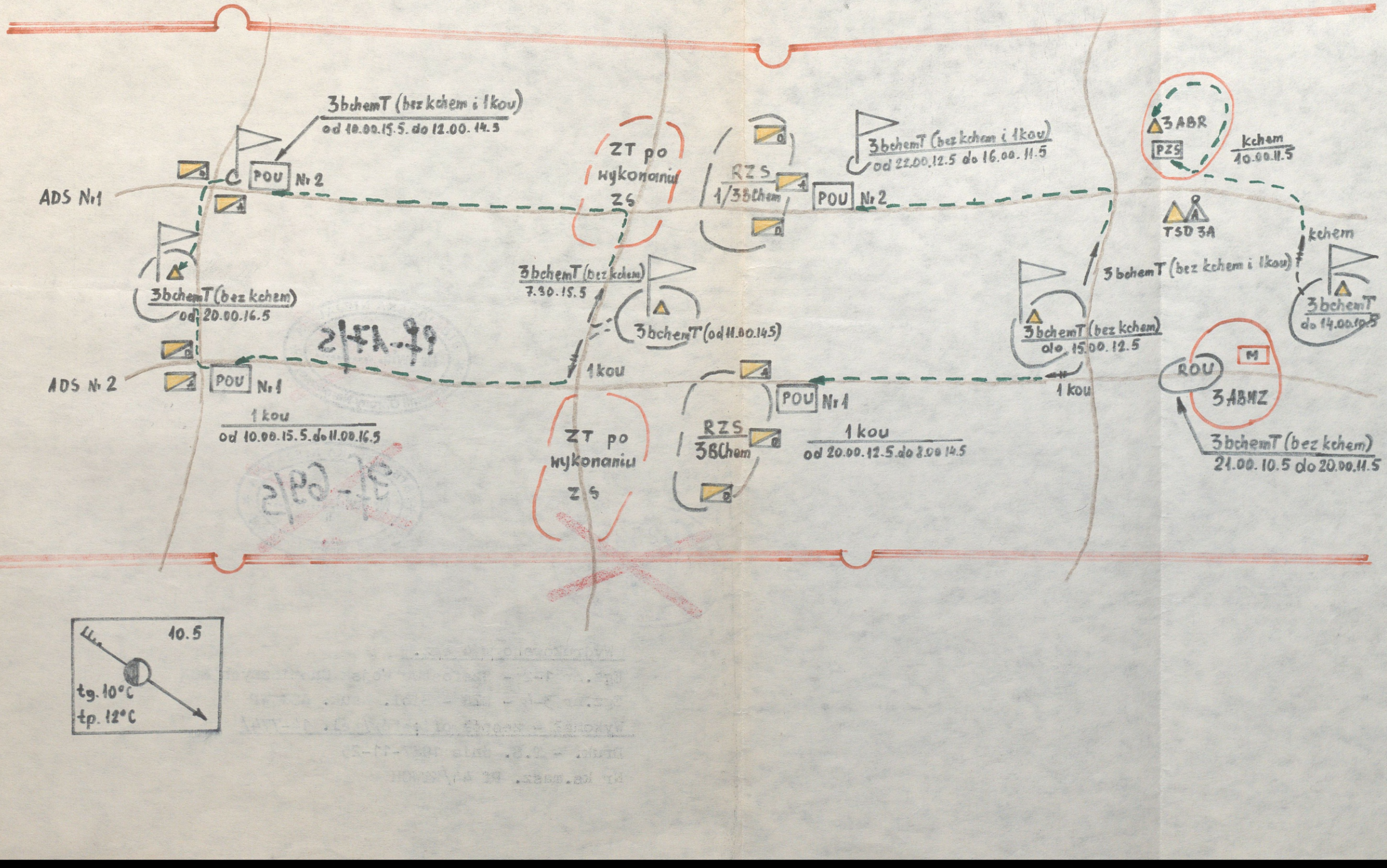

BIBLIOTEKA NIEJAWNA
Nr inw. Pf-17/S
Akademii Obrony Narodowej

BIBLIOTEKA NIEJAWNA
Nr inw. Pf-69/S
Akademii Obrony Narodowej

Nr inw. 2530
Zbiór Zbiorów Specjalnych

Wydrukowano w 4 egz.
Egz.nr 1-2 - Szefostwo Wojsk Chemicznych MON
Egz.nr 3-4 - DZS - Bibl. Nauk. ASG WP
Wykonał - zespół oficerów/tel. 14-774/
Druk. - T.S. dnia 1987-11-25
Nr ks.masz. Pf 44/KTWCH